

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ПО ЦЕЛ "ИНВЕСТИЦИИ ЗА РАСТЕЖ И РАБОТНИ МЕСТА"

ССИ	2014BG16RFOP001
Заглавие	Оперативна програма « Региони в растеж »
Версия	6.1
Първа година	2014
Последна година	2020
Допустими от	01.01.2014
Допустими до	31.12.2023
Прилагане на член 96, параграф 8 от регламента за общоприложимите разпоредби	
Съществено изменение (изискващо одобрение от ЕК — вж. член 96 от регламента за общоприложимите разпоредби)	✓
Одобрено от мониторинговия комитет	✓
Обосновка за изменение	Изменението се предлага на основание чл.30 (1) от Регламент (ЕС) 1303/2013, във връзка с взето решение от Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020 за актуализиране на етапните и на крайните цели на някои индикатори за продукт по Приоритетна ос 1, както и за преразпределяне на ресурс между тематични цели. Предложението за изменение на ОПРР не засяга стратегията и логиката на интервенция на програмата.
Номер на решението на Комисията	
Дата на решението на Комисията	
Номер на решението за изменение на държавата членка	Решение на КН на ОПРР 2014-2020
Дата на решението за изменение на държавата членка	16.05.2018
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	10.07.2018
Региони по NUTS, обхванати в рамките на оперативната програма	BG31 - Северозападен (Severozapaden) BG32 - Северен централен (Severen tsentralen) BG33 - Североизточен (Severoiztochen) BG34 - Югоизточен (Yugoiztochen) BG41 - Югозападен (Yugozapaden) BG42 - Южен централен (Yuzhen tsentralen)

1. СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИНОСА НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА НА СЪЮЗА ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ И ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКО, СОЦИАЛНО И ТЕРИТОРИАЛНО СЪБЛИЖАВАНЕ.....10

1.1 СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИНОСА НА ПРОГРАМАТА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА НА СЪЮЗА ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ И ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКО, СОЦИАЛНО И ТЕРИТОРИАЛНО СЪБЛИЖАВАНЕ 10

1.2 ОБОСНОВКА НА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ФИНАНСОВИТЕ СРЕДСТВА.....28

2. ПРИОРИТЕТНИ ОСИ.....34

2.А ОПИСАНИЕ НА ПРИОРИТЕТНИТЕ ОСИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ...34

2.А.1 ПРИОРИТЕТНА ОС 34

2.А.2 ОБОСНОВКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ДАДЕНА ПРИОРИТЕТНА ОС, КОЯТО ОБХВАЩА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДНА КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ, ТЕМАТИЧНА ЦЕЛ ИЛИ ФОНД (КОГАТО Е ПРИЛОЖИМО) 34

2.А.3 ФОНД, КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ И ОСНОВА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПОДКРЕПАТА ОТ СЪЮЗА 36

2.А.4 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ.....36

2.А.5 СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....36

2.А.6 ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ).....39

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери.....39

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите.....41

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....43

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно).....43

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони.....43

Инвестиционен приоритет.....43

10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;.....43

2.А.4 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ.....43

2.А.5 СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....44

2.А.6 ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ).....46

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери.....46

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите.....48

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно).....50

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно).....51

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони.....51

Инвестиционен приоритет.....51

4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор.....51

2.А.4 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ.....51

2.А.5 СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....51

2.А.6 ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ).....54

2.A.6.1	<i>Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери</i>	54
2.A.6.2	<i>Ръководни принципи за подбора на операциите</i>	57
2.A.6.3	<i>Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)</i>	60
2.A.6.4	<i>Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)</i>	60
2.A.6.5	<i>Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони</i>	60
	Инвестиционен приоритет	60
	4e - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата	60
2.A.4	ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ	61
2.A.5	СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	61
2.A.6	ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ)	64
2.A.6.1	<i>Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери</i>	64
2.A.6.2	<i>Ръководни принципи за подбора на операциите</i>	67
2.A.6.3	<i>Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)</i>	69
2.A.6.4	<i>Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)</i>	69
2.A.6.5	<i>Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони</i>	69
	Инвестиционен приоритет	69
	6e - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване	69
2.A.4	ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ	70
2.A.5	СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	70
2.A.6	ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ)	73
2.A.6.1	<i>Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери</i>	73
2.A.6.2	<i>Ръководни принципи за подбора на операциите</i>	77
2.A.6.3	<i>Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)</i>	80
2.A.6.4	<i>Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)</i>	80
2.A.6.5	<i>Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони</i>	80
	Инвестиционен приоритет	80
	9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността	80
2.A.7	СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ, ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПРИНОС ПО ТЕМАТИЧНИ ЦЕЛИ 1—7	81
2.A.8	РАМКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	81
2.A.9	КАТЕГОРИИ ИНТЕРВЕНЦИИ	83
2.A.10	РЕЗЮМЕ НА ПЛАНИРАНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ, ВКЛЮЧВАЩО ПРИ НЕОБХОДИМОСТ ДЕЙСТВИЯТА ЗА УКРЕПВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОРГАНИТЕ,	

КОИТО УЧАСТВАТ В УПРАВЛЕНИЕТО И КОНТРОЛА НА ПРОГРАМИТЕ, И НА БЕНЕФИЦИЕРИТЕ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО) (ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ).....	84
2.А.1 ПРИОРИТЕТНА ОС	85
2.А.2 ОБОСНОВКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ДАДЕНА ПРИОРИТЕТНА ОС, КОЯТО ОБХВАЩА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДНА КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ, ТЕМАТИЧНА ЦЕЛ ИЛИ ФОНД (КОГАТО Е ПРИЛОЖИМО)	85
2.А.3 ФОНД, КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ И ОСНОВА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПОДКРЕПАТА ОТ СЪЮЗА	85
2.А.4 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ.....	85
2.А.5 СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....	86
2.А.6 ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ)	89
2.А.6.1 <i>Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери</i>	89
2.А.6.2 <i>Ръководни принципи за подбора на операциите</i>	91
2.А.6.3 <i>Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)</i>	93
2.А.6.4 <i>Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)</i>	93
2.А.6.5 <i>Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони</i>	94
Инвестиционен приоритет	94
4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор	94
2.А.7 СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ, ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПРИНОС ПО ТЕМАТИЧНИ ЦЕЛИ 1—7	94
2.А.8 РАМКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	94
2.А.9 КАТЕГОРИИ ИНТЕРВЕНЦИИ	95
2.А.10 РЕЗЮМЕ НА ПЛАНИРАНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ, ВКЛЮЧВАЩО ПРИ НЕОБХОДИМОСТ ДЕЙСТВИЯТА ЗА УКРЕПВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОРГАНИТЕ, КОИТО УЧАСТВАТ В УПРАВЛЕНИЕТО И КОНТРОЛА НА ПРОГРАМИТЕ, И НА БЕНЕФИЦИЕРИТЕ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО) (ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ).....	96
2.А.1 ПРИОРИТЕТНА ОС	97
2.А.2 ОБОСНОВКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ДАДЕНА ПРИОРИТЕТНА ОС, КОЯТО ОБХВАЩА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДНА КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ, ТЕМАТИЧНА ЦЕЛ ИЛИ ФОНД (КОГАТО Е ПРИЛОЖИМО)	97
2.А.3 ФОНД, КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ И ОСНОВА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПОДКРЕПАТА ОТ СЪЮЗА	97
2.А.4 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ.....	97
2.А.5 СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....	97
2.А.6 ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ)	100
2.А.6.1 <i>Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери</i>	100
2.А.6.2 <i>Ръководни принципи за подбора на операциите</i>	102
2.А.6.3 <i>Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)</i>	103
2.А.6.4 <i>Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)</i>	103
2.А.6.5 <i>Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони</i>	104
Инвестиционен приоритет	104
10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;	104
2.А.7 СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ, ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПРИНОС ПО ТЕМАТИЧНИ ЦЕЛИ 1—7	104
2.А.8 РАМКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	104
2.А.9 КАТЕГОРИИ ИНТЕРВЕНЦИИ	105
2.А.10 РЕЗЮМЕ НА ПЛАНИРАНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ, ВКЛЮЧВАЩО ПРИ НЕОБХОДИМОСТ ДЕЙСТВИЯТА ЗА УКРЕПВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОРГАНИТЕ,	

КОИТО УЧАСТВАТ В УПРАВЛЕНИЕТО И КОНТРОЛА НА ПРОГРАМИТЕ, И НА БЕНЕФИЦИЕРИТЕ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО) (ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ).....	107
2.А.1 ПРИОРИТЕТНА ОС	108
2.А.2 ОБОСНОВКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ДАДЕНА ПРИОРИТЕТНА ОС, КОЯТО ОБХВАЩА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДНА КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ, ТЕМАТИЧНА ЦЕЛ ИЛИ ФОНД (КОГАТО Е ПРИЛОЖИМО)	108
2.А.3 ФОНД, КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ И ОСНОВА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПОДКРЕПАТА ОТ СЪЮЗА	108
2.А.4 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ.....	108
2.А.5 СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....	109
2.А.6 ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ)	112
2.А.6.1 <i>Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери</i>	112
2.А.6.2 <i>Ръководни принципи за подбора на операциите</i>	117
2.А.6.3 <i>Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)</i>	118
2.А.6.4 <i>Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)</i>	119
2.А.6.5 <i>Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони</i>	119
<i>Инвестиционен приоритет</i>	119
<i>9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността</i>	119
2.А.7 СОЦИАЛНИ ИНОВАЦИИ, ТРАНСНАЦИОНАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПРИНОС ПО ТЕМАТИЧНИ ЦЕЛИ 1—7	120
2.А.8 РАМКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	120
2.А.9 КАТЕГОРИИ ИНТЕРВЕНЦИИ	121
2.А.10 РЕЗЮМЕ НА ПЛАНИРАНОТО ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ, ВКЛЮЧВАЩО ПРИ НЕОБХОДИМОСТ ДЕЙСТВИЯТА ЗА УКРЕПВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА ОРГАНИТЕ, КОИТО УЧАСТВАТ В УПРАВЛЕНИЕТО И КОНТРОЛА НА ПРОГРАМИТЕ, И НА БЕНЕФИЦИЕРИТЕ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО) (ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ).....	122
2.А.1 ПРИОРИТЕТНА ОС	123
2.А.2 ОБОСНОВКА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕТО НА ДАДЕНА ПРИОРИТЕТНА ОС, КОЯТО ОБХВАЩА ПОВЕЧЕ ОТ ЕДНА КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ, ТЕМАТИЧНА ЦЕЛ ИЛИ ФОНД (КОГАТО Е ПРИЛОЖИМО)	123
2.А.3 ФОНД, КАТЕГОРИЯ РЕГИОНИ И ОСНОВА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПОДКРЕПАТА ОТ СЪЮЗА	123
2.А.4 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРИОРИТЕТ.....	123
2.А.5 СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ, СЪОТВЕТСТВАЩИ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ, И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ.....	124
2.А.6 ДЕЙСТВИЯ, КОИТО ЩЕ ПОЛУЧАТ ПОДКРЕПА В РАМКИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОННИЯ ПРИОРИТЕТ (ПО ИНВЕСТИЦИОННИ ПРИОРИТЕТИ)	126
2.А.6.1 <i>Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери</i>	126
2.А.6.2 <i>Ръководни принципи за подбора на операциите</i>	128
2.А.6.3 <i>Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)</i>	129
2.А.6.4 <i>Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)</i>	129
2.А.6.5 <i>Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони</i>	129
<i>Инвестиционен приоритет</i>	129
<i>9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността</i>	129

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	129
2.A.8 Рамка на изпълнението	130
2.A.9 Категории интервенции	131
2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси).....	132
2.A.1 Приоритетна ос	133
2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)	133
2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	133
2.A.4 Инвестиционен приоритет.....	133
2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати.....	133
2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)	136
2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери	136
2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите.....	139
2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)	141
2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно).....	141
2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони.....	142
Инвестиционен приоритет.....	142
6c - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство.....	142
2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	142
2.A.8 Рамка на изпълнението	142
2.A.9 Категории интервенции	143
2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси).....	145
2.A.1 Приоритетна ос	146
2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)	146
2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза	146
2.A.4 Инвестиционен приоритет.....	146
2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати.....	146
2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)	149
2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери	149
2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите.....	151
2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)	152
2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно).....	152
2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони.....	153
Инвестиционен приоритет.....	153
7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли	153
2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7	153

2.А.8 Рамка на изпълнението	153
2.А.9 Категории интервенции	154
2.А.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси).....	155
2.Б ОПИСАНИЕ НА ПРИОРИТЕТНИТЕ ОСИ, ЗАСЯГАЩИ ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ	156
2.Б.1 Приоритетна ос.....	156
2.Б.2 Обосновка за определяне на приоритетна ос, включваща повече от една категория региони (когато е приложимо).....	156
2.Б.3 Фонд и категория региони.....	156
2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати	156
2.Б.5 Показатели за резултатите	157
2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати	157
2.Б.5 Показатели за резултатите	159
2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати	159
2.Б.5 Показатели за резултатите	160
2.Б.6 Действия, които ще получат подкрепа, и очакваният им принос за постигането на специфичните цели (по приоритетни оси)	160
2.Б.6.1 Описание на действията, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели.....	160
2.Б.6.2 Показатели за изпълнението, които се очаква да допринесат за постигане на резултатите.....	163
2.Б.7 Категории интервенции (по приоритетни оси)	163
3. ПЛАН ЗА ФИНАНСИРАНЕ.....	165
3.1 Финансови бюджетни кредити от всеки фонд и суми за резерва за изпълнение.....	165
3.2 Общи финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране (в евро)	165
Таблица 18А: План за финансиране	165
(2) В таблицата ставката на съфинансиране може да бъде закръглена към най-близкото цяло число. Точният процент, използван за възстановяване на плащания, е съотношението (F)	166
Таблица 18В: РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ ПЛАН ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ, ФОНДОВЕ, КАТЕГОРИИ РЕГИОНИ И ТЕМАТИЧНИ ЦЕЛИ.....	166
Таблица 19: Ориентировъчен размер на подкрепата, която ще бъде използвана за цели във връзка с изменението на климата	167
4. ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ	168
4.1 Ръководено от общностите местно развитие (когато е целесъобразно)	169
4.2 Интегрирани действия за устойчиво градско развитие (когато е целесъобразно)	169
4.3 Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) (когато е целесъобразно)	171
4.4 Уредба за междурегионалните и транснационалните действия в рамките на оперативната програма с бенефициери, намиращи се в поне още една държава членка (когато е целесъобразно).....	171
4.5 Принос на планираните действия по програмата за осъществяване на макрорегионални стратегии и стратегии за морските басейни в зависимост от потребностите на програмния район, посочени от държавата членка (когато е целесъобразно)	171
5. СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ, КОИТО СА НАЙ-ТЕЖКО ЗАСЕГНАТИ ОТ БЕДНОСТ, ИЛИ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ С НАЙ-ВИСОК РИСК ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ ИЛИ СОЦИАЛНО ИЗКЛЮЧВАНЕ	173
5.1 Географски райони, които са най-тежко засегнати от бедност/целеви групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване.....	173
5.2 Стратегия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване, и когато е приложимо — принос за прилагането на интегрирания подход, определен в споразумението за партньорство	174

Таблица 22: Действия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване	176
6. СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИТЕ РАЙОНИ, КОИТО СТРАДАТ ОТ ТЕЖКИ И ПОСТОЯННИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПРИРОДНИ И ДЕМОГРАФСКИ УСЛОВИЯ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)	179
7. ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ, КОИТО ОТГОВАРЯТ ЗА УПРАВЛЕНИЕТО, КОНТРОЛА И ОДИТА И РОЛЯ НА СЪОТВЕТНИТЕ ПАРТНЬОРИ	180
7.1 Съответни органи и организации	180
7.2 Привличане на съответните партньори	180
7.2.1 <i>Предприети действия за привличане на съответните партньори в подготовката на оперативната програма и ролята на партньорите в изпълнението, мониторинга и оценката на програмата</i>	180
7.2.2 <i>Глобални субсидии (за ЕСФ, когато е приложимо)</i>	182
7.2.3 <i>Отпускане на средства за изграждане на капацитет (за ЕСФ, когато е приложимо)</i>	182
8. КООРДИНАЦИЯ МЕЖДУ ФОНДОВЕТЕ, ЕЗФРСР И ЕФМДР И КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ, НАЦИОНАЛНИ И НА СЪЮЗА, КАКТО И С ЕИБ	183
9. ПРЕДВАРИТЕЛНИ УСЛОВИЯ	190
9.1 Предварителни условия	190
Таблица 24: Приложими предварителни условия и оценка на тяхното изпълнение	190
9.2 Описание на действията за изпълнение на предварителните условия, отговорните органи и графика	249
10. НАМАЛЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ ЗА БЕНЕФИЦИЕРИТЕ	257
11. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ	260
11.1 Устойчиво развитие	260
11.2 Равни възможности и недопускане на дискриминация	262
11.3 Равенство между половете	264
12. ОТДЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ	265
12.1 Големи проекти, които ще бъдат изпълнявани в рамките на програмния период	265
12.2 Рамка на изпълнението на оперативната програма	266
12.3 Съответни партньори, участващи в подготовката на програмата	267
ДОКУМЕНТИ	273
Подадени приложения съгласно регламента за изпълнение на Комисията, в който се установява моделът на програмата	273
ПОСЛЕДНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ВАЛИДИРАНЕТО	274

1. СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИНОСА НА ОПЕРАТИВНАТА ПРОГРАМА ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА НА СЪЮЗА ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН, УСТОЙЧИВ И ПРИОБЩАВАЩ РАСТЕЖ И ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ИКОНОМИЧЕСКО, СОЦИАЛНО И ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ

1.1 Стратегия за приноса на програмата за сътрудничество за осъществяване на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване

1.1.1 Описание на стратегията на програмата за принос за изпълнението на стратегията на Съюза за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване.

Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. (ОПРР 2014-2020 г.) е интегрирана оперативна програма, насочена към регионалното развитие и по-конкретно към постигане на целите на градската политика в България, като отделя специално внимание на енергийната ефективност в опорните центрове в периферните райони, съгласно националния полицентричен модел за развитие, формулиран в Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 и допринася за териториалното измерение на секторните политики, включени в Споразумението за партньорство.

Териториален подход

Основният принцип на програмата е прилагането на балансиран и интегриран териториален подход. Нуждата от този подход се обуславя от регионалните различия между българските и средното за регионите на ЕС ниво, както и от напредналия процес на моноцентрично развитие на София и 6-те големи града, което в дългосрочен план ще доведе до сериозни дисбаланси между различните части на страната, неизползване на потенциала на територията и увеличена миграция към големите градски центрове и навън към други държави членки на ЕС.

При сегашния модел на териториално развитие, при който липсва публична подкрепа за конкретните териториални нужди, територията се развива изцяло на пазарни принципи, като не се обръща внимание на отрицателното социално и екологично въздействие. Така нестабилното териториално развитие се превръща в една от основните предпоставки за демографската криза и за процеса на обезлюдяване на периферните части на страната.

В Националната стратегия за демографско развитие на Република България са определени редица проблеми и изводи относно миграцията и намаляването на населението, които са свързани пряко с политиката за регионално развитие.

В периода между двете последни официални преброявания 2001-2011 г. населението на страната намалява с 564 331 души или със средногодишен темп на намаляване от 0,7%. Две трети от намаляването на броя на населението (68,9%) се

дължи на отрицателния естествен прираст. Почти една трета от намаляването на броя на населението (31,1%) се дължи на емиграцията, което се оценява на 175 244 души.

По отношение на миграцията са на правени следните изводи:

Между 2001 и 2011 г. 379 181 лица са променили своето местоживееене в страната от едно населено място в друго. От всички лица, променили местоживееенето си за тези десет години, 35,5% са се изселили в населени места от същата област (NUTS3). Останалите 64,5% мигрират извън рамките на областта, в която са живееели преди мигрирането. С най-голям относителен дял от тези, които са променили местоживееенето си, са лицата, заселили се в областите София (столица) - 32,1%, Варна - 10,8%, Пловдив - 7,7%, и Бургас - 5,5%.

През 2010 г. само областите София (столица) и Варна имат положителен механичен прираст, съответно 7,7‰ и 0,3‰. С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателен механичен прираст са областите Смолян (-13,4‰), Разград (-13,1‰) и Ловеч (-12,1‰). С най-малко намаление са областите Бургас (0,0‰), Перник (-1,9‰) и София област (-2,1‰).

Близо половината от лицата, сменили своя настоящ адрес в страната с адрес в чужбина, са на възраст 20-39 години, а около 80% са със средно и висше образование.

България продължава да бъде напускана от млади и образовани хора, в които държавата е инвестирала и които се адаптират по-лесно към изискванията на пазарната икономика. Емигрирането на млади и високо образовани хора има сериозни икономически и социални последици за бъдещото развитие на страната.

Мотивите за емиграция през последните години се свързват със заетостта, с високите доходи и жизнен стандарт на емигрантите. Тази мотивация се допълва и от стремежа за образователна и професионална реализация.

Основната стратегическа цел през периода 2012 - 2030 г. на Националната стратегия за демографско развитие на Република България 2012 - 2030 г. е забавяне темповете на намаляване на броя на населението с тенденция за стабилизирането му в дългосрочен план и осигуряване на високо качество на човешкия капитал, включващ хората с тяхното здравословно състояние, образование, квалификация, способности и умения. Един от основните приоритети на стратегията е териториален и той е насочен към по-равномерно териториално разпределение на населението, оптимизиране на концентрацията на населението в столицата и някои по-големи областни центрове и осигуряване на териториално сближаване на периферните райони на страната.

Преодоляването на регионалните дисбаланси изисква мобилизиране на сериозни институционални и организационни ресурси, насочени към оптимизирането на жилищната политика, градоустройствените планове и инфраструктурата. Сред основните задачи за демографското развитие заложи в стратегията, които ще бъдат подкрепени по ОПРР 2014-2020 г., са:

- Намаляване на регионалните диспропорции чрез децентрализация и създаване на регионален капацитет за динамично икономическо развитие.
- Рационално разпределение на местните инфраструктури и услуги за осигуряване на балансиран растеж на регионите;
- Развитие на устойчиви, динамични и сплотени градски центрове, свързани помежду си и допринасящи за благосъстоянието на заобикалящите ги по-слабо урбанизирани територии;
- Оптимизиране на концентрацията на населението в големите градове и столицата;
- Разработване на програма за решаване на проблема с „гетоизацията“ чрез създаване на градоустройствени планове в кварталите с концентрация на бедност, рехабилитация на тези квартали, осигуряване на техническа инфраструктура и др.;
- Устойчиво подобряване на жилищните условия за ромите чрез гарантиране на изпълнението на планове за действие и програми за подобряване на жилищните условия на ромите;
- Подобряване на транспортната, търговската, социалната и други обслужващи инфраструктури.

За да се противодейства на свободното падане в областта на териториалното развитие, през декември 2012 г. правителството на Република България прие Национална концепция за пространствено развитие до 2025 г. Националната концепция за пространствено развитие е разработена в съответствие с чл. 7а, ал. 2 от Закона за регионалното развитие и е от ключово значение във връзка с подготовката на стратегическите документи на България за периода 2014-2020 г.

НКПР е първият стратегически документ през последните 25 години, който определя държавната политика за пространствено и териториално развитие. НКПР е стратегически документ, определящ пространствено-устройствената основа за развитие и планиране на елементите на националната територия, с цел постигане на комплексно и интегрирано планиране за осъществяване не само на

регионалното, но и на отделните социално-икономически секторни планирания на национално ниво, в контекста на общоевропейското пространствено развитие.

Той служи за по-добро съответствие, координация и допълване на дейностите, реализирани по линия на различни секторни политики на една и съща територия, включително на ниво град. Документът се явява основа за очертаване на териториалното измерение на планираните за реализиране инвестиции по ОПРР 2014-2020 г. и Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) за периода 2014-2020 г.

Той съдържа насоки за пространственото планиране, управлението и опазването на националната територия и създава условия за пространствена ориентация и координация между секторните политики. Той определя функционалната и йерархичната структура на градската мрежа, в т.ч. на европейско и макрорегионално равнище; връзките между градската мрежа, както и връзките със съседните страни и модела за пространственото развитие. В концепцията се определят основните и второстепенните оси на развитие; транспортните коридори и инфраструктура от международно и национално значение.

В НКПР се определя териториалната структура в едър национален мащаб, с оглед изявяване на териториалните различия и проблеми на развитието и устройството. Концепцията определя два основни типа територии, които са типични не само за България, а именно:

- Силно урбанизираните **„централни“** райони с интензивно социално-икономическо развитие, които са общините в градовете от ниво 1 до 3. Централните силно урбанизирани райони са териториите на общини и групи общини в близост до големи градски центрове и тяхното предимство, за разлика от периферните райони, е възможността за сравнително близък и удобен достъп до работни места, услуги, образование, култура и всички други ценности, които предлагат големите градове.
- **Периферните райони** със затруднено социално-икономическо развитие. Периферните слабо урбанизирани райони са териториите на общините, отдалечени от големите градски центрове и предлаганите от тях услуги и работни места. Сред периферните райони в страната са външни крайгранични периферии и **вътрешни** периферии, напр. планинските райони. В това отношение те почти изцяло съвпадат със селските райони.

Съществуващото положение се характеризира с моноцентричен начин на развитие, който води до увеличена миграция към София и няколко големи града и навън към държави членки на ЕС, което има отрицателни социално-икономически последици, като:

- Разпадане на агломерации, съществували в миналото;

- Обезлюдяване на обширни части от територията;
- Растящи разходи за поддръжка на оставащата инфраструктура в градовете с намаляващо население.
- Недостатъчно използване на потенциала на територията, което намалява сравнителните предимства на страната;
- Създава се порочен кръг - ниското качество на живота подтиква хората да емигрират, а липсата на млади и квалифицирани хора не може да привлече инвеститори към малките и средните градове.

Анализът на Националната концепция за пространствено развитие ясно показва, че ако тенденцията към моноцентризъм не намери правилен отговор, миграцията ще продължи да се увеличава, а населението ще продължи бързо да намалява. Тези фактори ще затрудняват потенциала за растеж на страната. По този начин целите за растеж и заетост на новата Политика на сближаване трудно ще бъдат постигнати.

Въз основа на анализа на социално-икономическото положение в страната Концепцията определя като най-подходящ за България модела на укрепване на умерено полицентрична мрежа от градове, която се очаква значително да спомогне за стабилизиране на отрицателните демографски тенденции към 2025 г. Моделът очертава и възпроизвежда йерархичната структура на населените места в страната въз основа на съществуващи модели (например Варна, балансираща София на национално ниво, Стара Загора, балансираща Бургас на ниво NUTS 2 и Троян, балансиращ Ловеч на ниво NUTS 3).

Балансираната полицентрична териториална мрежа от градски центрове допринася за създаването на благоприятни условия за установяване и развитие на стопански и обществени дейности, например достъпни услуги и разкриване на работни места в или близо до градовете, в които хората живеят постоянно. По-добрите функционални характеристики на големите и средните градове позволяват развитие на нови стопански дейности, които разнообразяват местната икономика и намаляват рисковете от гледна точка безработица и доходи и подобряват основните условия за стопанска дейност. В тази връзка НКПР определя модела на полицентрично развитие в страната като взаимосвързана система, основаваща се на 10 града, действащи като центрове на растеж и които се балансират от мрежа от средни по големина градове в централните урбанизирани райони на страната. В допълнение са идентифицирани и малки градове, действащи като опорни центрове в периферните райони на страната. Умереният полицентричен модел за развитие включва следните нива градове:

1-во йерархично ниво: София

2-ро йерархично ниво: Пловдив, Варна, Бургас, Русе, Стара Загора, Плевен, Велико Търново, Благоевград, Видин.

3-то йерархично ниво: Монтана, Враца, Ловеч, Габрово, Търговище, Разград, Шумен, Силистра, Добрич, Сливен, Ямбол, Хасково, Кърджали, Смолян,

Пазарджик, Перник, Кюстендил, Свищов, Горна Оряховица, Казанлък, Димитровград, Асеновград, Карлово, Дупница, Петрич, Лом, Гоце Делчев, Панагюрище, Велинград.

4-то йерархично ниво: Сандански, Свиленград, Самоков, Ботевград, Троян, Севлиево, Карнобат, Нова Загора, Попово, Пещера, Поморие, Разлог, Девин, Нови пазар, Мездра, Провадия, Червен бряг, Козлодуй, Берковица, Тутракан, Елхово, Белоградчик, Златоград, Никопол, Генерал Тошево, Крумовград, Ивайловград, Малко Търново.

В този контекст най-големият приоритет на оперативната програма е насочен към укрепване и развитие на полицентричната система в страната чрез специална насоченост към градското развитие на големите и средните градове, които влизат в нея.

Дейностите за устойчиво градско развитие съгласно член 7 от Регламента за ЕФРР ще бъдат изпълнени в основната мрежа от градове от 1-во до 3-то ниво, които са центрове на централните оси на пространственото развитие.

Инвестициите по първата интегрирана приоритетна ос ще се извършват въз основа на местните стратегии за устойчиво градско развитие - Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР), изработени от избраните градове за подкрепа, в сътрудничество с местните общности и Инвестиционни програми за тяхното изпълнение чрез ОПРР 2014-2020. Плановете са основните стратегически документи, чрез които ще се постигне териториално и градско измерение на Регионалните планове за развитие.

Подкрепата ще бъде фокусирана върху предварително дефинирани зони за въздействие, с оглед постигане на концентрация на ресурси и въздействие на най-ниско териториално ниво. Интегрирани проекти на територията на зоните за въздействие ще бъдат изпълнени с цел постигане на взаимодействие и взаимно допълване между различните видове мерки, като основна инфраструктура за подобра градска среда, енергийна ефективност, образователна, социална, спортна и културна инфраструктура и интегриран градски транспорт.

Приоритетната ос следва и интегрира стратегическата насоченост на няколко национални стратегически документа.

Тя ще помогне за постигането на Приоритет 3 от Националната програма за развитие: България 2020 (НПР 2020) - „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал“ чрез своя подприоритет 3.2: „Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план“.

Тъй като ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г. е ориентирана към регионалното развитие, тя следва стратегията на Националната стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г. В това отношение Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ ще бъде насочена към постигане на Стратегическа цел 4 на стратегията - „Балансирано териториално развитие чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места“. Тя ще допринесе също и за Специфична цел 1: „Стимулиране на икономическото развитие на районите от ниво NUTS 2, чрез подобряване на достъпа до производствените зони и инфраструктурата им“, чрез мерките за зоните с потенциал за икономическо развитие.

Освен това дейностите по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ ще допринесат за Подприоритет „Преминаване към нисковъглеродна икономика, енергийна и ресурсна ефективност“ на Споразумението за партньорство.

Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ е предназначена да подпомогне мерки за енергийна ефективност в обществени и жилищни сгради в малки градове - центрове на общини в периферни райони, които предоставят услуги на заобикалящите ги периферни райони.

В тези градове е съсредоточена обществената инфраструктура, с която на съседните общини се предоставят административни и други услуги. Тези градове също предлагат и по-добър достъп до пазара на жилища при относително ниски цени.

Предвидената подкрепа за малките градове – опорни центрове в периферните райони в страната има за цел да допринесе за решаването на проблемите, свързани с ниските равнища на енергийна ефективности и така да се повиши качеството на живота, подобряване на публичните услуги, с оглед по-добро обслужване на населението в периферните райони и запазване и надграждане на съществуващите административни услуги. периферните райони на страната, както и за подобряване връзката „град - село“.

Интервенциите по тази приоритетна ос имат за цел да допринесат за постигането на целите на енергийната политика на Република България, като част от по-широкия комплекс от мерки, които трябва да бъдат взети за смекчаване на процесите на упадък и емиграция на населението от малките градове и съседните им селски райони.

Резултатите, които трябва да бъдат постигнати ще имат пряк принос за постигане на индикативните национални цели за пестене на енергия за 2020 г., заложен в Националния План за действие за енергийна ефективност 2014-2020 г.

Бенефициенти по ПО 2 са опорните центрове от ниво 4 на националната полицентрична система.

За разлика от мерките за местната образователна инфраструктура, подкрепяни в приоритетна ос 1 и насочени към потребностите на местните жители чрез комплексни инвестиции, **Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“** е насочена към образователната инфраструктура от по-голямо териториално значение, която обслужва хора от различни общини предвид специфичния ѝ профил, свързан със специфични национални или регионални социални или икономически потребности. В тази образователна инфраструктура влизат професионалните, специализираните, помощните, спортните училища, школите за култура и изкуства, както и висшите училища.

В този аспект, приоритетната ос ще подкрепи идентифицираните в Споразумението за партньорство и в Националната програма за развитие България 2020 регионално измерение на сектор образование, както и мерките, предвидени в Националната програма за реформи.

В допълнение мерките и дейностите по Оперативната програма ще спомогнат за постигане на целите, заложи в секторните документи в сферата на образованието, като Националната стратегия за детето 2008 - 2018 г., Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2008 – 2013 г., Програмата за развитие на образованието, науката и младежките политики в Република България (2009 – 2013 г.), Стратегията за развитие на висшето образование в Република България.

Приоритетната ос ще спомогне за постигането на най-важната дейност, свързана с модернизация на висшите училища съгласно цел 5 „Модернизация на системата за управление на университетите и ясно определяне на видовете университети и образователно-квалификационните степени“ от Плана за прилагане на Стратегията за висшето образование.

Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ е насочена към постигане на териториалното измерение на подприоритет „Здравеопазване“ от Стратегически приоритет 1 „Образование, заетост, социално включване и здравеопазване за приобщаващ растеж“ на Споразумението за партньорство, очертаващо помощта от структурните и инвестиционните фондове на ЕС за периода 2014-2020 г. В този подприоритет е посочена необходимостта от „инвестиции в здравна инфраструктура с цел подобряване на условията за адекватна спешна медицинска помощ, в съответствие с Националната здравна стратегия до 2020 г. и Плана за действие към нея и Концепцията за развитие на спешната медицинска помощ като основна промяна, която ще бъде подкрепена. Предвид това Приоритетна ос 4 от ОПРР 2014-2020 г. е насочена към необходимостта от модернизация на здравната инфраструктура с цел разработване на система за диагностика и лечение на пациенти със спешни нужди (спешна медицинска помощ).

Тази специална насоченост на приоритетната ос е в съответствие с приоритетите на два други национални стратегически документа - Националната програма за развитие „България 2020“ и Националната програма за реформи.

Тя ще спомогне за постигането на Приоритет 1 на НПП „България 2020“ в частта ѝ, посветена на реформата в здравеопазването.

Инвестициите в здравната инфраструктура съответстват на Препоръка на Съвета № 2 от 8 юли 2014 г. относно Националната програма за реформи на България за 2014 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2014 г., а именно България „да осигури ефективно спрямо разходите предоставяне на здравно обслужване, включително чрез подобряване на ценообразуването за услугите в областта на здравеопазването при обвързване на финансирането на болниците с резултатите, ускоряване на оптимизирането на болничната мрежа и развиване на възможностите за извънболнично лечение“.

Тази препоръка се изпълнява чрез политики и дейности, заложи в основния стратегически документ за развитието на здравния сектор - Националната здравна стратегия 2014-2020 г.

Значителни инвестиции за подобряване на инфраструктурата ще бъдат направени в областта на спешната медицинска помощ и тези инвестиции ще подкрепят мерките за подобряване на осигуряването с и квалификацията на персонала. Тези мерки в инфраструктурата изискват значителни финансови ресурси, които не могат да бъдат осигурени от държавния бюджет и се налага ползване на други финансови източници, най-вече от структурните фондове на ЕС.

За изпълнението на мерките в областта на спешната медицинска помощ Министерският съвет [1] е приел Концепция за развитие на системата за спешна медицинска помощ, която очертава необходимите действия за подобряване на работата на системата и за осигуряване на нейната устойчивост.

Тъй като приоритетната ос е насочена само към спешната медицинска помощ целта ѝ е да въздейства по един цялостен начин, за да бъдат преодолени комплексно нуждите в подсистемата като цяло. В тази връзка мерките по приоритетната ос ще са насочени към частта за извънболничната помощ, в която влизат 28 центъра за спешна медицинска помощ - ЦСМП, със 170 клона, както и на болничната част на спешна медицинска помощ, която е съсредоточена в една болница (УМБАЛСМ „Н.И. Пирогов“ ЕАД) с дейност по спешна медицинска помощ, делегирана от държавата и 33 обществени държавни болници със спешни отделения и възможности за спешна диагностика, лечение и наблюдение до 24 ч. или общо 34 обекта.

Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“ е насочена към продължаване и доразвиване на процеса на деинституционализация на социалните услуги за децата и възрастните хора. Тя ще подпомогне Приоритет 1 от

Споразумението за партньорство „Образование, заетост, социално включване и здравеопазване за приобщаващ растеж“ във връзка с подприоритет „Социално включване“ в частта му относно премахване на институционалния модел на грижа и развитие на интегрирани междусекторни услуги за социално включване: деинституционализация на грижата за деца чрез закриване на съществуващите специализирани институции и развитие на превантивни и алтернативни форми на грижа и услуги; премахване на институционалния модел на грижа за възрастните хора и хората с увреждания чрез развитие на услуги за дългосрочна грижа и междусекторни услуги; предоставяне на устойчиви, качествени и достъпни социални услуги в общността, отговарящи на индивидуалните потребности; развитие на мрежа от услуги в семейна или близка до семейната среда за деца, хора с увреждания и възрастни хора, зависими от грижите на професионалисти; развитие на иновативни междусекторни услуги за деца и семейства и други уязвими групи; развитие на интегрирани услуги за ранно детско развитие за деца от 0 до 7 г. възраст и техните семейства.

България е една от страните с най-висок процент на бедност, което води и до високи нива на социално изключване. Затова чрез ОПРР 2014-2020 г. България ще адресира в своята Национална програма за реформи СП 3 на Съвета в рамките на Европейския семестър за 2014 г., за да подобри допълнително достъпността и ефикасността на социалните услуги и трансфери за децата и възрастните хора.

ОПРР 2014-2020 г. ще спомогне за постигане на целите, заложи в секторните документи за социална политика, по-конкретно деинституционализация на социалните услуги за деца с увреждания и възрастни хора, като Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България (2012-2030 г.), Националната стратегия за дългосрочни грижи, Националната стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030 г.), Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ (2010) и Националната стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.

Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“ ще подпомага консервацията, опазването, популяризирането и развитието на културното наследство в регионите на България. Основната ѝ насоченост ще бъде оползотворяване на неизползвания потенциал за културен туризъм в регионите. Това ще бъде постигнато чрез използване на силните страни на България като добре развита морска, спа и ски дестинация и насоченост към огромния потенциал, който страната има за оползотворяване на богатото си културно наследство.

Дейностите, подкрепяни по Приоритетна ос „Регионален туризъм“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2020-2030, са насочени към постигане на резултати в реализирането на основните стратегически цели, заложи в Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България с хоризонт 2030 г., което ще доведе до адекватна реализация на неизползвания потенциал на културния туризъм и до неговото устойчиво развитие, като се отчитат предимствата на многообразието, уникалността и автентичността на ресурсите, за да се постигне баланс между развитието на културния туризъм и опазването на ресурсите. Приоритетна ос

„Регионален туризъм“ ще допринесе също за подприоритет „Околна среда и опазване на природното богатство и културно-историческото наследство“, който е част от приоритет 3 „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж“ на Споразумението за партньорство.

С оглед създаването на цялостни туристически продукти за подкрепените обекти на културното наследство от национално и световно значение, ще бъдат подкрепяни интегрирани проекти, включващи цялостни решения не само за консервацията и опазване на съответния обект на културното наследство, но и за неговото популяризиране и развитие, които привличат значителен брой туристи. За целта подкрепата с безвъзмездна финансова помощ ще се комбинира с финансови инструменти на ниво проект, а оценката ще се осъществява на база бизнес план.

Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“ е насочена към инвестиции в мрежата от първокласни, второкласни и третокласни пътища за да се подобри свързаността и достъпността на второстепенните и третостепенните възли в TEN-T мрежата за товари и пътници. Инвестициите ще допринесат за изпълнението на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014-2020 г. Основните принципи на Стратегията са:

Свързаност: Свързаността има пряко отношение към националната интеграция и се отнася най-вече за републиканската и в по-малка степен за общинската пътна мрежа, свързваща областните центрове и основните международни коридори. Свързаността също допринася за икономическото развитие на страната, свързвайки вътрешния и външните пазари с районите на производство и потребление. Принципът на свързаността означава най-вече приоритетен подход към рехабилитацията и подобряването на пътищата. В рамките на стратегията това включва: (1) постигане на регионален баланс в развитието на националните коридори за свързване на основните обществени, културни и търговски центрове; (2) предимство за международните коридори, свързващи републиканската пътна мрежа с Европа.

Достъпност: Концепцията за достъпност се отнася до ролята на пътищата за подобряване на достъпа до крайградските и периферните райони. Основната роля на пътищата от по-нисък клас е да обслужват важните стопански райони с принос за икономическия растеж - земеделски райони, туристически обекти, развити промишлени зони и запаси от природни ресурси, подстъпите към пристанища, ж.п. линии и ГКПП.

В рамките на средносрочната оперативна програма за прилагане на Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България 2014-2020 г. са заложили цели за развитието на пътната инфраструктура до 2020 г., както и финансовите и техническите ресурси за постигането им. Програмата съдържа списък от приоритетни пътни участъци, от които с помощта на Методологията за определяне на приоритет са определени пътните участъци, които се предлагат за финансиране по Приоритетна ос „Регионална пътна инфраструктура“.

Един от основните приоритети на Стратегията за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г. е ограничаване на отрицателното въздействие от транспорта върху околната среда и човешкото здраве. Привеждането на транспортната инфраструктура в състояние, осигуряващо на превозните средства оптимален, по-екологичен и енергоспестяващ режим на работа ще позволи ограничаване на вредните последици от транспорта за околната среда, климата и качеството на живот.

Друг основен приоритет на Стратегията за развитие на транспортната система на Република България до 2020 г. е постигането на високо равнище на безопасност и сигурност на транспорта. Този приоритет е в съответствие с насоките на транспортната политика на ЕС за осигуряване на безопасността на видовете транспорт и опазването на живота и здравето на ползвателите на транспорта.

Планираните инвестиции в пътна инфраструктура ще създадат възможности за развитие на специфичния икономически потенциал на регионите чрез повишена мобилност и достъп до пазари. Те ще доведат до подобряване на бизнес климата като основна предпоставка за привличане на инвестиции и създаване на нови работни места. Особена добавена стойност ще имат инвестициите в райони с потенциал за развитие на туризъм, тъй като ще осигурят достъпа до туристическите обекти и ще увеличат посещаемостта.

Рехабилитацията на пътната инфраструктура ще допринесе за развитието на мултимодални транспортни системи и с това до подобряване на състоянието на околната среда. Подобряването на качествените характеристики на пътищата ще съкрати времето за придвижване и ще осигури поддържането на постоянна скорост на превозните средства, като по този начин ще допринесе за намаляване емисиите на парникови газове.

Модернизираната пътна инфраструктура ще осигури възможност за избор на местното население на вид и място на образование и здравни услуги и ще спомогне за предотвратяване на социалната изолация на отдалечените и труднодостъпни райони.

В тази връзка инвестициите по ПО „Регионална пътна инфраструктура“ ще подпомогнат Приоритет 3 „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж“ на Споразумението за партньорство.

Използване на финансови инструменти

Анализите показват, че икономическата криза поставя огромен натиск върху публичните бюджети, а намаляващото ниво на кредитиране ограничава частните инвестиции, включително в подобряване на градската среда и създаване на адекватни условия за живот в градовете. Липсата на кредитен ресурс за придобиване на дълготрайни материални активи е един от основните фактори за спада на частните инвестиции и оттам - на растежа и заетостта. Финансовите

инструменти от типа JESSICA стимулират както публично частното партньорство, така и кредитни институции за участие в публичните политики за регионално и градско развитие. Финансовите инструменти насърчават предприемаческия дух и позволяват на всички икономически субекти да участват в развитието на градовете и да получават подкрепа със средства от Европейския съюз, допринасяйки с това за постигане на устойчив ръст на икономиката чрез реализиране на финансово устойчиви и целесъобразни проекти и инвестиции.

Въз основа на опита от изпълнение на инициатива JESSICA през предходния програмен период и отчитайки положителния ефект от този вид инвестиции, в ОПРР 2014-2020 г. са значително увеличени средствата, които ще бъдат отделени за револвиращи инвестиции чрез прилагане на финансови инструменти, в сравнение с настоящия програмен период, с цел постигане на растеж и осигуряване на заетост.

*[1] Концепция за развитие на системата за спешна медицинска помощ
<http://www.mh.government.bg/Articles.aspx?lang=bg-BG&pageid=472&home=true&categoryid=7322> Документът е приет с Решение № 789 на Министерския съвет от 28.11.2014 г.*

1.1.2. Обосновка на избора на тематични цели и съответстващите им инвестиционни приоритети предвид споразумението за партньорство въз основа на набелязаните регионални и — когато е целесъобразно — национални нужди, включително необходимостта от справяне с предизвикателствата, посочени в съответните препоръки за отделните държави, приети съгласно член 121, параграф 2 от ДФЕС, и съответните препоръки на Съвета, приети съгласно член 148, параграф 4 от ДФЕС, като се взема предвид предварителната оценка.

Таблица 1: Обосновка на избора на тематични цели и инвестиционни приоритети

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на Стратегически приоритет 3 „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж“, подприоритет „Преминаване към нисковъглеродна икономика, енергийна и ресурсна ефективност“ на Споразумението за партньорство. • Пряк принос за постигане на Национална цел 3 по Пакет „Климат- енергетика“ в Националната програма за

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<p>реформи: „Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутното крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на Специфична препоръка 6 на Съвета по отношение повишаване на енергийната ефективност; • Пряк принос за постигане на Подприоритет 7.2 „Повишаване на енергийната ефективност“ на НПП България 2020.
<p>04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори</p>	<p>4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Пряк принос за постигане на Национална цел 3 по Пакет „Климат- енергетика“ в Националната програма за реформи: „Достигане на 16% дял на възобновяемите енергийни източници в брутното крайно потребление на енергия и повишаване на енергийната ефективност с 25% към 2020 г.“ • Нужди в НПП България 2020: Продължаващият процес на урбанизация вероятно ще доведе до ръст в градските превози в по-големите селищни агломерации и ще предизвика сериозни проблеми в урбанизираните територии, като увеличено използване на автомобили, намалено търсене на обществен градски транспорт и по-нисък стандарт на предлаганите транспортни услуги, увеличени нужди от държавни/общински субсидии, задръствания и вредно въздействие върху

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<p>околната среда.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В съответствие с Приоритет 4.1: Интегрирано устойчиво градско развитие и укрепване на полицентричната мрежа от градове на Националната стратегия за регионално развитие 2012-2020 г.
<p>06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите</p>	<p>6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Допринася за целите на подприоритет „Околна среда и опазване на природното богатство и културно историческото наследство“ на СП. • В съответствие с Приоритет „Стимулиране на растежа и конкурентоспособността за днешния и утрешния ден“ на НПП: Насочена към постигане на НЦ 1 на НПП 2020: „Достигане на 76% заетост сред населението на възраст 20-64 г. до 2020 г.“ • В съответствие с Подприоритет 3.4. „Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите“ на НПП България 2020. • В съответствие с подприоритет 1.2. на НСРР „Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в районите“. • Потребности, определени в НПП България 2020: Развитие на устойчив туризъм допринася за развитието и на другите отрасли на националната икономика, за диверсификация на икономическите дейности в

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<p>по-слаборазвитите региони, за повишаване на благосъстоянието на българските граждани и качеството им на живот.</p>
<p>06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите</p>	<p>6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Съответствие със специфична препоръка (СП) 5 на Съвета от 8 юли 2014 г.: „Да продължи подобряването на бизнес средата“. • Допринася за постигане на целите на подхода към устойчиво градско развитие и за преодоляване на демографските предизвикателства в регионите в Споразумението за партньорство. • Подобряването на градската среда е една от основните мерки в подкрепа на градското развитие. Именно подобряването на градската среда дава възможност за интегриране на градско пространство и координиране на различни секторни политики на най-ниско териториално ниво. Това се доказва от успешните проекти в градската среда, реализирани по ОПРР 2007-2013 г. • Комплексните инвестиции в градската среда осигуряват по-голяма привлекателност и по-добри условия за бизнеса. • В съответствие с Приоритет 3.2: „Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план“ от ННП България 2020.
<p>07 - Насърчаване на устойчивия</p>	<p>7б - Подобряване на мобилността на регионално</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
<p>транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури</p>	<p>равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли</p>	<p>приоритет „Свързаност и зелена икономика за устойчив растеж“ на СП, по-конкретно на подприоритет „Свързаност (вътрешна и външна)“.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В съответствие с фактора за растеж „Инфраструктура с оглед подобряване на достъпа до Единния пазар“ от ГПР. • В съответствие с Подприоритет 3.2: „Стимулиране развитието на градовете и подобряване на интеграцията на българските региони в национален план“ от НПР България 2020. • В съответствие с Приоритет 4.2. Подобряване на свързаността на районите в национален и международен план, включително с големите градски центрове в съседните страни на НСРР 2012-2022 г. • Потребности, определени в НПР България 2020: Транспортната мрежа на страната е изградена главно от пътища от по-нисък клас. В момента голяма част от пътната мрежа, най-вече второкласните и третокласни пътища, е пригодена за натоварване само до 10 т/ос и не отговаря на европейските изисквания. Това е и една от причините за по-голямо натоварване на пътищата от по-висок клас.
<p>09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация</p>	<p>9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на Приоритет „Образование, заетост, социално включване и здравеопазване за приобщаващ растеж“ по отношение на

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
	отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността	<p>подприоритетите „Социално включване“ и „Здравеопазване“ на СП.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В съответствие със СП 3 от 8 юли 2014 г.: „Да подобри допълнително достъпността и ефективността на социалните услуги и трансфери за децата и възрастните хора“ и СП 2 от 8 юли 2014 г.: „Да осигури ефективно спрямо разходите предоставяне на прозрачността във финансирането на болниците, оптимизиране на болничната мрежа и развиване на възможностите за извънболнично лечение.“ • В съответствие с подприоритет 1.4. „Повишаване на качеството и ефективността на здравните услуги“ на НПП България 2020. • В съответствие със Стратегическа цел 2 от Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022. • Липса на адекватни условия на живот на маргинализираните групи от населението, вкл. роми. • Необходимост от продължаване на процеса на деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни.
10 - Инвестиране в образованието, обучението, професионалното обучение за придобиване на умения и в ученето през целия живот	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;	<ul style="list-style-type: none"> • Постигане на целите на подприоритет „Образование, обучение и учене през целия живот“. • Постигане на НЦ 4 „Дял на преждевременно напусналите образователната система от 11% до 2020 г. и

Избрана тематична цел	Избран инвестиционен приоритет	Обосновка за избора
		<p>дъл на 30-34 годишните със завършено висше образование – 36% до 2020 г.“ на Националната програма за реформи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • В съответствие със СП 4 от 8 юли 2014 г.: „Да продължи реформите в областта на професионалното и висшето образование, за да се увеличат нивото и адекватността на уменията, придобити на всички равнища Да повиши качеството на институциите за професионално образование и обучение и да подобри достъпа до учене през целия живот. Да увеличи усилията за подобряване на достъпа до качествено приобщаващо предучилищно и училищно образование за децата в неравностойно положение, в частност ромите“. • Необходимост от намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище, чрез инфраструктурни мерки, осигуряващи условия за пълноценен учебен процес, в т.ч. и за целодневно обучение.

1.2 Обосновка на разпределението на финансовите средства

Обосновка за разпределението на финансовите средства (подкрепа от Съюза) за всяка тематична цел и когато е целесъобразно — за всеки инвестиционен приоритет, в съответствие с изискванията за тематична концентрация, като се взема предвид предварителната оценка.

Разпределението на средствата по ОПРР2014-2020 г. се обуславя главно от установените национални нужди, които могат да бъдат посрещнати със средства от ЕФРР.

Повечето от ресурсите (23,88%) по оперативната програма са насочени към ТЦ 4 като 14,61% от средствата са определени за прилагане на мерки за енергийна ефективност в обществени и жилищни сгради, в т. ч. студентски общежития, а 9,27% от средствата ще бъдат инвестирани в развитието на интегриран градски транспорт в рамките на Приоритетна ос 1. Това разпределение се основава, от една страна, на изискванията за тематична концентрация на национално ниво: предвид факта, че спецификата на оперативната програма не предполага интервенции в рамките на тематични цели 1, 2 и 3, то ОПРР 2012-2020 г. следва да има най-сериозен принос към ТЦ 4. От друга страна разпределението е резултат от основните идентифицирани проблеми в градските територии, а именно лошо състояние и ниска енергийна ефективност на сградния фонд и продължаващия процес на урбанизация, който се очаква да доведе до сериозен ръст на градските превози и най-вече нарастващо използване на лични автомобили за сметка на обществения градски транспорт. Предвид амбициозната цел, която си е поставила България за повишаване на енергийната ефективност с 25% до 2020 г. (при 20% съгласно „Европа 2020“) ОПРР 2014-2020 г. ще осигури сериозен принос за постигане на целта чрез реализация на мерки за енергийна ефективност в административни и жилищни сгради. Инвестициите в рамките на тази приоритетна ос ще имат значителен ефект върху въглеродните емисии и постигането на целта на „Европа 2020“ за намаляването им с 20%. Основният източник на емисии от парникови газове в България са шосейният транспорт и битовото отопление.

Значителен дял от средствата (21,32%) са насочени към ТЦ 6, чиито инвестиционни приоритети в най-пълна степен отговарят на голяма част от идентифицираните нужди на градско и регионално равнище. Голям процент от инвестициите в рамките на тази ТЦ ще бъдат насочени към подобряване на градската околна среда и развитие на туристическия потенциал на регионите. Така насочената подкрепа, освен че ще има съществен принос за опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност, също ще допринесе за постигане на целта от „Европа 2020“, съответно националната цел за България за 76% заетост сред населението на възраст 20-64 години до 2020 г. Част от средствата се заделят за подобряване на градската среда като фактор за растеж, фактор за демографско развитие, инвестиции и съответно за разкриване на работни места. Специално внимание се отделя на възстановяването и развитието на зони с потенциал за икономически напредък, чиято роля е да се подобрят екологичните условия в градовете, но също и да бъдат привлечени инвестиции в регионите, пораждайки по този начин устойчив растеж. Следва да се отбележи, че голяма част от дейностите, попадащи в обхвата на инвестиционните приоритети по тази ТЦ ще бъдат изпълнявани посредством финансови инструменти, като по този начин се очаква да бъде привлечен сериозен обем частни капитали. Това се отнася и до инвестициите в обекти на културното наследство, което допълнително ще създаде стимули за развитие на местните икономики в регионите и ще доведе до създаване на нови форми на заетост.

Инвестициите в образователна инфраструктура (ТЦ 10), възлизат на 20,09% от ресурсите по ОПРР 2014-2020 г. и са насочени към модернизация на учебните заведения с цел изпълнение на националната цел за намаляване броя на преждевременно отпадналите от училище и увеличаване дела на завършилите висше образование сред населението и подобряване на предоставяните

образователни услуги. ОПРР 2014-2020 г. ще работи по тези проблеми чрез осигуряване на възможности за целодневна организация на учебния процес, условия за извънкласни занимания и цялостно подобряване на средата в училищата. Инвестициите в образователна инфраструктура адресират специфичните за страната препоръки на съвета по отношение на подобряване публичните разходи в областта на образованието и осигуряване на реален достъп до образование на групите в неравностойно положение. Принос за постигането на тази цел ще имат и инвестициите във висшите училища.

Следваща по приоритет от гледна точка на отпуснатите средства е ТЦ 9 с 16,82% от наличните финансови ресурси. В рамките на ТЦ 9 ще се подкрепят инвестиции в социална и здравна инфраструктура с оглед постигане на националната цел за намаляване броят на живеещите в бедност. България е страната с най-бедното население в Европа и в тази връзка подкрепата по ОПРР 2014-2020 г. в рамките на тематичната цел ще бъде насочена към уязвимите групи от населението, които в най-голяма степен са застрашени от бедност – ромското малцинство, хората с увреждания, децата в риск и възрастните. Подкрепата за развитие на социалната и здравна инфраструктура отчита специфичните препоръки на Съвета.

За ТЦ 7 са заделени 14,50 % от средствата по ОПРР 2014-2020 г. - за развитие на регионалната пътна инфраструктура. Причина за това разпределение са националните нужди и приоритети: транспортната мрежа в страната се състои главно от по-нисък клас пътища, които са в много лошо състояние. Нуждата от инвестиции далеч надхвърля наличния по оперативната програма ресурс. Голяма част от републиканската пътна мрежа (най-вече второкласните и третокласните пътища) е проектирана за натоварвания до 10 т/ос и не отговаря на европейските изисквания. Това от своя страна води до по-голямо натоварване на пътищата от по-висок клас. Ето защо ОПРР 2014-2020 г. ще бъде насочена към подпомагане на пътищата от първи, втори и трети клас, осигуряващи връзки и достъп до ТЕН-Т мрежата и също така възможности за развитие на специфичния икономически потенциал на регионите. Инвестициите в пътна инфраструктура осигуряват свързаност на регионите и достъп до единния пазар и в този смисъл са основен двигател на растежа. Планираните интервенции по ОПРР 2014-2020 г. ще имат положително влияние върху мобилността на населението и стопанските дейности, ще допринесат за интеграцията на отдалечени и слаборазвити региони и ще насърчат развитието на местния икономически потенциал, като по този начин ще способстват за постигането на националната и европейска цел за повишаване на заетостта.

По-голямата част от ресурсите на ОПРР 2014-2020 г. (51,08%) са заделени за устойчиво градско развитие въз основа на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие. Голямата тежест на Приоритетна ос 1 отразява схващането за градовете като за ключов фактор за растежа. Разпределението на финансовите ресурси в оперативната програма се обуславя от нейната специфика. Това е териториална оперативна програма, която има принос към голям брой тематични цели, концентрирани и координирани на териториално ниво. В същото време е спазен и принципът за тематична концентрация с определен превес на ТЦ 6 и ТЦ 4.

Таблица 2: Преглед на инвестиционната стратегия на оперативната програма

Приоритетна ос	Фонд	Подкрепа от Съюза (в евро)	Дял от общата подкрепа от Съюза за оперативната програма	Тематична цел/инвестиционен приоритет/специфична цел	Common and programme specific indicators for which a target has been set
1	ERDF	670 012 347,00	51.08%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори <ul style="list-style-type: none"> ▼ 4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор ▼ 2 - Повишаване на енергийната ефективност на публични сгради ▼ 4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Развитие на екологичен и устойчив градски транспорт ▼ 06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6е - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Подобряване на качеството на градската среда ▼ 2 - Подобряване на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие ▼ 09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация <ul style="list-style-type: none"> ▼ 9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите ▼ 2 - Подобряване на условията за модерни социални услуги ▼ 3 - Подобен достъп за практикуване на масов спорт и културни услуги в градовете ▼ 10 - Инвестиране в образованието, обучението, професионалното обучение за придобиване на умения и в ученето през целия живот <ul style="list-style-type: none"> ▼ 10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение; <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Подобряване на условията за модерни образователни услуги 	[111, 112, 121, 122, 131, 132, 133, 141, 142, 143, 151]
2	ERDF	100 713 933,00	7.68%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 04 - Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори <ul style="list-style-type: none"> ▼ 4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система ▼ 2 - Повишаване на енергийната ефективност на обществените сгради в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система 	[211, 212]

Приоритетна ос	Фонд	Подкрепа от Съюза (в евро)	Дял от общата подкрепа от Съюза за оперативната програма	Тематична цел/инвестиционен приоритет/специфична цел	Common and programme specific indicators for which a target has been set
3	ERDF	100 346 913,00	7.65%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 10 - Инвестиране в образованието, обучението, професионалното обучение за придобиване на умения и в ученето през целия живот <ul style="list-style-type: none"> ▼ 10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение; ▼ 1 - Подобряване на условията за модерни образователни услуги 	[311]
4	ERDF	79 749 674,00	6.08%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация <ul style="list-style-type: none"> ▼ 9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Подобен достъп до спешна медицинска помощ, с възможности за спешна диагностика, лечение и наблюдение до 24 ч. ▼ 2 - Намаляване на броя хоспитализации в здравната система 	[411, 412]
5	ERDF	40 544 130,00	3.09%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 09 - Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация <ul style="list-style-type: none"> ▼ 9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Подобряване на регионалната социална инфраструктура за деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни 	[511]
6	ERDF	85 642 499,00	6.53%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 06 - Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите <ul style="list-style-type: none"> ▼ 6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение 	[611]
7	ERDF	190 160 297,00	14.50%	<ul style="list-style-type: none"> ▼ 07 - Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури <ul style="list-style-type: none"> ▼ 7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли <ul style="list-style-type: none"> ▼ 1 - Подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата за товари и пътници 	[711, 712]
8	ERDF	44 535 000,00	3.40%	<ul style="list-style-type: none"> 1 - Повишаване ефективността на Управляващия орган 2 - Подобряване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 г. 3 - Повишаване на обществената информираност относно ОПРР 2014-2020 	[811, 812, 813, 814]

2. ПРИОРИТЕТНИ ОСИ

2.А ОПИСАНИЕ НА ПРИОРИТЕТНИТЕ ОСИ, РАЗЛИЧНИ ОТ ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

2.А.1 Приоритетна ос

ИД на приоритетната ос	1
Наименование на приоритетната ос	Устойчиво и интегрирано градско развитие

- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за операции, предназначени за възстановяване след големи или регионални природни бедствия
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за МСП (член 39)

2.А.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Приоритетната ос е насочена към осъществяване на интегрирани действия за устойчиво градско развитие, съгласно член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР в големите и средните градове на националната полицентрична мрежа на Република България

Основната цел на Приоритетна ос 1 е да бъде подобро качеството на живот и растежът в средните и големите градове в България. Ще се подкрепят комплексни стратегии за устойчиво градско развитие на местно равнище - ИПГВР. Интегрираните действия за устойчиво градско развитие ще бъдат изпълнени чрез комбинирана подкрепа по 4 тематични цели, а именно: ТЦ 4, 6, 9 и 10.

Значителният финансов ресурс за инвестиции по Тематична цел 4 е обоснован от изискванията за тематична концентрация на национално ниво, лошото състояние и ниска енергийна ефективност на сградния фонд и недостатъчно екологичния градски транспорт.

Действията за подобряване на градската околна среда и обновяването на стари промишлени зони в рамките на тематична цел 6 ще има съществен принос за опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност на икономиката и устойчивия растеж. Градската среда е и основният интегриращ фактор по отношение на останалите инвестиционни приоритети, включени в приоритетната ос.

Инвестициите по тематична цел 9 ще подкрепят социалното приобщаване и борбата с бедността на уязвимите и маргинализираните групи, вкл. Инвестициите в образователна инфраструктура адресират местните нужди от модерни образователни институции и също допринасят за социалното включване в градовете.

Комбинацията от тематични цели и инвестиционни приоритети е извършена на база идентифицираните нужди на градовете, които са свързани със задълбочаваща се социална изолация, влошени екологични параметри, но също така потенциал за икономически растеж. Синергичният ефект от комплексното изпълнение на всички тематични цели ще бъде много по-висок от ефекта при несъгласуваното им изпълнение.

Основната териториална концентрация на Приоритетната ос ще се осъществи в рамките на определените зони за въздействие в рамките на ИПГВР. Предвид хоризонталния си характер, дейностите за енергийна ефективност в жилищни сгради и градски транспорт могат да се изпълняват на цялата градска територия.

За да бъдат укрепени функционалните връзки на градовете с периферните им територии, на градските власти се дава възможност да финансират определени групи дейности и извън зоните на въздействие, на територията на града и неговата периферия.

Проектите за функционални връзки трябва да бъдат включени в ИПГВР, въз основа на методическите насоки за разработване и прилагане на ИПГВР. Общата сума на проектите, допринасящи за функционалните връзки, не следва да превишава 20% от проектното портфолио на всеки град по Приоритетна ос 1 (т.нар. 20% гъвкавост). Проектите в рамките на 20-те % гъвкавост следва да отговарят на следните условия:

- Да са част от групи дейности Зони с потенциал за икономическо развитие, Социална инфраструктура, Културна инфраструктура, Спортна инфраструктура, Образователна инфраструктура.

- Да бъдат реализирани в периферната зона на влияние на града и да допринасят за подобряването на функционалните връзки на града с нея.
- Да бъдат в съответствие с общинските планове за развитие.

Предвид значението и тежестта на приоритетната ос се предвиждат специализирани оценки на градското развитие. На база резултатите от оценките за 2018 и 2022 УО може да пренасочва финансов ресурс от по-неактивните към по-активните градове.

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ИД на инвестиционния приоритет	10а
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на условията за модерни образователни услуги
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Основен резултат от планирания подкрепа по инвестиционния приоритет ще бъде модернизирани образователната инфраструктура от местно значение, което ще позволи предоставянето на съвременни условия и модерни методи за обучение, ще подобри качеството на образованието и ще намали процента на преждевременно напусналите и отпадащите от училище.</p> <p>Планираните инвестиции ще подобрят достъпа до качествено и приобщаващо предучилищно и училищно образование за децата в неравностойно положение, в частност ромите.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на условията за модерни образователни услуги						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
151	Дял на модернизирани образователни институции	%	По-слабо развити региони	8,53	2013	14,10	НСИ	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

Примерни допустими дейности:

- Изграждане, реконструкция и обновяване на общински учебни заведения, като детски ясли и градини, общообразователни и специализирани училища (класни стани, библиотеки, учебни лаборатории, спортни съоръжения, училищни корпуси, училищни общежития, връзка с интернет), в т.ч. на прилежащите училищни дворове; подобряване на достъпа на лицата с увреждания до упоменатите по-горе сгради като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти и конструктивни обследвания на съществуващата сграда.
- Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване;

Обосновка:

Инвестиционният приоритет включва комбинация от дейности, които са пряко насочени към модернизирани на предучилищна и училищна инфраструктура от местно значение.

Осигуряването на възможност за целодневната организация на учебния процес чрез изпълнение на дейности за подобряване на материално-техническата база на общинската образователна инфраструктура ще насърчи младежите да прекарват повече време в училищата, ще предизвика интерес и желание за развитие и продължаване на образованието, ще превърне училищата в привлекателно място за развитие на

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>личността и база за бъдеща конкурентоспособна професионална реализация. По този начин интервенциите ще допринесат за намаляване броя на преждевременно отпадналите от системата на предучилищното и училищно образование.</p>	
<p>Ще бъдат подкрепени образователните заведения от местно значение, обучаващи деца, които живеят в близост до съответните заведения в зоните за въздействие, в т.ч. социално слаби деца и деца от ромски произход. В рамките на приоритетната ос ще бъде наблюдаван конкретен показател за представители на маргинализираните групи, които ползват подобрените образователни условия.</p>	
<p>С оглед постигане на максимален ефект от вложеният инвестиции ще се търси координация с ОП НОИР по отношение интегриране на мерките за подобряване на образователния процес с мерките за модернизиране на образователната инфраструктура.</p>	
<p>Целеви групи:</p>	
<p>Деца и ученици, незавършили средно образование, на териториите на градове от 1-во до 3-то ниво, които ще бъдат директни ползватели на инфраструктурата. Специалната насоченост към членовете на тези възрастови групи от ромското население, които са с най-ниско образование и ограничен достъп до образователни услуги, ще бъде постигната чрез осигуряване на равен достъп до качествено образование, в т.ч. чрез включване на ромски деца и ученици в смесени детски градини и училища в съответствие с Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г.</p>	
<p>Деца и ученици - представители на уязвими групи от обществото, в т.ч. роми – подобрената архитектурна среда ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение.</p>	
<p>Бенефициенти:</p>	
<p>Градски органи (общини) в големи и средни градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система съгласно</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
раздел 1 – за интервенции с цел устойчиво градско развитие съгласно член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР.	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Съответствие с член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР:</p> <p>УО ще проверява съответствието на всяка инвестиционна програма с приетите ИПГВР от гледна точка на изискванията на член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР, изложени в Раздел 4.2 от Програмата.</p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Дейностите за образователна инфраструктура от местно значение трябва да се осъществяват в рамките на зоните за въздействие на ИПГВР, като могат да се възползват от 20% гъвкавост по отношение осигуряване на функционални връзки на града с неговата периферия, посочена в раздел 2.А.2 на приоритетна ос 1.</p> <p>Многостепенно управление:</p> <p>УО ще делегира задачи, свързани с подбора на операциите, на общините на големите и средните градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. В тази връзка, общините се определят за междинни звена, в съответствие с чл. 123, ал. 6 от Общия Регламент 1303/2013.</p>	

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

Финансиране, основано на нуждите:

В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за постигане на социално включване и постигане на целта за подобряване на условията за съвременни образователни услуги и интеграция на маргинализирани групи, вкл. ромите. Доставките на оборудване и обзавеждане следва да водят до подобряване качеството на учебния процес.

Основната разлика с подхода за подкрепа по Приоритетна ос 3 към образователната инфраструктура е, че по настоящият инвестиционен приоритет ще се финансира образователна инфраструктура от местно значение, което се ограничава само до детски ясли и градини, общообразователни и специализирани училища, въз основа на местните нужди, определени в интегрираните планове за градско възстановяване и развитие, имайки предвид националната стратегическа рамка за развитие в образователния сектор. В рамките на приоритетна ос 3 ще се подкрепя образователна инфраструктура от национално и регионално значение.

Устойчиво развитие.

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност, подобряване на околната среда и социално включване.

Всички проекти ще да бъдат придружени от декларация от ръководството на съответната образователна институция, обект на интервенция, че е съгласно с предложението проект, вкл. и с конкретното проектно решение, както и че ще съдейства за реализиране на проекта в съответствие със своите задължения и компетенции, вкл. и по отношение на гарантиране на устойчивостта на инвестициите и опазване на обекта.

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
1511	Представители от маргинализираните групи, включително роми, ползващи модернизирания образователна инфраструктура	брой лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			10 607,00	Публична ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
СО35	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			118 794,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно

2.А.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	4с
Наименование на инвестиционния приоритет	Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Дейностите по инвестиционния приоритет ще допринесат за постигане на националната цел по отношение на повишаване на енергийна ефективност, а именно – достигане на 25% по-висока енергийна ефективност към 2020 г. и косвено – за намаляване на емисиите на парникови газове в атмосферата.</p> <p>Инвестиционният приоритет ще допринесе и за постигането на националните индикативни показатели за спестена енергия за 2020 г., свързани с икономия на енергия при крайното енергийно потребление (КЕП) и при първичното енергийно потребление (ПЕП).</p>
Ид. № на специфичната цел	2
Наименование на специфичната цел	Повишаване на енергийната ефективност на публични сгради
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Дейностите по тази специфична цел, наред с ефекта на пестене на енергия и намаляване на емисиите на парникови газове, ще допринесат и за изпълнение на нормативното изискване за постигане на стандартите за енергийна ефективност за сградите за обществено обслужване, експлоатирани от публични органи, а именно – клас на енергопотребление „С“, съгласно Закона за енергийната ефективност и подзаконовата нормативна уредба.</p> <p>Инвестициите в мерки за енергийна ефективност в публичните административни сгради ще служат и като примери за добри практики на местно равнище за насърчаване на прилагането на подобни мерки, финансирани от националния бюджет и от други донори.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
111	Крайно енергийно потребление от домакинства	Хиляди тонове нетен еквивалент (1000 т н.е.)	По-слабо развити региони	2 257,00	2012	2 248,00	НСИ	Два пъти за периода: 2018 и 2022 г.

Специфична цел		2 - Повишаване на енергийната ефективност на публични сгради						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
112	Крайно енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите	Хиляди тонове нетен еквивалент (1000 т н.е.)	По-слабо развити региони	964,00	2013	957,00	НСИ	Два пъти за периода: 2018 и 2022 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

Примерни допустими дейности:

- Изпълнение на мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради, в студентски общежития и в административни сгради на държавната и общинската администрация, като например: изолация на външните ограждащи елементи, смяна на дограми, обновяване на системите за поддържане на микроклимата, технически инсталации, локални инсталации и/или връзки за отопление, газоснабдяване, монтаж на индивидуални броячи, както се изисква от Директива 2012/27/ЕС (където е приложимо), както и съпътстващи строително-монтажни работи, свързани с изпълнението на мерките за енергийна ефективност, вкл. конструктивно укрепване (когато е предписано като задължително в конструктивното обследване);
- Изпълнение на гореизброените мерки за енергийна ефективност, съпътствани от основно обновяване на жилищни сгради, на студентски общежития и на административни сгради на държавната и общинската администрация, включващо изпълнение на съпътстващи строително-монтажни работи, конструктивно укрепване (когато е предписано като задължително в конструктивното обследване), както и ремонт и реконструкция на различни части на сградата (покрив, стени, стълбищни клетки и площадки, коридори, асансьори и др.), в случай че се постигат енергийни спестявания за сградата от повече от 60%;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на съществуващи жилищни сгради, студентски общежития и административни сгради на държавната и общинска администрация;
- Оценка на разходната ефективност за инвестицията;;
- Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници за горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, ако това е технически възможно и икономически целесъобразно;
- Предоставяне на заеми и/или гаранции за обновяване на жилищни сгради и студентски общежития;
- Подобряване достъпа за лица с увреждания до гореспоменатите сгради.

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

Бенефициенти:

1. Градски органи (общини) на големи и средни градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1;
2. Организации, прилагащи финансовите инструменти.
3. Собственици на жилища – за еднофамилни жилищни сгради;
4. Сдружения на собственици– за многофамилни жилищни сгради;
5. Държавни институции – за административни сгради на държавната администрация;
6. Висши училища и юридически лица, които управляват студентски общежития – за студентски общежития;

Организациите от т. 3. до т. 6 участват в сътрудничество с общината бенефициент, чрез договорни отношения.

Основни целеви групи:

- Домакинствата в съответните жилищни сгради;
- Студентите, живеещи в съответните общежития;
- Общински и държавни институции.
- Представители на уязвими групи от обществото – по-добрият достъп до сградите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение.

Специфични целеви територии:

39 града от първо, второ и трето йерархично ниво на националната полицентрична система, посочени в Раздел 1.1.1.

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

Обосновка:

Социално-икономическият анализ, проведен за целите на ОПРР 2014-2020 г., показва, че основният проблем при публичния сграден фонд и в жилищния сектор е свързан с ниската енергийната ефективност, което обуславя и големите нужди в тази сфера.

Нормативното изискване за съответствие на стандартите за енергийна ефективност за сградите в експлоатация е да се постигне клас на енергопотребление „С“, който може да бъде достигнат чрез подходящо съчетаване на мерките за енергийна ефективност на ограждащите сградни елементи, с мерки за отопление и вентилация (където е приложимо), в т.ч. възобновяеми енергии при доказана техническа осъществимост и икономическа изгода.

За да бъдат постигнати планираните резултати и за да се насърчи подобряването на енергийната ефективност на сгради, които понастоящем са с по-ниски енергийни характеристики, се допуска цялостно обновяване на сгради ако заедно с въведените мерки за енергийна ефективност то допринася за постигане на повече от 60% енергийни спестявания за сградата.

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

Съответствие с член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР:

УО ще проверява съответствието на всяка инвестиционна програма с приетите ИПГВР от гледна точка на изискванията на член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР, изложени в Раздел 4.2 от Програмата.

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

Териториална концентрация:

- Допустими за финансиране са жилищни сгради и студентски общежития в средните и големите градове от 1-во, 2-ро и 3-то ниво на националната полицентрична система, съгласно Раздел 1.1.1.
- Допустими за финансиране са административните сгради на държавната и общинската администрация в рамките на зоните за въздействие в съответните интегрирани планове за градско възстановяване и развитие на средните и големите градове.

Многостепенно управление:

- УО ще делегира задачи, свързани с подбора на операциите, на общините на големите и средните градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. В тази връзка, общините се определят за междинни звена, в съответствие с чл. 123, ал. 6 от Общия Регламент 1303/2013

- **Финансиране, основано на нуждите:**

Допустими за подкрепа ще бъдат само сгради, проектирани преди 1999 година.

Мерки за енергийна ефективност ще се извършват единствено въз основа на обследване за енергийна ефективност на съответната сграда. Обследването за енергийна ефективност предписва необходимите енергоспестяващи мерки за постигане на съответствие с изискванията за енергийна ефективност, съгласно Закона за енергийната ефективност. Енергийното обследване ще гарантира инвестициите да бъдат ефективни в енергийно отношение и ще покаже мащаба на икономииите от тях.

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Ще се финансират само проекти, които водят до енергийна ефективност, отговаряща минимум на националния минимален стандарт за енергийна ефективност за съществуващите сгради – клас на енергопотребление „С“ или проекти, които водят до енергийни спестявания от повече от 60% в случай, че мерките за енергийна ефективност са съпътствани от основно обновяване.</p> <p>Тогавя когато това е необходимо и възможно, приоритет ще се дава на сградите с най-големи нужди от обновяване и потенциал за енергийни спестявания.</p> <p>Устойчиво развитие:</p> <p>В рамките на програмата ще бъде приложен интегриран и цялостен подход, който да отговори на нуждите за енергийна ефективност на сградата като цяло, а не на отделните домакинства/ползватели. В същото време, приложеният подход ще бъде пригоден към индивидуалните характеристики на сградата и нуждите от мерки за енергийна ефективност, установени при енергийното обследване.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>По отношение на многофамилни жилищни сгради и административните сгради на държавната и общинската администрация не се предвижда използване на финансови инструменти.</p> <p>Предвижда се финансови инструменти да се прилагат в еднофамилни жилищни сгради, както и в комбинация с безвъзмездна финансова помощ за студентски общежития.</p>	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
Големи проекти не се предвиждат	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO31	Енергийна ефективност: Брой домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление	домакинства	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			1 979,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Веднъж годишно
CO32	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			17 636 242,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Веднъж годишно
CO34	Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове	тонове CO2 екв.	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			12 623,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Веднъж годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	4е
Наименование на инвестиционния приоритет	Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Развитие на екологичен и устойчив градски транспорт
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	Очакваните резултати са свързани с общото подобряване на качеството на въздуха и околната среда в градовете чрез подобряване на градските системи за обществен транспорт.

От друга страна, подобряването на градските транспортни системи чрез изпълнение на хоризонтални проекти в градовете и насърчаване на мултимодалния транспорт, ще доведе до по-добра свързаност на отделните градски райони и градската периферия и до улесняване на мобилността на населението.

Целта при развитието на устойчив градски транспорт е подобряване на жизнените и екологични условия в градовете. Очаква се създаване на по-ефективен, интегриран и бърз градски транспорт с по-малко потребление на енергия, изграждане на по-достъпна вторична инфраструктура на обществените транспортни мрежи и въвеждане на природосъобразни видове градски транспорт.

По този начин ще се осигурят по-ниски нива на замърсяване на околната среда, които не оказват вредно влияние върху здравето на хората и върху самата природа.

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Развитие на екологичен и устойчив градски транспорт						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
121	Дял на пътувания с обществен градски транспорт	%	По-слабо развити региони	40,00	2013	43,00	Общини, Публичен ИСУН	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.
122	Количество на фини прахови частици в градовете	mg/m ³	По-слабо развити региони	1,79	2012	1,57	Регионални инспекции по околната среда и водите Изпълнителна агенция по околна среда; Евростат.	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	4e - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
--------------------------------	--

Примерни допустими дейности:

- Разработване на планове за управление на движението и въвеждане на Интелигентни транспортни системи (ИТС), включващи автоматизирани системи за управление и контрол на движението, за откриване на МПС и за локализация и осигуряване на предимство на МПС от обществения градски транспорт, системи за информация на пътниците в реално време, автоматизирани системи за продажба на билети, подсистеми за връзка, системи за видеонаблюдение за центровете за градска мобилност и др.
- Подобряване на достъпността на спирките на обществения градски транспорт и довеждащата до тях инфраструктура (подлези и надлези), като например: платформи и асансьори за хора с увреждания, премахване на пречките за ориентация и информация, светлинно и звуково обявяване на спирките, ясно визуално означаване на линиите и разписанията, информация, разбираема и подходяща за хора с намалено зрение или незрящи и др.;
- Обновяване на транспортната инфраструктура, като например: гнездовата и контактната мрежа, подобряване на спирки, депа, бази за ремонт, поддръжка и оборудване;
- Развитие на инфраструктурна маршрутна мрежа с нови дестинации до по-отдалечени жилищни райони;
- Осигуряване на системи за защита от шума, като например осигуряване на трамвайните линии с антивибрационни и шумозащитни елементи;
- Разработване и подобряване на системи за обществен градски транспорт, в това число закупуване на нов подвижен състав за нуждите на градския транспорт, който отговаря на европейската нормативна уредба за вредни емисии от двигателите и използване на възобновяеми/алтернативни енергийни източници в градския транспорт.
- Изграждане/обновяване/реконструкция на улични мрежи и транспортна инфраструктура и съоръженията към нея (мостове, тунели, надлези, подлези и др., като елементи на техническата инфраструктура, съгласно чл. 64 (1) от ЗУТ) във връзка с развитието на интегрирана система за обществен транспорт;
- Изграждане/обновяване/реконструкция на пешеходни алеи и тротоари, пешеходни зони, велосипедни алеи, паркинги за велосипеди,

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>подлези, надлези, транспортна инфраструктура, включително свързани дейности, като поставяне на пътни знаци, информационни табели, маркировка и др., като част от интегрираната система за градски транспорт;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подобряване на връзките между интегрирания градски транспорт, междуградския автобусен, железопътен, въздушен, вътрешноводен и морски транспорт, като част от реализиране на интермодални превози — обновяване на общински автогари и съответните предгарови пространства общинска собственост, автобусни спирки на градския транспорт, осигуряващи лесен трансфер към следващия по вид транспорт и логични връзки между елементите на инфраструктурата и други; • Изграждане/обновяване/реконструкция на зони за паркиране и други мерки по организация на паркирането в близост до ключови възли на обществения градски транспорт извън градския център. <p>Бенефициенти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Градски органи (общини) в големи и средни градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво от националната полицентрична система, съгласно Раздел 1.1.1. 2. Организации, изпълняващи финансови инструменти в големи и средни градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво от националната полицентрична система, съгласно Раздел 1.1.1. 3. Общински компании за обществен градски транспорт. <p>Организациите по т. 3 участват в сътрудничество с общината бенефициент, чрез договорни отношения.</p> <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Населението на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система и техните околности, което ще бъде облагодетелствано от подобрения обществен градски транспорт. • Посетители и гости на градовете, които ще се възползват от възможностите за удобно и лесно придвижване в рамките на градовете. • Населението на по-малките населени места, разположени около градовете на интервенция - много хора от съседни селища работят в 	

Инвестиционен приоритет	4e - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
--------------------------------	--

по-големите градове или ползват услугите на администрацията или лечебните заведения, разположени в тях.

- Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност до обществения транспорт ще допринесе за социалното включване на хората с увреждания.

Специфични целеви територии

Интервенциите ще се осъществяват на цялата територия на 39-те големи и средни градове, включително обхващане на функционални връзки със съседни населени места, в случай, че са част от системата на обществения градски транспорт и са включени в интегрирания проект за устойчив градски транспорт.

Обосновка:

Предвиден е широк набор от допустими дейности, което ще даде възможност за изпълнение на интегрирани проекти за устойчив градски транспорт. По този начин дейностите ще допринесат за постигане на планираните резултати, тъй като транспортът в градовете е един от основните източници на замърсяване, както на въздуха, така и шумово.

Подкрепата за обществения градски транспорт цели да увеличи пътуванията с него и да намали автомобилния трафик, тъй като в рамките на транспортния сектор, най-голям принос за емисиите на парникови газове в атмосферата имат личните леки автомобили, следвани от тежкотоварните МПС.

В допълнение, за влошаване на качеството на околната среда допринасят и все по-интензивното движение и използването на лични автомобили, както и амортизираната транспортна инфраструктура, включително автопарка на превозвачите, обслужващи обществения градски транспорт.

Инвестиционен приоритет	4e - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>Чрез изпълнение на дейностите в рамките на инвестиционния приоритет се цели насърчаването на мултимодална устойчива градска мобилност чрез създаване на възможности за алтернативни форми на транспорт и тяхното подходящо комбиниране, в това число обществен транспорт, велосипедизъм, придвижване пеша, връзки с други видове транспорт.</p> <p>Мерките за подобряване на достъпността на средата, вкл. и на превозните средства, ще допринесат за социалното включване на хората в неравностойно положение.</p> <p>По този начин планираните инвестиции ще допринесат за цялостно подобряване на качеството на живот в градовете и ще насърчат мобилността на населението като фактор за устойчив и приобщаващ растеж.</p>	

2.A.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	4e - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
<p>Съответствие с член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР:</p> <p>УО ще проверява съответствието на всяка инвестиционна програма с приетите ИПГВР от гледна точка на изискванията на член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР, изложени в Раздел 4.2 от Програмата.</p> <p>Териториална концентрация:</p> <p>Ще се финансират проекти в рамките на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то ниво на националната полицентрична система, като освен територията в строителните граници на градовете, е допустимо да се покриват и функционалните връзки със съседни населени места, в случай, че са част от системата на обществения градски транспорт и са включени в интегрирания проект за устойчив градски транспорт. Проектите ще трябва</p>	

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
--------------------------------	--

да вземат под внимание функционирането на определените зони за въздействие в рамките на ИПГВР, но не са ограничени пространствено в техните рамки.

Интегрираност:

В случай на прилагане на мерки за интегриран градски транспорт, в т.ч. и по отношение на улични мрежи, пешеходни алеи и тротоари, необходимостта от тях следва да бъде ясно изведена и обоснована в предпроектните проучвания към проектите за интегриран градски транспорт, като същевременно бъде доказан интегрираният им характер и обвързаност със системата на обществения градския транспорт (например реконструкция на улица за обособяване в нея на отделна лента за движение на МПС на градския транспорт или осигуряване на инфраструктура за пускане на нови линии на обществения транспорт). Проектите следва да бъдат разработени в контекста на цялостното териториално и пространствено развитие на градовете по начина, планиран в техния ИПГВР и да допринасят за развитието на градската територия, като предоставят по-добър достъп и мобилност за населението, както и интегриране на транспортните възли със социалните, културни и икономически дейности.

Ще се насърчават проекти за разработване на мултимодални транспортни системи, които водят до интегрирани и устойчиви решения.

Многостепенно управление:

- УО ще делегира задачи, свързани с подбора на операциите, на общините на големите и средните градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. В тази връзка, общините се определят за междинни звена, в съответствие с чл. 123, ал. 6 от Общия Регламент 1303/2013.
- Крайните получатели на помощта ще участват в сътрудничество с общината-конкретен бенефициент чрез договорни отношения.

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
--------------------------------	--

Финансиране, основано на нуждите:

Подходът за изпълнение на проектите и финансирането на различните компоненти ще следва установения през програмен период 2007-2013 г. модел, при който мерките се идентифицират на базата на специално предпроектно проучване, обосноваващо техния интегриран характер и съответствие с целите на оперативната програма. Основен и задължителен елемент от проучването е екологичният анализ, в т.ч. и на нормативната рамка на европейско, национално и регионално равнище, вкл. и общинските програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми, съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух (за градовете, които са разработили такива програми). В рамките на предпроектното проучване следва да се анализира очакваното екологично въздействие от прилагането на всяка от предложените алтернативи за развитие и модернизация на обществения транспорт, както и подробен екологичен анализ на избраната алтернатива.

В допълнение, предпроектното проучване следва да представя стратегия за общото развитие на града и транспорта, в съответствие с приложимите стратегически документи, в т.ч. планове за устойчива градска мобилност (за градовете, разработили такива планове), устройствени планове, транспортна схема и други.

Задачата на бенефициентите ще бъде да докажат, на базата на разработен адекватен транспортен модел и анализ разходи-ползи, че предвидените мерки са най-подходящият начин за насърчаване на устойчивата градска мобилност и са с най-голямо екологично въздействие, както и че допринасят в най-голяма степен за постигане на цялостната визия на ИПГВР и на целите на ОПРР.

Ще се оценява и съответствието с приложимите правила по отношение на държавните помощи.

Устойчиво развитие.

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност, както и за подобряване на околната среда и

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
качеството на въздуха.	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
Предвижда се подкрепа и посредством финансови инструменти за крайни получатели, които получават приходи от инвестициите в предоставянето на услуги по обществен транспорт и/или предоставяне на инфраструктура за ползване срещу заплащане. Финансовите инструменти могат да бъдат съчетани с безвъзмездната финансова помощ.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
Предвижда се един голям проект Столична община, в съответствие с чл. 100 от Регламент (ЕС) № 1303/2013. Проектът е включен в Инвестиционната програма към Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на град София.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
1211	Обща дължина на нови или подобрени линии на обществен транспорт	километри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			437,00	Публичен ИСУН	Годишно

Инвестиционен приоритет		4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултиmodalна градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO34	Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове	тонове CO2 екв.	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			2 972,87	Публичен ИСУН	Годишно

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	6e
Наименование на инвестиционния приоритет	Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на качеството на градската среда
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Основните резултати, които трябва да бъдат постигнати по тази специфична цел, са свързани с подобряването на качеството на градската среда, което ще доведе до общо подобряване на качеството на живот в градовете и повишаване на тяхната привлекателност, с оглед създаване на условия за повишаване на икономическата активност за постигане на устойчив растеж.</p> <p>Инвестициите в градска среда ще подобрят качеството на атмосферния въздух и на околната среда в градовете като цяло.</p> <p>Решаването на проблемите на градската инфраструктура ще спомогне и за социалната интеграция на уязвими групи от населението.</p> <p>Инвестициите в градска среда ще допринесат за осигуряване на синергичен ефект на инвестициите по</p>

	Приоритетна ос 1.
Ид. № на специфичната цел	2
Наименование на специфичната цел	Подобряване на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Резултатите, които се търсят в дългосрочен план, са увеличаване на заетостта и подобряване на инвестиционната дейност в градовете.</p> <p>Чрез реализирането на подходящи интервенции, зоните за въздействие с потенциал за икономическо развитие от ИПГВР ще се превърнат в привлекателно място за развитие на бизнес и предприемачество и по този начин ще допринесат за създаването на нови работни места.</p> <p>Това ще спомогне за привличането на инвестиции и задържането и привличането на млади хора и висококвалифицирана работна сила, която да отговаря на очакванията на предприемачи и потенциални инвеститори.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на качеството на градската среда						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
131	Дял от населението, ползващо се от подобрена градска среда	%	По-слабо развити региони	40,09	2013	55,03	НСИ, публична ИСУН, общинска администрация	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.
132	Количество на фини прахови частици в градовете	µg/m ³	По-слабо развити региони	43,47	2012	41,22	Регионални инспекции по околната среда и водите; Изпълнителна агенция по околна среда; Евростат.	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

Специфична цел		2 - Подобряване на инвестиционната активност в градовете, чрез възстановяване на зони с потенциал за икономическо развитие						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
133	Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи	млрд. EUR	По-слабо развити региони	5,13	2012	5,30	НСИ	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
--------------------------------	--

Примерни допустими дейности:

Група дейности: Градска среда

- Изграждане и възстановяване на зони за обществен отдых, като например паркове, зелени площи, детски площадки, зоопаркове, градски площи, междублокови пространства, спортни площадки за свободен достъп и др., включително поставяне на пейки, беседки, възстановяване на чешми, фонтани, водни площи, статуи, паметници и други елементи от градското обзавеждане, в т.ч. зелена инфраструктура и свързващи зелени площи за подобряване на градските екосистеми.
- Изграждане, реконструкция, рехабилитация на физическите елементи на градската среда, например пешеходни алеи и тротоари, изграждане на велосипедни пътеки и алеи, пешеходни зони, подлези, надлези и мостове за пешеходци и велосипедисти, включително свързани дейности, като поставяне на указателни знаци, информационни табели и др.;
- Изграждане, рехабилитация и реконструкция на улични мрежи и обществени паркинги.
- Монтаж на енергоспестяващо улично осветление и системи за охрана и борба с престъпността, напр. монтаж на осветление в паркове, на системи за видеонаблюдение на обществени места и др. като част от изграждането и рехабилитацията на другите физически елементи на градската среда (уличната мрежа, площите за паркиране) в ИПГВР;
- Въвеждане на системи за контролиран достъп в пешеходни зони на МПС, като например механични/хидравлични/ел.прегради, недопускащи достъп на МПС в пешеходните зони, но спускащи се при подаден сигнал от линейка, пожарна, полицейски автомобил, автомобили за почистване, които позволяват влизане в тях, както и на други автомобили (например на доставчици на магазини и др.) в точно регламентирани часове, в които е позволен достъп, връзка на системата със системата за видео наблюдение и т.н;
- Създаване на достъпна архитектурна среда, свързана с горните направления, включително подобряване на достъпа за хора с

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
--------------------------------	--

увреждания до сгради на администрацията.

Група дейности: Зони с потенциал за икономическо развитие

- Подобряване/надграждане и реконструкция на съществуваща или строителство/развитие на нова техническа инфраструктура, свързана с бизнеса и предприемачеството, като например: комуникационна свързаност; строителство/ реконструкция/ рехабилитация на улици, осигуряващи достъп до и в индустриалните и бизнес зони, осветление на обществени места, връзки към главната газоснабдителна, електроснабдителна и ВиК мрежа; поставяне на указателни знаци и информационни табели, охранителни системи за наблюдение до или в рамките на бизнес зоните и терените и др.
- Строителство, обновяване, рехабилитация, реконструкция и ремонт на бизнес и индустриални зони, в т.ч. обществени или търговски сгради, вкл. връзки към топлофикационни и газоснабдителни системи и др.
- Почистване, рекултивация, обеззаразяване и други дейности за подготвяне на съществуващи замърсени и остарели индустриални и др. зони, в които се развива икономическа активност.
- Озеленяване, места за отдих, велоалеи, паркинги за велосипеди и автомобили за работещите в икономическите зони.

Бенефициенти:

- Градски органи (общини) в големи и средни градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система съгласно раздел 1.1.1
- Организации, изпълняващи финансови инструменти в големи и средни градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво от националната полицентрична система съгласно раздел 1.1.1.

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
--------------------------------	--

Целеви групи:

- Населението на градовете от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система в съответствие с НКПР, което ще бъде облагодетелствано от подобряване на градската среда и общото повишаване на качеството на живот.
- Инвеститори, които биха инвестирали в обновените зони.
- Представители на уязвими групи от обществото - подобрената достъпност до обектите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение.

Обосновка

Градска среда:

Ще се финансират конкретни инвестиции, насочени към ясно определени градски райони, целящи физическото им обновяване и облагородяване, с оглед създаване на привлекателна градска среда и подобряване на качеството на околната среда, тъй като за замърсяването на въздуха и околната среда в градовете съществено допринасят пътните настилки (вторично запрашаване), многото западнали райони в градовете като занемарени паркове, пустеещи междублокови пространства, паркирането върху зелени площи, дупките по улиците, които не се почистват редовно и др.

Зони с потенциал за икономическо развитие:

Дейностите за подкрепа за зони с потенциал за икономическо развитие са пряко насочени към **постигане на растеж и разкриване на работни места**. Те се основават на опита от програма JESSICA през програмния период 2007–2013 година.

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
--------------------------------	--

При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:

Съответствие с член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР:

УО ще проверява съответствието на всяка инвестиционна програма с приетите ИПГВР от гледна точка на изискванията на член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР, изложени в Раздел 4.2 от Програмата.

Териториална концентрация:

- Ще бъдат финансирани проекти, допринасящи за изпълнение на целите и приоритетите на градските стратегии (ИПГВР).
- Групата дейности „Градска среда“ предвижда финансиране с БФП на мерки единствено в зоните за въздействие, включени в градските стратегии (ИПГВР). Проекти по тази група дейности, финансирани изцяло с финансови инструменти, могат да бъдат подкрепени на територията на целия град-административен общински център в рамките на строителните му граници.
- Групата дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“ ще бъде изпълнявана с безвъзмездна финансова помощ в зоните за въздействие с потенциал за икономическо развитие, включени в градските стратегии (ИПГВР), както и в рамките на 20% гъвкавост по отношение осигуряване на функционални връзки на града с неговата периферия, посочена в раздел 2.А.2 на приоритетната ос. Проекти, финансирани изцяло с финансови инструменти, могат да бъдат подкрепени на територията на цялата община.

Многостепенно управление:

УО ще делегира задачи, свързани с подбора на операциите, на общините на големите и средните градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. В тази връзка, общините се определят за междинни звена, в

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
--------------------------------	--

съответствие с чл. 123, ал. 6 от Общия Регламент 1303/2013.

Финансиране, основано на нуждите:

Ще бъдат финансирани проекти за зони с потенциал за икономическо развитие, с най-висок потенциал за привличане на инвестиции и постигане на икономически растеж в регионите.

Устойчиво развитие:

По отношение на градската среда ще бъдат финансирани само проекти, които допринасят за подобряване на градската околна среда и за намаляване на фините прахови частици в градовете.

Интегрираност на инвестициите и синергичен ефект:

Градската среда се явява основният интегриращ фактор за проектите за градско развитие. В тази връзка дейностите за градска среда следва да осигуряват синергия по отношение на останалите инвестиции, планирани по приоритетната ос.

Проектите по този инвестиционен приоритет ще бъдат финансирани, в случай че елементите на подземната техническа инфраструктура под обектите са изцяло изградени и/или реконструирани към момента на кандидатстването и общината не предвижда планов ремонт или реконструкция на съществуващата подземна инфраструктура и/или в случай, че бенефициентът осигури собствени ресурси или друг източник за финансиране за подземната инфраструктура, преди изпълнение на дейностите по ОПРР 2014-2020 г.

Проектите по група дейности „Зони с потенциал за икономическо развитие“ ще бъдат финансирани, в случай на доказан интерес от

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
потенциални инвеститори да инвестират в съответните зони.	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
Предвижда се използването на финансови инструменти за всички групи дейности в инвестиционния приоритет.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
СО22	Рехабилитация на земята: Обща площ на рехабилитираната земя	хектари	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			23,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
СО38	Градско развитие: Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			4 045 45 5,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
СО39	Градско развитие: Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			21 819,0 0	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно

Инвестиционен приоритет		бе - Предприемане на действия за подобряване на градската среда, ревитализиране на градове, регенериране и обеззаразяване на промишлени зони (включително зони в процес на преобразуване), намаляване на замърсяването на въздуха и насърчаване на мерки за намаляване на шумовото замърсяване							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
	райони								

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ИД на инвестиционния приоритет	9а
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	Основният резултат по тази специфична цел, в съответствие с идентифицираните нужди, е подобряването на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите, като голяма крачка напред в борбата с бедността и социалното изключване.
Ид. № на специфичната цел	2
Наименование на специфичната цел	Подобряване на условията за модерни социални услуги
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	Основен резултат, който се цели да бъде постигнат е осигуряването на подходяща социална инфраструктура, като ключов фактор за ефективно социално включване и участие в живота на обществото на уязвимите групи. Основните цели на социалната политика в рамките на интегрираното и устойчиво градско развитие обхващат интеграция на групите в неравностойно положение и осигуряване и подобряване на битови условия за уязвимите и социално слабите групи от населението.
Ид. № на специфичната цел	3
Наименование на специфичната цел	Подобрен достъп за практикуване на масов спорт и културни услуги в градовете

цел	
<p>Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза</p>	<p>Интервенциите в спортна инфраструктура ще осигурят възможности за практикуване на масов спорт от гражданите и най-вече от социални групи като деца, възрастни хора, хора с увреждания, социално слаби хора, безработни, работещи бедни, неграмотни, нискоквалифицирани и нискообразовани хора в трудоспособна възраст, бездомни, самотно живеещи без близки и роднини, многодетни семейства, самотни родители с деца, пенсионери, маргинализирани групи, в т.ч. роми, което ще подобри техния здравен статус и възможностите за социализация и общуване.</p> <p>Чрез инвестициите в културна инфраструктура се цели повишаване на привлекателността на културните обекти и насърчаване участието в културния живот на гражданите като фактор за социално сближаване и интеграция на онези членове на обществото, които по една или друга причина са в уязвимо и неравностойно положение. В този смисъл, подкрепата за културна инфраструктура следва да осигури достъпни културни услуги за гражданите и най-вече за социални групи като деца, възрастни хора, хора с увреждания, социално слаби хора, безработни, работещи бедни, неграмотни, нискоквалифицирани и нискообразовани хора в трудоспособна възраст, бездомни, самотно живеещи без близки и роднини, многодетни семейства, самотни родители с деца, пенсионери, маргинализирани групи, в т.ч. роми, което ще задоволи техните потребности от култура и ще създаде възможностите за социализация и общуване.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително ромите						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
141	Представители на маргинализирани групи, включително роми с подобрени жилищни условия	брой	По-слабо развити региони	905,00	2014	2 833,00	МТСП	Два пъти за периода: 2018 и 2022 г.

Специфична цел		2 - Подобряване на условията за модерни социални услуги						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
142	Дял на модернизирани обекти за социални услуги	%	По-слабо развити региони	4,42	2013	9,66	НСИ	Два пъти за периода: 2018 и 2022 г.

Специфична цел		3 - Подобен достъп за практикуване на масов спорт и културни услуги в градовете						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
143	Дял на модернизирани културни/спортни обекти	%	По-слабо развити региони	2,04	2013	6,33	НСИ	Два пъти за периода: 2018 и 2022 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Примерни допустими дейности:

Група дейности: Социална инфраструктура

- Подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение чрез строителство, реконструкция, ремонт и разширяване на социалните жилища, в които да бъдат настанени представители на целевата група и рехабилитация на прилежащите пространства; подобряване на достъпа на лицата с увреждания до упоменатите по-горе сгради като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти.
- Основен ремонт/реконструкция/строителство на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания извън държавната политика за деинституционализация – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др., включително прилежащите пространства; подобряване на достъпа на лицата с увреждания до упоменатите по-горе сгради като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти и конструктивни обследвания на съществуващата сграда.
- Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца извън държавната политика за деинституционализация – центрове за подпомагане на бездомни деца, кризисни центрове, дневни центрове, центрове за консултации и др., включително прилежащите пространства; подобряване на достъпа на лицата с увреждания до упоменатите по-горе сгради като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти и конструктивни обследвания на съществуващата сграда.
- Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване;

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Група дейности: Спортна инфраструктура

- Строителство, реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане на спортна инфраструктура за масов спорт като например: спортни зали, плувни басейни, футболни игрища, стадиони за обществено ползване, комбинирани игрища за волейбол и баскетбол, тенис кортове и др., включително прилежащите пространства; подобряване на достъпа на лицата с увреждания до упоменатите по-горе сгради като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти и конструктивни обследвания на съществуващата сграда.

Група дейности: Културна инфраструктура

- Развитие на културна инфраструктура, чрез строителство, реконструкция, обновяване, оборудване и обзавеждане на културни центрове, театри, читалища, библиотеки, опери, галерии, културни изложбени зали и други културни институции, включително прилежащите пространства; подобряване на достъпа за хора с увреждания до упоменатите по-горе сгради като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти и конструктивни обследвания на съществуващата сграда.

Бенефициенти:

1. Градски органи (общини) в големи и средни градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система съгласно раздел 1.1.1 – за интервенции с цел устойчиво градско развитие съгласно член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР.
2. Организации, прилагащи финансовите инструменти в големи и средни градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво от националната полицентрична система съгласно раздел 1.1.1.
3. Министерство на културата – за обектите държавна собственост, управлявани от МК;

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Министерство на културата по т. 3. участва в сътрудничество с общината бенефициент, чрез договорни отношения.

Целеви групи:

- Уязвими групи от населението на целевите градове, които ще бъдат подпомагани: социални групи като деца, възрастни хора, хора с увреждания, социално слаби хора, безработни, работещи бедни, неграмотни, нискоквалифицирани и нискообразовани хора в трудоспособна възраст, бездомни, самотно живеещи без близки и роднини, многодетни семейства, самотни родители с деца, пенсионери, маргинализирани групи, в т.ч. роми, младежи, учащи и др.;
- Населението на градовете, определени за подкрепа по ОПРР 2014-2020 г., което ще бъде облагодетелствано от подобряване на социалната инфраструктура и общото повишаване на качеството на живот.

Обосновка:

Социална инфраструктура

Дейностите по група дейности „Социална инфраструктура“ са пряко насочени към постигане на резултатите по специфична цел 1 „Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително роми“ и 2 „Подобряване на условията за модерни социални услуги“. За целта те са фокусирани върху подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, в т.ч. роми и за подобряване на социалните услуги на местно ниво за уязвими групи от населението.

Възприетият подход предвижда включване на мерки, конкретно насочени към социално уязвимите групи в общата политика за интегрирано устойчиво градско развитие в градовете и особено в зоните за въздействие с преобладаващ социален характер от ИПГВР за градовете от 1-во до 3-то ниво. В това число ще бъдат взети предвид опитът и поуците, извлечени от изпълнението на проекти за социални жилища през

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

последния програмен период като се предвижда устойчива и целенасочена работа с местните общности, в т.ч. разяснителни кампании, чрез които да се осигури необходимата публична подкрепа и приемане за социалните проекти, целящи подобряване на жилищните условия на уязвимите групи, в т.ч. ромите. В тази връзка за извършването на комплексни инвестиции в подкрепа на уязвимите групи „меките“ мерки по ОПРЧР следва да предхождат изпълнението на мерки по инфраструктурата съгласно ОПРП 2014-2020 г.

Спортна и културна инфраструктура

Дейностите за подобряване на спортната и културната инфраструктура пряко влияят върху постигането на резултатите по специфичната цел 3 „Подобрен достъп за практикуване на масов спорт и културни услуги в градовете“.

Инвестициите в спортна инфраструктура отчитат, че България е на едно от последните места по здравен статус и спортна активност на населението, което се отразява негативно на здравния статус на населението. Осигуряването на възможности за спорт, особено за социални групи като деца, възрастни хора, хора с увреждания, социално слаби хора, безработни, работещи бедни, неграмотни, нискоквалифицирани и нискообразовани хора в трудоспособна възраст, бездомни, самотно живеещи без близки и роднини, многодетни семейства, самотни родители с деца, пенсионери, маргинализирани групи, в т.ч. роми, ще допринесе за тяхното пълноценно участие в обществения живот, подобрен здравен статус, както и за намаляване на хулиганските прояви и детската престъпност.

С извършването на инвестиции в културна инфраструктура ще се създадат необходимите условия за осигуряване на достъп до културните обекти на хората в уязвимо и неравностойно положение, като деца, възрастни хора, хора с увреждания, социално слаби хора, безработни, работещи бедни, неграмотни, нискоквалифицирани и нискообразовани хора в трудоспособна възраст, бездомни, самотно живеещи без близки и роднини, многодетни семейства, самотни родители с деца, пенсионери, маргинализирани групи, в т.ч. роми, съобразен с техния социално-икономически статус (напр. чрез намалени билети за деца, пенсионери и инвалиди и пр.), което ще доведе до тяхното приобщаване към културния живот на града.

Посочените мерки ще бъдат част от обща икономическа стратегия за развитие за специфична територия/град и ще стимулират социално-

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
икономическата интеграция на малцинствата чрез задоволяване на техните културни потребности. Обновяването на културната инфраструктура в градовете, като част от интегрираните мерки за градско развитие, ще допринесе за социално включване чрез насърчаване на културния живот в тях.	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Съответствие с член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР:</p> <p>УО ще проверява съответствието на всяка инвестиционна програма с приетите ИПГВР от гледна точка на изискванията на член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР, изложени в Раздел 4.2 от Програмата.</p> <p>Териториална концентрация:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дейностите за социална, културна и спортна инфраструктура трябва да се осъществяват в рамките на зоните за въздействие на ИПГВР, като могат да се възползват от 20% гъвкавост по отношение осигуряване на функционални връзка на града с неговата периферия, посочена в раздел 2.А.2 на приоритетната ос. <p>Многостепенно управление:</p>	

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

- УО ще делегира задачи, свързани с подбора на операциите, на общините на големите и средните градове от 1-во, 2-ро и 3-то йерархично ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1. В тази връзка, общините се определят за междинни звена, в съответствие с чл. 123, ал. 6 от Общия Регламент 1303/2013.
- Проектите ще се финансират след декларация от управителния орган на съответната социална, културна или спортна институция за съгласие с предлагания проект, в т.ч. с конкретно избраното проектно решение. Бенефициентите следва да представят документи от управителни органи на съответните институции, заявяващи ангажимента им за съдействие за изпълнението на проекта, в съответствие с техните задължения и компетенции, както и за осигуряване на устойчивост и дълготрайност на инвестициите в съответните съоръжения.

Финансиране, основано на нуждите:

- Най-малко 5% от общия бюджет на Приоритетна ос 1 ще бъдат насочени за постигане на резултати по Специфична цел 1 „Подобряване на жилищните условия за маргинализирани групи от населението, включително роми“ и Специфична цел 2 „Подобряване на условията за модерни социални услуги“. В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти с най-висок потенциал за социално включване. Проектните предложения за осигуряване на общински социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение следва да са в съответствие със стратегически документи на местно и национално ниво в областта на социалната и жилищната политика, в т.ч. и с Националната стратегия на Р. България за интегриране на ромите 2012-2020 г.
- В допълнение, няма да бъдат извършвани инвестиции в големи по мащаб обекти на спортната и културната инфраструктура.

Устойчиво развитие.

- Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност, подобряване на околната среда и

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

социално включване.

Интегрираност на инвестициите

- Основният принцип за финансиране на проекти за социални жилища е намаляване на концентрацията на бедност и пространствената сегрегация.
- Мерките за социални жилища следва да спомагат за пространственото приобщаване на маргинализираните групи в обществото, за недопускане на сегрегация, изолация и изключване и избягване на формирането на отделени територии. Мерките за жилищно настаняване трябва да бъдат съчетани с осигуряване на техническа (комунални услуги – ВиК, електро- и газоснабдяване и др.), социална и образователна инфраструктура, училища, детски градини, обществени услуги и др.) и мерки за подобряване на градската среда и обществения транспорт. Освен това интервенциите по жилищните условия трябва да бъдат съчетани с дейности за осигуряване на достъп до образование, заетост, здравни и социални услуги за социално слабите групи. Спазването на тези изисквания ще бъде наблюдавано на етапа на избор на операции.
- Проекти за социални жилища ще бъдат финансирани при наличие на категорични доказателства за обществена подкрепа и съгласие с тях, въз основа на обществени обсъждания, кампании, кръгли маси и др., проведени преди одобряването и изпълнението на инфраструктурните проекти. В дискусиите трябва да бъдат включени представители на целевата група, която ще ползва социалната инфраструктура, както и други заинтересовани страни. На етапа на избор на операциите УО ще изисква от бенефициентите да представят доклад и документи, разясняващи как мненията на заинтересованите страни, включително отрицателните, са отчетени в предлаганите проекти.

Дейностите за социални жилища изискват активни информационни мероприятия на предхождащ етап, които да осигурят обществена подкрепа за планираните дейности.

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Планира се за мерките за спортна и културна инфраструктура да бъде оказвана подкрепа посредством финансови инструменти за крайни получатели, които получават приходи от инвестициите в предоставянето на услуги или предоставяне на спортна инфраструктура за ползване срещу заплащане.</p> <p>За мерките за културна инфраструктура се предвижда комбинация на финансови инструменти с безвъзмездна финансова помощ.</p> <p>Предвижда се финансиране на такива проекти, които не биха могли да се реализират на пазарен принцип, поради това че имат силен елемент за социално включване.</p>	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>Не се предвижда използване на големи проекти.</p>	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		

Инвестиционен приоритет		9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
1421	Население, ползващо подобрени социални услуги	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			13 843,00	Публичен ИСУН	Годишно
1422	Представители от маргинализирани групи, включително роми, които се ползват от модернизирана социална инфраструктура	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			2 523,00	Публичен ИСУН	Годишно
СО39	Градско развитие: Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			94 911,00	Публичен ИСУН	Годишно
СО40	Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			632,00	Публичен ИСУН	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			173352614			788 249 821,00	Публичен ИСУН	Междиният показател е изчислен въз основа на прогноза за сроковете за договаряне и очакваното времетраене на проектите.
1421	Изпълнение	Население, ползващо подобрени социални услуги	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			2 753			13 843,00	Публичен ИСУН	Показателят е представителен за ПО 1 и има отношение към 1% от ресурсите, заделени за ПО.
СО32	Изпълнение	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			3 986 051			17 636 242,00	Публичен ИСУН	Показателят е представителен за ПО 1 и има отношение към 4,99% от ресурсите, заделени за ПО.
СО35	Изпълнение	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			14 395			118 794,00	Публичен ИСУН	Показателят е представителен за ПО 1 и има отношение към 24,36% от ресурсите, заделени за ПО.
СО38	Изпълнение	Градско развитие: Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			598 728			4 045 455,00	Публичен ИСУН	Показателят е представителен за ПО 1 и има отношение към 19,75% от ресурсите, заделени за ПО.

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие									
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.		Крайна цел (2023 г.)		Източник на	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
CO39	Изпълнение	Градско развитие: Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони	квадратни метри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони		4 060		94 910,00	Публичен ИСУН	Показателят е представителен за ПО 1 и има отношение към 11,42% от ресурсите, заделени за ПО.
CO40	Изпълнение	Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони		52		632,00	Публичен ИСУН	Показателят е представителен за ПО 1 и има отношение към 1,81% от ресурсите, заделени за ПО.

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Рамката на изпълнението се основана на избрани финансови показатели и показатели за изпълнението, с междинни и целеви стойности.

Избраните показатели за изпълнението представляват над 63% от общия бюджет на приоритетната ос.

За операции, в които са предвидени финансови инструменти, междинните показатели са относително по-ниски, като се има предвид, че има някои времеемки дейности, които трябва да бъдат предприети преди реалното изпълнение на проекта и последващите плащания и сертификации.

Следва да се отбележи, че за някои операции по ПО1 вече е била предоставяна техническа помощ по ОПРР 2007-2013 г. на бенефициенти, по-конкретно за подготовка на проекти. Така показателите за тези операции са относително по-високи, като се има предвид, че се очаква изпълнението на проектите да бъде ускорено предвид високата степен на зрялост на вече подготвените проекти.

Определянето на междинните показатели се основава на поуките, извлечени от програмния период 2007-2013 г. Целевите стойности на крайните показатели се изчисляват чрез измерване на ефикасността на аналогичните операции, изпълнявани през програмния период 2007-2013 г. Водещият принцип на методологията е измерването на средните единични разходи при подобни операции, реално изпълнени през предходния период, и на тази основа изчисляване на приноса на крайния показател, който ще имат операциите, изпълнени до края на 2018 г.

Предвижда се срок за изпълнение на един проект от 3 години, с евентуално продължаване при необходимост на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

На тази основа УО на ОПРР предвижда проектите, договорени до края на 2015 г., да бъдат приключени, а съответните суми – да бъдат изцяло платени и сертифицирани към 31.12.2018 г.

2.А.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентиrowъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие		
Фонд	Категория региони		Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони		013. Обновяване на обществената инфраструктура с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки	33 410 525,00
ERDF	По-слабо развити региони		014. Обновяване на наличния жилищен фонд с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки	62 475 067,00
ERDF	По-слабо развити региони		043. Инфраструктура за екологосъобразен градски транспорт и насърчаване (включително оборудване и подвижен състав)	85 104 353,00
ERDF	По-слабо развити региони		044. Интелигентни транспортни системи (включително въвеждане на управление на търсенето, системи за събиране на такси, ИТ системи за наблюдение, контрол и информиране)	36 473 294,00
ERDF	По-слабо развити региони		051. Образователна инфраструктура в областта на училищното образование (основно и общо средно образование)	81 615 206,00
ERDF	По-слабо развити региони		052. Инфраструктура в областта на образованието и грижите в ранна детска възраст	81 615 205,00
ERDF	По-слабо развити региони		054. Жилищна инфраструктура	12 133 604,00
ERDF	По-слабо развити региони		055. Друга социална инфраструктура, която допринася за регионалното и местното развитие	83 192 729,00
ERDF	По-слабо развити региони		072. Стопанска инфраструктура за МСП (включително промишлени паркове и обекти)	23 883 120,00
ERDF	По-слабо развити региони		085. Опазване и укрепване на биологичното разнообразие, опазване на природата и екологосъобразна инфраструктура	66 171 502,00
ERDF	По-слабо развити региони		089. Рехабилитация на индустриални площи и замърсени земи	37 766 240,00
ERDF	По-слабо развити региони		090. Велосипедни и пешеходни алеи	66 171 502,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	552 142 375,00
ERDF	По-слабо развити региони	03. Подкрепа чрез финансови инструменти: рисково инвестиране и дялов капитал или еквивалентен инструмент	2 849 978,00
ERDF	По-слабо развити региони	04. Подкрепа чрез финансови инструменти: заем или еквивалентен инструмент	115 019 994,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Големи градски райони (гъстонаселени, с население >50 000 души)	469 008 643,00
ERDF	По-слабо развити региони	02. Малки градски райони (среднонаселени, с население >5000 души)	201 003 704,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	02. Други интегрирани подходи за устойчиво градско развитие	670 012 347,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:		1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	
Н/П			

2.A.1 Приоритетна ос

ИД на приоритетната ос	2
Наименование на приоритетната ос	Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони

- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за операции, предназначени за възстановяване след големи или регионални природни бедствия
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за МСП (член 39)

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Не е приложимо.

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ИД на инвестиционния приоритет	4с
Наименование на инвестиционния приоритет	Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Планираните дейности ще доведат до подобряване на енергийната ефективност на сградите в целевите територии, което пряко ще допринесе за намаляване на крайното енергийно потребление и косвено - за намаляване на емисиите на парникови газове в малките градове – опорни центрове на полицентричната система, съгласно НКПР 2013-2025 г.</p> <p>Интервенциите по тази приоритетна ос ще допринесат за постигане на индикативните национални цели за пестене на енергия за 2020 г., заложи в Националния план за действие за енергийна ефективност 2014-2020 г.</p> <p>Подобряването на жилищния фонд в малките градове ще доведе до по-добро качество на въздуха и условия за живот в тях.</p>
Ид. № на специфичната цел	2
Наименование на специфичната цел	Повишаване на енергийната ефективност на обществените сгради в опорните центрове от 4-то ниво на национална полицентрична система
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Мерките за енергийна ефективност на обществените сгради в опорните центрове на полицентричната система, съгласно НКПР 2013-2025 г. ще допринесат за постигане на националните цели по енергийната ефективност.</p> <p>Мерките ще имат и допълнителен ефект, тъй като ще осигуряват рентабилна експлоатация на обществените сгради, което ще позволи устойчиво да продължи управлението и поддръжката им, с оглед предоставяне на по-добри и допълнителни услуги на населението и по този начин ще допринесат за намаляване на темпа на миграция към по-големите градове.</p> <p>Предлаганите мерки ще допринесат за запазване на традиционните функции на малките градове - опорни центрове, свързани с предлагане на обществени услуги, не само за своето население, но също и за населението</p>

	на околните периферни райони.
--	-------------------------------

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Повишаване на енергийната ефективност в жилищния сектор в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
211	Крайно енергийно потребление от домакинствата	Хиляди тона нефтен еквивалент	По-слабо развити региони	2 257,00	2013	2 254,36	НСИ	Два пъти за периода: 2018 и 2022

Специфична цел		2 - Повишаване на енергийната ефективност на обществените сгради в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
212	Крайно енергийно потребление от публичната администрация, търговията и услугите	хиляди тона нефтен еквивалент	По-слабо развити региони	964,00	2013	959,10	НСИ	Два пъти за периода: 2018 и 2022

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

Примерни допустими дейности:

- Изпълнение на мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради, в административни сгради на държавната и общинската администрация и в общински публични сгради на образователната, културната и социалната инфраструктура (с изключение на сгради на социални институции за деца и възрастни хора в противоречие с националната политика за деинституционализация на този вид услуги), като например: изолация на външните ограждащи елементи, смяна на дограми, обновяване на системите за поддържане на микроклимата, технически инсталации, локални инсталации и/или връзки за отопление, газоснабдяване, монтаж на индивидуални броячи, както се изисква от Директива 2012/27/ЕС (където е приложимо), както и съпътстващи строително-монтажни работи, свързани с изпълнението на мерките за енергийна ефективност, вкл. конструктивно укрепване (когато е предписано като задължително в конструктивното обследване);
- Изпълнение на гореизброените мерки за енергийна ефективност, съпътствани от основно обновяване на жилищни сгради, на административни сгради на държавната и общинската администрация и на общински публични сгради на образователната, културната и социалната инфраструктура (с изключение на сгради на социални институции за деца и възрастни хора в противоречие с националната политика за деинституционализация на този вид услуги), включващо изпълнение на съпътстващи строително-монтажни работи, конструктивно укрепване (когато е предписано като задължително в конструктивното обследване), както и ремонт и реконструкция на различни части на сградата (покрив, стени, стълбищни клетки и площадки, коридори, асансьори и др.), в случай че се постигат енергийни спестявания за сградата от повече от 60%;
- Обследвания за енергийна ефективност и конструктивни обследвания на съществуващи жилищни сгради, на административни сгради на държавната и общинската администрация и на общински публични сгради на образователната, културната и социалната инфраструктура (с изключение на сгради на социални институции за деца и възрастни хора в противоречие с националната политика за деинституционализация на този вид услуги);
- Оценка на разходната ефективност за инвестицията;

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<ul style="list-style-type: none"> • Въвеждане в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници за горепосочените сгради за задоволяване на собствените нужди от енергия, ако това е технически възможно и икономически целесъобразно; • Подобряване достъпа за лица с увреждания до гореспоменатите сгради. <p>Бенефициенти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 28 общини на малки градове – опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система, съгласно раздел 1.1.1 и Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. 2. Собственици на жилища – за еднофамилни жилищни сгради; 3. Сдружения на собственици на жилища – за многофамилни жилищни сгради; 4. Държавни институции – за административни сгради на държавната администрация; <p>Организациите от т. 2 до т. 4. участват в сътрудничество с общината бенефициент, чрез договорни отношения.</p> <p>Основни целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Домакинствата в съответните жилищни сгради; • Общинските и държавните институции. • Ползватели на административни и публични услуги; • Представители на уязвими групи от обществото – подобрената достъпност до обектите ще допринесе за социалното включване на хората в неравностойно положение. 	

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

Обосновка

Предвид, че в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система са съсредоточени местни органи и децентрализирани поделения на централната администрация, в това число административни и публични услуги с надобщинско значение, които обслужват населението не само на опорния център, но и на околните периферни територии, изпълнението на дейностите ще допринесе освен за принос към националните цели за енергийна ефективност и към запазване и надграждане на съществуващите публични услуги.

Въпреки потенциала за природодсъобразен начин на живот, с който разполагат опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система, понастоящем жилищата в тези райони са изключително енергийно неефективни, голяма част от тях се отопляват на твърдо гориво, което увеличава замърсяването на въздуха в тях. Ето защо дейностите са насочени и към подобряване на енергийната ефективност в жилищата, което ще подобри качеството на въздуха и качеството на живот като цяло.

Тази насоченост на дейностите по приоритетната ос ще намали миграцията, породена от търсенето на публични услуги в големите и средните градове, както и поради влошените жилищни условия в опорните центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система.

За да бъдат постигнати планираните резултати и за да се насърчи подобряването на енергийната ефективност на сгради, които понастоящем са с по-ниски енергийни характеристики, се допуска цялостно обновяване на сгради ако заедно с въведените мерки за енергийна ефективност то допринесе за постигане на повече от 60% енергийни спестявания за сградата.

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
--------------------------------	--

Териториална концентрация:

Дейностите ще се реализират в рамките на строителните граници на 28-те малки града – опорни центрове от 4-то ниво на националната полицентрична система, съгласно НКПР 2013-2025 г. и раздел 1.1.1.

Финансиране, основано на нуждите:

Допустими за подкрепа ще бъдат само сгради, проектирани преди 1999 година.

Мерки за енергийна ефективност ще се извършват единствено въз основа на обследване за енергийна ефективност на съответната сграда. Обследването за енергийна ефективност предписва необходимите енергоспестяващи мерки за постигане на съответствие с изискванията за енергийна ефективност, съгласно Закона за енергийната ефективност. Енергийното обследване ще гарантира инвестициите да бъдат ефективни в енергийно отношение и ще покаже мащаба на икономии от тях.

Ще се финансират само проекти, които водят до енергийна ефективност, отговаряща минимум на националния минимален стандарт за енергийна ефективност за съществуващите сгради – клас на енергопотребление „С“ или проекти, които водят до енергийни спестявания от повече от 60% в случай, че мерките за енергийна ефективност са съпътствани от основно обновяване.

Тогава когато това е необходимо и възможно, приоритет ще се дава на сградите с най-големи нужди от обновяване и потенциал за енергийни спестявания.

В тази връзка, **по отношение на еднофамилните жилищни сгради**, подкрепа по приоритетната ос ще се предоставя изключително за

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>собственици, които са социално-слаби и получават социални помощи от общината или от държавата.</p> <p>Устойчиво развитие:</p> <p>В рамките на програмата ще бъде приложен интегриран и цялостен подход, който да отговори на нуждите за енергийна ефективност на сградата като цяло, а не на отделните домакинства/ползватели. В същото време, приложеният подход ще бъде пригоден към индивидуалните характеристики на сградата и нуждите от мерки за енергийна ефективност, установени при енергийното обследване.</p> <p>Крайните получатели на помощта ще участват в сътрудничество с общината-конкретен бенефициент чрез договорни отношения.</p>	

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Не се предвижда използването на финансови инструменти.</p>	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор
<p>Големи проекти не се предвиждат.</p>	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		4с - Предоставяне на подкрепа за енергийната ефективност, за интелигентното енергийно управление и за използването на възобновяема енергия в публичната инфраструктура, включително в обществените сгради, и в жилищния сектор							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO31	Енергийна ефективност: Брой домакинства, преминали в по-горен клас на енергопотребление	домакинства	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			7 135,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
CO32	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			70 357 538,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно
CO34	Намаляване на емисиите на парникови газове: Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове	тонове CO2 екв.	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			40 536,00	Публичен ИСУН, МРРБ, Общински администрации	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони
----------------	--

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			11923488			118 486 980,00	Публичен ИСУН	Междинният показател е изчислен въз основа на прогноза за договорените средства и очакваното времетраене на проектите.
CO32	Изпълнение	Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			5 140 348			70 357 538,00	Публичен ИСУН	Показателят е представителен за ПО 2 и има отношение към 50% от ресурсите, заделени за ПО.

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Рамката на изпълнението се основава на избрани финансови показатели и показатели за изпълнение с междинни цели.

Определянето на междинните показатели се основава на поуките, извлечени от програмния период 2007-2013 г. Целевите стойности на крайните показатели се изчисляват чрез измерване на ефикасността на аналогичните операции, изпълнени през програмния период 2007-2013 г. Водещият принцип на методологията е измерването на средните единични разходи при подобни операции, реално изпълнени през предходния период и на тази основа, изчисляване на приноса на крайния показател, който ще имат операциите, изпълнени до края на 2018 г.

Срокът на проектите се предвижда да бъде 3 години, с евентуално продължаване при необходимост на договорите за безвъзмездна финансова помощ.

На тази основа УО на ОПРР предвижда проектите, договорени до края на 2015 г., да бъдат приключени, а съответните суми – да бъдат изцяло платени и сертифицирани към 31.12.2018 г.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентирано разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	013. Обновяване на обществената инфраструктура с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки	50 356 967,00
ERDF	По-слабо развити региони	014. Обновяване на наличния жилищен фонд с цел повишаване на енергийната ефективност, демонстрационни проекти и подкрепящи мерки	50 356 966,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	100 713 933,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	02. Малки градски райони (среднонаселени, с население >5000 души)	100 713 933,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	100 713 933,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ИД на приоритетната ос	3
Наименование на приоритетната ос	Регионална образователна инфраструктура

- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за операции, предназначени за възстановяване след големи или регионални природни бедствия
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за МСП (член 39)

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ИД на инвестиционния приоритет	10a
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
---------------------------	---

Наименование на специфичната цел	Подобряване на условията за модерни образователни услуги
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Основен резултат от планираните инвестиции по приоритетната ос ще бъде модернизиране на институциите за средното и висше образование от регионално и национално значение.</p> <p>Друг резултат, който се цели да бъде постигнат, съвместно с мерките по Европейския социален фонд е намаляване броя на отпадащите от образователната система ученици и увеличаване на броя на хората със завършено висше образование. Подобрените условия в учебните заведения от национално и регионално значение, модерните класни стаи, кабинети и библиотеки ще се отразят благоприятно на мотивацията на учениците и студентите за активно включване в образователния процес, повишаване нивото и адекватността на знанията и умения придобити на всички равнища, адекватно задоволяване на специфичните потребности на бизнеса и публичната администрация и успешна реализация на пазара на труда и съответни икономически отрасли.</p> <p>Подпомаганите дейности ще задържат децата и младежите в училищата и университетите и ще доведат до постигането на по-добри образователни резултати, като в дългосрочен план това ще стимулира увеличаване на заетостта, особено на младежката заетост и намаляване на безработицата.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на условията за модерни образователни услуги						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
311	Дял на модернизирани образователни институции	%	По-слабо развити региони	8,53	2013	16,09	НСИ, МОН, Общини, Публична ИСУН	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

Примерни допустими дейности:

- Строителство, реконструкция и ремонт на държавни и общински училища от национално и регионално значение, както и на висши училища, включително прилежащото дворно пространство, както и прилежащите общежития към средните училища, конструктивни обследвания на съответните сгради, подобряване на достъпа за хора с увреждания до образователните сгради като част от строително-монтажните работи, свързани с тях;
- Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за горепосочените сгради/помещения, като част от цялостното им обновяване, в т.ч. доставка на спортно оборудване;

Конкретни бенефициенти, в смисъла на публични или частни организации, които отговарят за започването или за започването и изпълнението на операции:

- Министерството на образованието и науката – за държавните училища в негово управление.
- Министерството на земеделието и храните – за държавните училища в негово управление.
- Министерството на културата – за държавните училища в негово управление.
- Министерството на младежта и спорта – за държавните училища в негово управление.
- Общини за общинска образователна инфраструктура от национално и регионално значение.
- Университети за съответните интервенции в университетите.

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

Целеви групи:

- Ученици и студенти.
- Ученици и студенти - представители на уязвими групи от обществото, вкл. ромите

Обосновка:

Инвестициите в училищната инфраструктура ще допринесат за подобряване на качеството на образователната среда и повишаване на нейната привлекателност сред учениците. Комбинираното изпълнение на мерки за подобряване на амортизираната и неотговаряща на съвременните условия инфраструктурата и доставка на съответното оборудване ще доведе до цялостно обновяване на материално-техническата база на училището и подобряване на учебния процес, като ще улесни въвеждането на нови методи на обучение, които да повишат и задържат интереса на младите хора. Подобрените условия в учебните заведения, модерните класни стаи и кабинети ще се отразят благоприятно на мотивацията на учениците за по-добра активност при усвояване на знанията и последващата им реализацията на пазара на труда, включително ще намали процента на преждевременно отпадналите от училище.

Интервенциите по ОПРР 2014-2020 по отношение на висшето образование ще бъдат насочени към обновяване и модернизация на остарялата инфраструктура и оборудване на българските университети, която не позволява подходящ процес на обучение, изследователски и академични дейности. Модеризираната инфраструктура ще допринесе за цялостно повишаване на привлекателността на висшето образование и впоследствие постигане на по-висок дял на хора с висше образование. Подкрепата на политиката за развитие на висшето образование е от национално значение и ефектът от реализираните инфраструктурни инвестиции във висшите училища оказва въздействие върху цялостното социално-икономическо развитие на страната.

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:

Предефинирани проекти:

Подкрепата по ОПРР 2014-2020 г. за професионалните, специалните, помощните, спортните училища и училищата по изкуство и култура ще бъде предоставяна съгласно Методологията за приоритизиране на обектите на образователната инфраструктура на територията на Република България, одобрена от Министерството на образованието и науката. Разработената методологията, отчита в най-значителна степен стратегическата рамка за развитие на образователната инфраструктура за периода 2014-2020 г., за нуждите на която е изготвен детайлен анализ на образователната инфраструктура, като са използвани проучвания и показатели за над 2900 образователни обекта.

Подкрепата за висшите училища ще се предоставя в съответствие с методология основаваща се на рейтинговата система за висшите училища в Република България. Университетите са класирани по съответна професионална област на базата на комплексна оценка на качеството и в съответствие с нуждите на пазара на труда, определена въз основа на обективни индикатори със съответна тежест. От рейтинговата система на университетите са взети онези 3 основни групи индикатори, които са свързани с подобряване на качеството на учебния процес, насърчаване на научната дейност и реализация и връзка с пазара на труда.

В тези три основни групи индикатори, които служат за класиране на висшите училища за подкрепа по ОПРР 2014-2020 са включени отделни индикатори със съответната тежест за акредитационна оценка, ексклузивност на преподавателския състав, индекс на цитируемост без автоцитирания по научна област, документи цитирани поне веднъж, статии в научни списания, докторски програми в професионалното направление, осигурителен доход на завършилите, безработица сред завършилите, приложение на придобитото висше образование, принос към осигурителната система.

Финансиране, основано на нуждите:

Инвестиционен приоритет	10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите по отношение на образователна инфраструктура от национално и регионално значение.

За разлика от Приоритетна ос 1, по която се подкрепя образователна инфраструктура от местно значение въз основа на местни нужди идентифицирани в ИПГВР Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“ е насочена към подкрепа за обекти на образователната инфраструктура от национално и регионално значение и по-конкретно професионални, специални, помощни, спортни училища, училищата по изкуство и култура и висши училища.

Финансирането на образователна инфраструктура от национално и регионално значение, ще се основава на интегриран подход за подкрепа включващ осъществяването на инфраструктурни мерки по ОПРР 2014-2020 в съчетание с меки мерки от ОП „НОИР“.

Устойчиво развитие.

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за повишаване на енергийната ефективност и подобряване на околната среда.

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

Не се предвижда използване на финансови инструменти.

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	10a - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
--------------------------------	--

Инвестиционен приоритет	10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		10а - Инвестиции в образованието, обучението, включително професионалното обучение за придобиване на умения и ученето през целия живот посредством изграждането на образователна инфраструктура и на инфраструктура за обучение;							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
3111	Представители на маргинализирани групи, включително роми, облагодетелствани от модернизирана образователна инфраструктура	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			8 640,00	Публичен ИСУН	Годишно
3112	Училища, получили ново спортно оборудване	Брой	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			80,00	Публичен ИСУН, МОН	Годишно
СО35	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			132 986,00	Публичен ИСУН	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	3 - Регионална образователна инфраструктура
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура								
ID	Вид показател	Показател или основна връзка за изпълнението	Мерна единица, когато	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.	Крайна цел (2023 г.)	Източник на	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно	

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна когато единица, е	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
			целесъобразно										
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			17431228			118 055 192,00	Публичен ИСУН	Междинният показател е изчислен въз основа на прогноза за сроковете за договаряне на средствата и очакваното времетраене на проектите
CO35	Изпълнение	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			6 304			132 986,00	Публичен ИСУН	Крайният показател е представителен за ПО 3 и има отношение към 80% от ресурсите, заделени за ПО.

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Междинната стойност за финансовия показател включва сертифицираните средства за завършените проекти, които имат принос за междинната стойност на показателя за изпълнение, както и сертифицирани средства за незавършените проекти.

Избраният показател за изпълнение от рамката за изпълнение е общ индикатор от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР, който задължително трябва да бъде следен. Междинната стойност на показателя за изпълнение се основава на поуките, извлечени от програмния период 2007-2013 г. и на прогноза за договаряне, верифициране и сертифициране на платените средства.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява чрез измерване на ефикасността на аналогичните операции, изпълнени през програмния период 2007-2013 г. Те се пресмятат с отчитане както на националния принос, така и на приноса от ЕФРР. С това се гарантира, че междинните и целевите стойности ще бъдат реалистични и основани на доказателства от опита в миналото. Водещият принцип на методологията е измерването на средните единични разходи при подобни операции, реално изпълнени през предходния период и на тази основа изчисляване на приноса на крайния показател, който ще имат операциите, изпълнени до края на 2018 г.

Междинната стойност за показателя за изпълнение, определен в Рамката за изпълнение, се изчислява като се има предвид, че се предвижда срокът на проектите да бъде 3 години, с възможност за продължаване на договорите за безвъзмездни средства при необходимост.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентиrowъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	049. Образователна инфраструктура в областта на висшето образование	19 285 204,00
ERDF	По-слабо развити региони	051. Образователна инфраструктура в областта на училищното образование (основно и общо средно образование)	81 061 709,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	100 346 913,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	100 346 913,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	100 346 913,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		3 - Регионална образователна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	3 - Регионална образователна инфраструктура
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	4
Наименование на приоритетната ос	Регионална здравна инфраструктура

- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за операции, предназначени за възстановяване след големи или регионални природни бедствия
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за МСП (член 39)

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	9a
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобрен достъп до спешна медицинска помощ, с възможности за спешна диагностика, лечение и наблюдение до 24 ч.
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Прекият резултат от специфичната цел ще бъде постигане на навременен достъп на цялото население на страната, което е в съответствие с приетите национални стандарти.</p> <p>Развитието на здравната инфраструктура във филиали на централните за спешна медицинска помощ в региони със затруднен достъп до медицинска помощ, намиращи се извън областните градове, чрез създаване на условия за функционално събиране „под един покрив“ на дейностите на различни звена от здравната и социалната сфера - спешна медицинска помощ, извънболнична помощ и структури за предоставяне на социални услуги ще доведе до обединяване на извънболничната помощ с възможностите за комплексно предлагане на услуги, попадащи в обхвата на спешната помощ, извънболничната помощ и социалните услуги.</p> <p>Основният резултат е да се осигури за всички лица, намиращи се на територията на България, включително и на граждани на ЕС, достъп до качествена медицинска помощ при спешни състояния.</p> <p>Навременната спешна помощ на място и по време на транспорта ще предотврати възникване на усложнения впоследствие и съответно ще намали разходите за лечението им. Заедно с основната задача за осигуряване на спешна медицинска помощ за населението на мястото на инцидента и транспорт на пациенти със спешни състояния, системата за спешна медицинска помощ изпълнява и основни дейности, свързани с осигуряването на процеса на трансплантация на органи, тъкани и клетки, а именно - координация и дейност за транспорта на донори и органи до лечебните заведения, в които се извършват трансплантации и транспорт на медицински екипи за трансплантация.</p> <p>Развитието на адекватна здравна инфраструктура, предлагаща квалифицирана медицинска помощ, ще създаде стимули за задържане на работещото население в регионите и е фактор за преодоляване на отрицателните демографски тенденции.</p>

Ид. № на специфичната цел	2
Наименование на специфичната цел	Намаляване на броя хоспитализации в здравната система
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Прекият резултат от специфичната цел ще бъде модернизация на системата за спешна медицинска помощ в нейната извънболнична и болнична част, с цел намаляване на броя хоспитализации в здравната система.</p> <p>Дейностите, свързани с осигуряване на съвременна медицинска апаратура за оказване на спешна медицинска помощ, включително такава с възможности за дистанционна консултация (телемедицина), ще имат като пряк резултат подобряване на качеството и безопасността на медицинската помощ, в т.ч. чрез ефективно ползване на квалифицирани медицински специалисти.</p> <p>В добре оборудваните филиали за доболнична спешна помощ ще бъдат осигурени възможности за осъществяване на място на амбулаторни манипулации и процедури, които към момента са причина за хоспитализация на болните и увеличават потребностите от „остри“ болнични легла. Осигуряването на място във филиалите на амбулаторни дейности за овладяване на спешни състояния в определен обем ще намали броят на хоспитализациите и ненужното транспортиране на болни до спешните отделения на болниците.</p> <p>Като дългосрочен резултат, гореизброените дейности ще създадат условия за последващото реструктуриране на болничния сектор в България, включващо закриване на малки общински болници, без това да крие риск за здравето обслужване на гражданите, особено в отдалечени и труднодостъпни райони.</p> <p>Кумулативният резултат от тези ефекти ще доведе до подобряване на здравните показатели, в т.ч. смъртност, настъпване на трайни увреждания, загуба на работоспособност и др.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобен достъп до спешна медицинска помощ, с възможности за спешна диагностика, лечение и наблюдение до 24 ч.						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
411	Население с 30 минутен достъп до спешна медицинска помощ за 24 часово лечение и наблюдение	лица	По-слабо развити региони	3 637 539,00	2013	7 045 677,00	Министерство на здравеопазването, НСИ	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

Специфична цел		2 - Намалвяване на броя хоспитализации в здравната система						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
412	Брой хоспитализации годишно	брой	По-слабо развити региони	2 038 179,00	2013	1 925 448,00	Министерство на здравеопазването, НЗОК	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Примерни допустими дейности:

Интервенции в инфраструктурата на системата за спешна медицинска помощ от първия вид (извънболнична помощ) - 28 държавни центъра за спешна медицинска помощ и техните филиали.

- Закупуване на съвременни санитарни превозни средства, в т.ч. и за транспорт по въздух, осигурени с комуникационно и друго оборудване и медицинска апаратура за спешна медицинска помощ и възможност за отдалечени консултации (телемедицина) и съпътстваща инфраструктура за тяхното функциониране.
- Строителство, реконструкция, ремонт, оборудване (в т. ч. информационни и комуникационни технологии/комуникационни системи) и обзавеждане на филиалите на Центровете за спешна медицинска помощ (ЦСМП), включително:
  - Модернизиране на помещенията, в които са разположени структурите, които приемат и обработват повикванията за спешна медицинска помощ, постъпващи от тел. 112 и осъществяват координация на спешните екипи, включително при природни бедствия, аварии и катастрофи и създаване в тези помещения на условия за практическо обучение на екипите на ЦСМП за 28-те клона, намиращи се в областните градове.
  - Осигуряване на възможности (помещения, оборудване и апаратура) за оказване на спешна медицинска помощ на територията на филиала и краткотрайно наблюдение и лечение на пациенти до 24 ч. в 170-те клона за спешна медицинска помощ, намиращи се извън областните центрове.
  - Развитие на инфраструктура (помещения) позволяваща функционално обединяване „под един покрив“ на дейностите на различните субекти за предоставяне на здравни и социални услуги за филиалите, разположени в региони със затруднен достъп до медицинска помощ.

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Интервенции в инфраструктура за спешна медицинска помощ от втори тип (спешни отделения в държавни болници)

- Изграждане на съвременна здравна инфраструктура (строителство, реконструкция, ремонт и оборудване (в т. ч. информационни и комуникационни технологии/комуникационни системи)), включително прилежащото околno пространство, изготвяне на конструктивни обследвания на сградите, подобряване на достъпа за лица с увреждания до сградите, обект на интервенция, като част от горните строително-монтажни дейности в спешните отделения, в които да се осигурят оптимални условия за достъп на мобилните екипи, триаж на пациентите, спешна диагностика и лечение на пациенти със животозастрашаващи състояния.
- Техническа подкрепа за изпълнение и наблюдение на основните дейности по изпълнението на големия проект, изпълнение на имащите отношение критерии на предварително условие 9.3. и осигуряване на устойчивост на инвестициите.

Техническа подкрепа

- Техническа подкрепа, консултации, проучвания, анализи, изследвания и друг външен експертен опит в подкрепа на изпълнението на големия проект и на имащите отношение критерии на предварителните условия, като например:

1. Картиране и оценка на потребностите от инвестиции в системата за спешна медицинска помощ;

1.1. Изготвяне на анализ и на инвестиционен план с определени нужди от инвестиции за конкретните обекти;

2. Изготвяне на финансов план;

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

2.1. Актуализация на финансовия план за изпълнение на Националната здравна стратегия;

3. Изграждане на система за мониторинг и оценка на Националната здравна стратегия;

3.1. Възлагане на изпълнението на междинната оценка на изпълнението на Националната здравна стратегия и препоръки за актуализирането ѝ на външен изпълнител;

3.2. Възлагане на последващата оценка на изпълнението на Националната здравна стратегия и препоръки за такава стратегия за следващия период на външен изпълнител.

Конкретни бенефициенти в смисъла на публични и частни организации, които отговарят за започването или за започването и изпълнението на операции:

- Министерство на здравеопазването, вкл. в партньорство с други ведомства и организации за дейности, свързани с използване на лиценз за въздушен оператор и с използването на изградена и лицензирана инфраструктура с необходимия капацитет, както и персонал за обслужване на придобития хеликоптер.

Целеви групи:

- Всички граждани, ползващи спешна медицинска помощ;
- Работещи в сферата на спешната медицинска помощ;

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Обосновка:

За да постигнат планираните резултати обхватът на допустимите дейности е насочен към оптимизирането на системата за спешна медицинска помощ в нейната извънболнична и болнична част.

Извънболнична част на спешната медицинска помощ:

Дейностите ще обхванат 28 ЦСМП, и разкритите към тях 198 филиали (ФСМП).

Във филиалите на Центровете за спешна медицинска помощ в региони със затруднен достъп до медицинска помощ, намиращи се извън областните градове, ще се цели създаване на условия за функционално събиране „под един покрив“ на дейностите на различни звена от здравната и социалната сфера - спешна медицинска помощ, извънболнична помощ и структури за предоставяне на социални услуги – ще доведе до обединяване на извънболничната помощ с възможностите за комплексно предлагане на услуги, попадащи в обхвата на спешната помощ, извънболничната помощ и социалните услуги. Чрез закупуване на медицински хеликоптер и осигуряване на необходимата инфраструктура за неговото функциониране ще се подобри дейността на системата на спешна медицинска помощ по осигуряване случаите на трансплантация чрез намаляване на транспортното време. Същевременно ще се постигне и увеличаване на възможността за навременна реакция при възникване на бедствия и развитието на национална (междуведомствена) и европейска координация и повишаване на готовността за провеждане на съвместни действия при провеждането на медицински евакуационни и спасителни операции.

Болнична част на спешната медицинска помощ:

За да постигнат планираните резултати, обхватът на допустимите дейности е насочен към осигуряване на съответствие с въведения и хармонизиран с европейските изисквания медицински стандарт „Спешна медицина“, регламентиращ изискванията за спешен болничен

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<p>комплекс, за да се намали пренасочването на спешни пациенти към болничните отделения винаги, когато това е възможно.</p> <p>Изграждането на съвременни високотехнологично обезпечени спешни отделения ще доведе до значително подобряване на качеството и своевременността на медицинската помощ, респективно на подобряване на здравните резултати и скъсяване на болничния престой с пряк ефект намаляване на потребностите от болнични легла.</p> <p>Инвестирането в спешни отделения на големите многопрофилни болници ще съсредоточи пациентопотока в тези лечебни заведения, което като дългосрочен ефект ще доведе и до окрупняване на болничния сектор.</p> <p>Не на последно място, реформата в системата за спешна медицинска помощ ще подобри своевременността и качеството на медицинската помощ, което ще позволи постигане на основната цел на националната здравна политика за подобряване на здравния статус на населението, в т.ч. намаляване на смъртността и загубата на работоспособност.</p> <p>Като част от здравната реформа подобряването на инфраструктурата и материално-техническата осигуреност на системата ще се осигури основно с подкрепата на Оперативна програма „Региони в растеж“, докато за реализацията на останалите приоритети ще се осигурят средства от държавния бюджет и другите оперативни програми на ЕС - Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОПНОИР), Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ).</p> <p>Дейностите по приоритетната ос ще бъдат изпълнени чрез голям проект. Изпълнението на проекта ще започне с подробно картиране на потребностите от инфраструктурните нужди преди същинските инвестиционни дейности.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:

Приоритизация на нуждите:

Концепцията за развитие на системата за спешна медицинска помощ прави обзор на стратегическата рамка за развитие на здравната инфраструктура за този вид помощ за периода 2014-2020 г., за целите на който е изготвен подробен анализ на състоянието и потребностите на системата въз основа на статистика и показатели за 28-те административни области на страната. Изготвен списък от обекти за спешна медицинска помощ – филиали на ЦСМП и болници. Този списък е използван за подбор на обектите от държавната здравна инфраструктура за спешна медицинска помощ.

Списъкът на Центровете за спешна медицинска помощ, които да бъдат подкрепени е изготвен въз основа на Концепцията за развитие на системата за спешна медицинска помощ и включва 28 центъра в областните градове и 170 техни филиали в общините.

Изборът на 34 болници, които да бъдат подкрепени за развитие на капацитет за оказване на болнична спешна медицинска помощ е осъществен на базата на обективни критерии, съобразени с действащата нормативна уредба и възможности за надграждане на съществуващи структури и ресурси. Те отговарят едновременно на следните условия:

- да са държавни лечебни заведения;
- да са многопрофилни болници за активно лечение;
- да имат разкрита структура за спешна помощ - от I, II или III ниво на компетентност;
- да имат разкрити структури по съответните медицински специалности в рамките на спешен болничния комплекс, съгласно утвърдения медицински стандарт „Спешна медицина“.

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Приоритизирането на болниците, които да бъдат подкрепени от страна на МЗ за развитие на капацитет за оказване на спешна медицинска помощ е съобразен и с Концепцията за реструктуриране на системата за спешна медицинска помощ и Методологията за разработване на Националната здравна карта, на базата на която се извършва комплексна оценка за капацитета и качеството на медицинската помощ по области и съответствието им с потребностите на населението в съответния обслужван регион.

Устойчивост на инвестициите:

Интервенциите ще бъдат реализирани в държавна собственост на Министерство на здравеопазването. Българското законодателство задължава държавата да финансира ЦСМП и спешната помощ в болниците със средства от държавния бюджет, управлявани от Министерство на здравеопазването. Тъй като тези лечебни заведения оказват базови услуги за населението броят, предметът на дейност и начинът на тяхното финансиране остават непроменени през последните 25 години.

Този продължителен ангажимент на държавата е гаранция за съществуването на тази система и в бъдеще. Той е потвърден и от приетата през ноември 2014 г. от Министерски съвет Концепция за развитие на спешната медицинска 2014-2020 г. като стратегически документ, определящ националната политика в тази област с ясни ангажименти от страна на държавата и времеви план за действие.

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Не се предвижда използване на финансови инструменти.

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Предвижда се по приоритетната ос да се реализира голям проект в съответствие с член 100 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.	
Основните дейности, предвидени за изпълнение в големия проект, са следните:	
<ul style="list-style-type: none"> • Закупуване на съвременни санитарни превозни средства, осигурени с комуникационно и друго оборудване и медицинска апаратура за спешна медицинска помощ и възможност за отдалечени консултации (телемедицина). Строителство, реконструкция, ремонт на сгради на филиалите на ЦСМП, намиращи се в областните градове. • Оборудване и обзавеждане на филиалите на ЦСМП, намиращи се в областните градове. Строителство, реконструкция, ремонт на сгради на филиалите на ЦСМП, извън областните градове. • Оборудване и обзавеждане на филиалите на ЦСМП, намиращи се извън областните градове. Инвестиции в спешните отделения на областните многопрофилни болници, в които да се осигурят оптимални условия за оказване на спешна медицинска помощ. 	
Техническа подкрепа в рамките на 3 % от предвидения бюджет. Индикативният прогнозен дял от всяка планирана дейност подлежи да се определи предварително в зависимост от картиране на инфраструктурните нужди, което ще се реализира с техническата подкрепа.	

2.А.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността								
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		

Инвестиционен приоритет		9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
4111	Население, обхванато от подобрените услуги по спешна медицинска помощ	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			7 245 677,00	Публична ИСУН, МЗ, Общини, лечебни заведения	Годишно
4112	Модернизирани обекти на спешна медицинска помощ	Модернизирани обекти на спешна медицинска помощ	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			232,00	Публичен ИСУН, МЗ	Годишно
4121	Закупени съвременни санитарни превозни средства (линейки)	брой	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			400,00	Публичен ИСУН, МЗ	Годишно
4122	Закупени съвременни транспортни медицински средства по въздух (медицински хеликоптери)	Брой	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			1,00	Публичен ИСУН, МЗ	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	4 - Регионална здравна инфраструктура
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			3929074			93 823 146,00	Публичен ИСУН	Междиният показател е изчислен въз основа на прогноза за подготовката и одобряването на предвидения голям проект и очакваното му времетраене.
1	Етап на изпълнение	Одобряване на голям проект със започване на строителните работи и доставките за някои от инвестициите	брой	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			1			1,00	Публичен ИСУН	УО не предвижда приключване на операции по ПО 4 до края на 2018 г., които биха могли да допринесат за постигане на междинна стойност на показател за изпълнение
4121	Изпълнение	Закупени съвременни санитарни превозни средства (линейки)	брой	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			0			400,00	Публичен ИСУН, на Министерство за здравеопазването	Индикаторът се отнася към цялостното изпълнение на големия проект и е свързан с основна дейност от него.

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Междинната стойност за финансовия показател се изчислява въз основа на:

- прогнозата за времето, необходимо за подготовка и одобряване на предвидения голям проект.
- ориентировъчната сума, която се очаква да бъде платена, верифицирана и сертифицирана до 31.12.2018 г. основно като авансови плащания по големия проект.

Тъй като ПО 4 ще бъде изпълнена чрез голям проект, се очаква известно време да бъде отделено за подготовката на необходимата документация за него и за диалог със службите на Комисията преди одобряването на всички имащи отношение документи съгласно член 100 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

УО на ОПРР очаква сключването на договор за БФП по ПО 4 да приключи през 2016 г. Поради това УО не предвижда приключване на инвестиции по ПО 4 преди края на 2018 г., които биха могли да допринесат за постигане на междинна стойност за краен показател

Следователно тъй като към края на 2018 г. (на междинен етап) няма да бъдат постигнати крайни показатели, УО на ОПРР определя ключова стъпка за изпълнение, а именно „Одобряване на голям проект със започване на строителните работи и доставките за някои от инвестициите“.

2.А.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос	4 - Регионална здравна инфраструктура
----------------	---------------------------------------

Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	053. Здравна инфраструктура	79 749 674,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	79 749 674,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	79 749 674,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	79 749 674,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		4 - Регионална здравна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	4 - Регионална здравна инфраструктура
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	5
Наименование на приоритетната ос	Регионална социална инфраструктура

- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за операции, предназначени за възстановяване след големи или регионални природни бедствия
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за МСП (член 39)

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	9a
Наименование на инвестиционния приоритет	Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната цел	Подобряване на регионалната социална инфраструктура за деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни
Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза	<p>Основният резултат, който трябва да бъде постигнат, е успешното продължаване на процеса на деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни чрез замяна на грижите в институция с грижи в семейство или в близка до семейната среда в общността, на база на успешния опит по ОП „Регионално развитие“ 2007-2013 г. Целта на тази социална реформа е гарантиране на правото на семейна среда и на достъп до качествена грижа и услуги според индивидуалните потребности.</p> <p>Търси се интегриран подход при грижата за деца и възрастни чрез подобряване на инфраструктурата за предоставяне на социални услуги, вкл. центрове за настаняване от семеен тип, дневни центрове, центрове за рехабилитация и т.н. в подходяща комбинация с мерки по линия на Министерството на труда и социалната политика.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на регионалната социална инфраструктура за деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
511	Дял на социалната инфраструктура за деинституционализация на социалните услуги за деца и възрастни	%	По-слабо развити региони	10,61	2013	24,16	Публичен ИСУН, Министерство на труда и социалната политика	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

2.A.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.A.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

Примерни допустими дейности:

- Строителство, ремонт, реконструкция на центрове, предоставящи услуги за деца в риск – дневни центрове за деца с увреждания, центрове за социална рехабилитация и интеграция, центрове по превенция за деца и семейства от различни уязвими групи (наркозависими, деца с увреждания, деца с девиантно поведение и др.), включително прилежащите им дворни пространства; подобряване на достъпа на лицата с увреждания като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти, конструктивни обследвания на съществуващите сгради.
- Строителство на Центрове за настаняване от семеен тип за деца в риск и прилежащите им дворни пространства . Строителство, ремонт, реконструкция, обновяване на сграден фонд за защитени жилища (пристрояване, реконструиране и преструктуриране на пространства), в т.ч. прилежащите им дворни пространства; подобряване на достъпа на лицата с увреждания като част от останалите строително-монтажни работи, конструктивни обследвания на съществуващите сгради;
- Строителство, реконструкция и ремонт на инфраструктура за предоставяне на услуги за ранно детско развитие за деца и техните семейства; подобряване на достъпа на лицата с увреждания като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти, конструктивни обследвания на съществуващите сгради;
- Изграждане на инфраструктура за съпътстващи услуги за деца и възрастни - дневен център, център за социална рехабилитация и интеграция и др., включително прилежащото им дворно пространство;
- Строителство, ремонт, реконструкция, обновяване на сграден фонд за социални услуги в общността (в т.ч. социални услуги от резидентен тип), във връзка с процеса на деинституционализация на възрастни хора (пристрояване, реконструиране и преструктуриране на пространства), включително прилежащото им дворно пространство; подобряване на достъпа на лицата с увреждания като част от останалите строително-монтажни работи по съответните обекти, конструктивни обследвания на съществуващите сгради;

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
<ul style="list-style-type: none"> • Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за гореспоменатите сгради/помещения в рамките на обновяването им. <p>Конкретни бенефициенти в смисъла на публични или частни организации, които отговарят за започването или за започването и изпълнението на операции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Общини; • Министерство на здравеопазването за домовете за медико-социални грижи. <p>Целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Населението на територията на цялата страна, вкл. деца и възрастни, които ще се възползват от мерките по деинституционализация; <p>Обосновка:</p> <p>С оглед на постигане на планираните резултати обхватът на допустимите дейности е насочен към продължаване на политиката за деинституционализация за деца от програмен периода 2007-2013 г.</p> <p>В допълнение е предвидена възможност в процеса да бъдат включени и социалните услуги за възрастни.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
--------------------------------	---

При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:

Предефинирани проекти:

Социалната инфраструктура за деца ще се подкрепя в съответствие с Националната стратегия „Визия за деинституционализация на децата в Република България“ с хоризонт 2025 и Планът за действие за изпълнението ѝ. Развитието на социалната инфраструктура за възрастни хора ще се подкрепя в съответствие с Националната стратегия за дългосрочна грижа и Планът за действие за изпълнението ѝ.

Финансиране, основано на нуждите:

В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите.

Инвестициите в социална инфраструктура по приоритетната ос трябва да бъдат предхождани от анализ на потребностите и на обхвата на ползвателите на предлаганите социални услуги. Анализът се изготвя от Министерство на труда и социалната политика и/или от Агенцията за социално подпомагане, които са отговорните институции за провеждане на цялостната национална политика в социалната сфера.

Устойчиво развитие

Ще бъдат финансирани проекти, които допринасят за постигане на интегриран подход при грижата за деца и възрастни хора с ясен социален ефект и въздействие.

2.A.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Не се предвижда използване на финансови инструменти.	

2.A.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Не се предвижда използване на големи проекти.	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		9a - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
5111	Брой подкрепени обекти на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация	обекти	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			214,00	Публичен ИСУН, МТСП, Общини	Годишно
СО35	Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			6 093,00	Публичен ИСУН, МТСП/АСП, общини	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	5 - Регионална социална инфраструктура
----------------	--

Приоритетна ос	5 - Регионална социална инфраструктура
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			7170933			47 698 977,00	Публичен ИСУН	Междинният показател е изчислен въз основа на прогноза за сроковете за договаряне на средствата и очакваното времетраене на проектите
5111	Изпълнение	Брой подкрепени обекти на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация	обекти	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			8			214,00	Публичен ИСУН	Крайният показател е представител за ПО 5 и има отношение към 100% от ресурсите, заделени за ПО

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Междинната стойност за финансовия показател включва сертифицираните средства за завършени проекти, чиито продукти ще имат принос за междинната стойност на показателя за изпълнение, както и сертифицираните средства за незавършените проекти.

Междинният показател се основава на поуките, извлечени от програмния период 2007-2013 г. и на предвидания за договаряне на проектите и за последващата верификация и сертифициране на платените суми.

Целевата стойност на крайния показател за изпълнение се изчислява чрез измерване на ефикасността на аналогичните операции, проведени през програмния период 2007-2013 г. Те се пресмятат с отчитане, както на националния принос, така и на съфинансирането от ЕФРР. С това се гарантира, че етапните и крайните цели ще бъдат реалистични и основани на доказателства от опита в миналото. Водещият принцип на методологията е измерването на средните единични разходи при подобни операции, реално изпълнени през предходния период и на тази основа изчисляване на приноса на крайния показател за изпълнение, който ще имат операциите, изпълнени до края на 2018 г.

Междинната стойност за крайния показател за изпълнение, определен в Рамката за изпълнение, се изчислява имайки предвид, че се предвижда срокът на проектите да бъде 3 години, при възможност за продължаване на договорите за безвъзмездна финансова помощ при необходимост.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентиrowъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	055. Друга социална инфраструктура, която допринася за регионалното и местното развитие	40 544 130,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	40 544 130,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	40 544 130,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	40 544 130,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		5 - Регионална социална инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	5 - Регионална социална инфраструктура
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	6
Наименование на приоритетната ос	Регионален туризъм

- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за операции, предназначени за възстановяване след големи или регионални природни бедствия
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за МСП (член 39)

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	6с
Наименование на инвестиционния приоритет	Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
Наименование на специфичната	Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение

цел	
<p>Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза</p>	<p>Приоритетната ос е насочена към консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство чрез развитие на изцяло завършени и интегрирани туристически продукти за паметници на културата от национално и световно значение.</p> <p>Приоритетната ос ще осигури условия за облекчаване на сезонния натиск върху черноморското крайбрежие и планинските курорти, като чрез устойчиво управление, реклама и развитие на обектите ще се увеличи броят на посещенията от туристи в регионите. Основните резултати ще бъдат опазване и развитие на културното наследство, но и подобряване на конкурентоспособността на българския туризъм, засилване на стопанската дейност и местните бизнес инициативи в регионите.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Повишаване на туристическото предлагане на паметници на културата от национално и световно значение						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
611	Вътрешно потребление на туризъм	млн. евро	По-слабо развити региони	3 663,00	2012	3 700,00	НСИ, Публичен ИСУН, МК, общини	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
Примерни допустими дейности: <ul style="list-style-type: none"> • Развитие на обекти на културното наследство от национално и световно значение, в т.ч. религиозни такива, чрез консервация и реставрация, възстановяване, опазване, експониране, социализация, популяризиране, оборудване, въвеждане на техники и програми за превод, екскурзоводски услуги и др.; • Дейности по вертикална планировка, подобряване на прилежащи пространства, както и подпомагане развитието на туристически продукти (на основата на подпомаганите атракции) и пазарна информация, като маркетингови проучвания и анализи на въздействието, регионални проучвания на посетителите, разработка на маркетингови и рекламни стратегии и програми за туристически продукти, създаване на туристически пакети и рекламни дейности – подготовка и разпространение на информационни и рекламни материали за туристически продукти, цифровизация на съответния обект и др., пряко свързани с подпомаганите атракции и връзката им със заобикалящата природна среда; • Развитие на туристическата инфраструктура, необходима за нуждите на атракциите (туристически пътеки и пътеки на здравето, пътеки за катерене, езда и колоездене, места за пикник, указателни табели, центрове за информация на посетители); • Развитие на допълнителна дребномащабна техническа инфраструктура в района на атракциите, необходима за посещението им (ВиК, детски площадки, съоръжения за отдих и спорт, паркинги, зелени площи, тоалетни, осветление и ел. инсталация, малки съоръжения за събиране на отпадъци, комунални услуги и съоръжения, обслужващи туристическата атракция и посетителите, които са необходими за развитието на цялостен туристически продукт); • Дребномащабни, приходогенериращи инвестиции в търговски зони и заведения за обществено хранене, места за настаняване, съоръжения за активен отдих в рамките на културния обект или пряко свързани с него в рамките на цялостния туристически продукт, които могат да бъдат подпомогнати с финансови инструменти. • Допълнителни дребномащабни неинфраструктурни дейности, имащи пряка връзка с подкрепяните атракции (организиране на събития в района на атракциите, маркетингови и рекламни дейности).	

Инвестиционен приоритет	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<ul style="list-style-type: none"> • Подходящо обучение на персонала, работещ в подкрепяните атракции. • Участие в регионални, национални и международни туристически борси, изложения и панаири и организиране на експедиции, посещения на пътнически агенти, туроператори, автори на пътеводители, журналисти за реклама на подкрепяните атракции. • Информирание на обществеността, включително чрез кампании за подобряване на осведомеността относно културното наследство и неговото опазване и съхранение; • Подобряване достъпа за хора с увреждания до обектите на културното наследство и съпътстващата инфраструктура. <p>Конкретни бенефициенти, в смисъла на публична или частна организация, която отговаря за започването или за започването и изпълнението на операции:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Министерството на културата – за обектите държавна собственост, управлявани от МК, включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти, когато е приложимо; • Общини – за обектите общинска собственост (или за държавна собственост с предоставено право на управление на общините), включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти, когато е приложимо; • Институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица – за обектите, собственост на съответните религиозни институции и техните местни поделения – юридически лица, включително в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти; <p>Конкретни бенефициенти, в контекста на финансовите инструменти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Организации, прилагащи финансовите инструменти; <p>Крайни получатели на помощта</p> <ul style="list-style-type: none"> • Публични и частни организации и публично-частни партньорства в смисъла на юридическо или физическо лице, което получава 	

финансова подкрепа от финансов инструмент;

Целеви групи:

- Населението на районите, в които ще се осъществяват инвестициите.
- Посетителите и гостите на туристическите обекти и райони.
- Хора с увреждания – подобряването на достъпността на средата за хора с увреждания ще допринесе за тяхното социално приобщаване.

Обосновка:

Опитът от развитието на културния туризъм от ОП „Регионално развитие“ показва, че проектите на основата на културни обекти от световно и национално значение са финансово жизнеспособни и имат голям потенциал за възвръщаемост на инвестициите, ако дейностите по реставрация и опазване бъдат съчетани с дейности за реклама и развитие на културния обект като туристическа атракция.

За да бъдат постигнати планираните резултати, всеки проект трябва да включва както дейности за реставрация и консервация на дадения обект на културното наследство от национално и световно значение, така и всички останали идентифицирани допустими дейности, които ще доведат до формиране на цялостен, интегриран жизнеспособен туристически продукт, който привлича достатъчно посетители в културния обект, за да осигури финансова устойчивост и възвръщаемост на част от инвестициите в дългосрочен план и в същото време осигурява устойчиво опазване на културното наследство.

Ето защо, проектите ще могат да бъдат финансирани с финансови инструменти, както и с комбинация от БФП и финансови инструменти, в зависимост от бизнес плана на съответния проект.

Инвестиционен приоритет	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>Проектите могат да бъдат реализирани в сътрудничество с НПО за дейности за развитие на регионални туристически продукти, когато е приложимо.</p>	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>При избора на операции по инвестиционния приоритет се спазват следните водещи принципи:</p> <p>Определяне на най-важните обекти на културното наследство:</p> <p>Приоритетната ос ще подкрепи консервация, реставрация, опазване, популяризиране и развитие на обектите от културното наследство от национално и световно значение.</p> <p>Финансови инструменти:</p> <p>Проектите следва да кандидатстват с бизнес план пред финансовия инструмент(и), избрани по Приоритетната ос. Безвъзмездните средства ще се отпускат на равнище проект само след като по съответния финансов инструмент бъде извършена задълбочена проверка на бизнес плана на проекта, която да установи пазарните дефицити и необходимостта от допълваща безвъзмездна финансова помощ, с която ще се осигури финансовата му жизнеспособност.</p> <p>Финансиране, основано на нуждите:</p> <p>Там където е възможно, интервенциите за консервация, опазване, популяризиране и развитие на културното наследство следва да надграждат мерките, финансирани от ОПРР 2007-2013 г.. Изолирани или труднодостъпни проекти, които нямат потенциал да привличат</p>	

Инвестиционен приоритет	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
<p>туристи, няма да се финансират.</p> <p>Устойчиво развитие:</p> <p>Отчитайки, че инвестициите в туризъм благоприятстват растежа и създаването на нови работни места в случаите, при които тези инвестиции са планирани като цялостно интегрирано решение, адаптирано към специфичните местни условия, в рамките на приоритетната ос ще бъдат финансирани цялостни интегрирани туристически продукти, при които реставрационните дейности по съответните обекти ще бъдат съпътствани от инфраструктурни и маркетингови дейности, както и генериращи приходи дребномащабни инвестиции в рамките на културната атракция или пряко свързани с нея. По този начин ще бъде предоставена възможност за комбиниране и подкрепа на различни елементи от даден проект за осигуряване на цялостното устойчиво развитие и функциониране на даден обект и превръщането му в интегриран туристически продукт.</p> <p>Ще бъдат финансирани проекти, които също така допринасят за подобряване на околната средас ясен екологичен ефект и въздействие. ПО5 „Регионален туризъм“ на програмата не съдържа дейности, които по някакъв начин могат да доведат до превръщане на стопанския туризъм в заплаха за културното наследство.</p> <p>Според българското законодателство, дейностите по реставрация и консервация на обектите от национално и световно значение следва да се координират и одобряват от Министерството на културата и Националния институт за недвижимото културно наследство, след решение, взето от Специализирания експертен съвет за изобразителни изкуства към министъра на културата.</p> <p>От финансовия инструмент ще се изисква ползване на необходимата експертиза в областта на културното наследство при избора на проектите.</p> <p>Вземайки предвид поуките, извлечени от ОПРР 2007-2013 г., Управляващият орган ще прилага специализирано наблюдение и контрол на</p>	

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
отделните дейности по консервация и реставрация, за да гарантира спазване на издадените разрешения и предписания.	
Дребномащабни проекти	
Ще бъдат подпомагани само дребномащабни проекти за културен и устойчив туризъм съгласно член 3, параграф 1, буква д) от Регламента за ЕФРР.	
Проект се разглежда като дребномащабен, ако общата му стойност е по-малка от или равна на 5 млн. евро; този праг се завишава до 10 млн. евро за инфраструктура, представляваща световно културно наследство по смисъла на чл. 1 от Конвенцията за опазването на световното културно и природно наследство от 1972 г. и включена в списък на ЮНЕСКО.	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
Предвижда се възможност за използване на финансови инструменти подкрепа на проекти по приоритетната ос.	
Мерките, подпомагани чрез финансови инструменти, могат да включват отделни компоненти или цялостни проектни решения и да бъдат съчетани с безвъзмездни средства при доказани нужди. Потенциалът на конкретния проект да генерира приходи и да осигури достатъчно средства, за да може да върне предоставеното кредитно финансиране, следва да бъде идентифициран в разработения към проекта бизнес план.	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	бс - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
--------------------------------	---

Инвестиционен приоритет	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
Не се предвижда изпълнение на големи проекти.	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
6111	Разработени туристически продукти за обектите на културното наследство от национално и световно значение	брой	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			18,00	Публичен ИСУН, МК, Общини	Годишно
СО09	Устойчив туризъм: Ръст в очаквания брой посещения на подпомогнатите обекти на културното или природното наследство и туристически атракции	посещения/година	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			482 034,00	Публичен ИСУН, МК, Общини	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	6 - Регионален туризъм
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за	По-слабо			4735526			100.75	Публичен	Междиният показател е изчислен въз основа на

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм										
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)		Източник на	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
				регионално развитие (ЕФРР)	развити региони					5 882,00	ИСУН	прогноза за сроковете за договаряне на средствата и очакваното времетраене на проектите
2	Етап на изпълнение	Създаване на финансов инструмент за развитие на туризма. Разработен механизъм за счѐтаване на подкрепата чрез ФИ и безвъзмездни средства. Започнали строителни работи за някои от инвестициите	брой	Европейски регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			1		1,00	Публичен ИСУН	Създаване на финансов инструмент за развитие на туризма е ключова стъпка за изпълнение на ПО 6.

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Междинната стойност за финансовия показател включва сертифицирани суми за завършените проекти, чиито продукти ще имат принос за междинната стойност на показателя, както и сертифицирани суми за незавършените проекти.

Междинният показател се основава на поуките, извлечени от програмния период 2007-2013 г. и на прогноза за договаряне на проекти и за последващо верифициране и сертифициране на платени суми.

Ключовата стъпка за изпълнение, заложенa в Рамката на изпълнението, е определена на база следната прогноза:

1. Времето, необходимо за подготовка на създаването на финансов инструмент за подпомагане съгласно ПО 6.
2. Първата схема за безвъзмездно финансиране на проектите ще бъде обявена през 2016 г.

Срокът за изпълнение на проект се планира да бъде 3 години, с евентуално удължаване на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и заеми при необходимост.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	094. Опазване, развитие и популяризиране на публични активи в областта на културата и културното наследство	85 642 499,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	42 821 249,00
ERDF	По-слабо развити региони	03. Подкрепа чрез финансови инструменти: рисково инвестиране и дялов капитал или еквивалентен инструмент	4 282 125,00
ERDF	По-слабо развити региони	04. Подкрепа чрез финансови инструменти: заем или еквивалентен инструмент	38 539 125,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	85 642 499,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	85 642 499,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		6 - Регионален туризъм	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.A.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:	6 - Регионален туризъм
Н/П	

2.A.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	7
Наименование на приоритетната ос	Регионална пътна инфраструктура

- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез финансови инструменти, установени на равнището на Съюза
- Цялата приоритетна ос ще се изпълнява само чрез водено от общностите местно развитие
- За ЕСФ: Цялата приоритетна ос е предназначена за социални иновации, за транснационално сътрудничество или и за двете
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за операции, предназначени за възстановяване след големи или регионални природни бедствия
- По отношение на ЕФРР: Цялата приоритетна ос е предназначена за МСП (член 39)

2.A.2 Обосновка за определянето на дадена приоритетна ос, която обхваща повече от една категория региони, тематична цел или фонд (когато е приложимо)

Н/П

2.A.3 Фонд, категория региони и основа за изчисляване на подкрепата от Съюза

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)	Категория региони за най-отдалечените региони и северните слабо населени райони (когато е приложимо)
ERDF	По-слабо развити региони	Публични	

2.A.4 Инвестиционен приоритет

ID на инвестиционния приоритет	7b
Наименование на инвестиционния приоритет	Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли

2.A.5 Специфични цели, съответстващи на инвестиционния приоритет, и очаквани резултати

Ид. № на специфичната цел	1
---------------------------	---

<p>Наименование на специфичната цел</p>	<p>Подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата за товари и пътници</p>
<p>Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза</p>	<p>Основните резултати от инвестиционния приоритет са насочени към по-добро свързване с общоевропейска транспортна мрежа, ускоряване на регионалното сближаване, допринасяйки с това за по-добър достъп на хора и стоки до единния европейски пазар, устойчиво развитие на икономиката и за подобряване на екологичната ситуация в страната.</p> <p>Търсените резултати са свързване на основните регионални транспортни възли, като регионални летища, пристанища, големи и средни градове, разположени по основни транспортни направления, важни пътни възли или интермодални терминали към TEN-T мрежата.</p> <p>Това ще доведе до по-добро социално и регионално сближаване, ще повиши конкурентоспособността на регионите и ще повиши икономическото им развитие и растеж и създаване на работни места. В допълнение това ще подобри и достъпа на периферните и икономически по-слаборазвити територии до големите индустриални центрове.</p> <p>Предвид значението на туристическите пътувания за общия пътникопоток инвестиционният приоритет ще повлияе положително за развитието на целогодишния вътрешнорегионален туризъм.</p>

Таблица 3: Специфични за програмата показатели за резултатите по специфични цели (за ЕФРР и Кохезионния фонд)

Специфична цел		1 - Подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата за товари и пътници						
ID	Показател	Мерна единица	Категория регион (когато е целесъобразно)	Базова стойност	Базова година	Целева стойност (2023 г.)	Източник на данните	Честота на отчитане
711	Пътникопоток	хиляди души	По-слабо развити региони	102 383,00	2013	126 507,00	Агенция "Пътна инфраструктура"	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.
712	Товаропоток	хиляди тона	По-слабо развити региони	160 267,00	2012	172 770,00	Агенция "Пътна инфраструктура"	Два пъти за периода: 2018 г. и 2022 г.

2.А.6 Действия, които ще получат подкрепа в рамките на инвестиционния приоритет (по инвестиционни приоритети)

2.А.6.1 Описание на видовете и примерите за действия, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели, включително, когато е целесъобразно, определяне на основните целеви групи, конкретни целеви територии и категории бенефициери

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
--------------------------------	--

Примерни допустими дейности:

- Връзка и достъп до TEN-T мрежата, осигуряваща обслужване на вътрешнорегионални връзки между градовете и осигуряване на възможности за развитие на техния специфичен икономически потенциал, чрез строителство, реконструкция и рехабилитация на първокласни и второкласни (извън Трансевропейската транспортна мрежа) и третокласни пътища.
- Инженерни решения за зелена инфраструктура при изпълнението на горните дейности – препятстващи и насочващи съоръжения (шумозаглушителни еко стени, огради, насипни рампи, откоси), вертикална сигнализация (пътни знаци, светлини, отразители устройства), конструктивни съоръжения за пресичане под и над инфраструктурата (еко-надлези за диви животни, ландшафтен тунел, канали и водостоци, тунели за земноводни и дребни животни) и др., където е необходимо.
- Мерки и дейности, в т.ч. интелигентни решения за повишаване на пътната безопасност по пътища от първи, втори и трети клас на републиканската пътна мрежа.

Конкретни бенефициенти в смисъла на публични или частни организации, които отговарят за започването или за започването и изпълнението на операции:

- Агенция „Пътна инфраструктура“;
- Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“.

Конкретните бенефициенти могат да си партнират за изпълнението на проекти, свързани с повишаване на безопасността по републиканската

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>пътна мрежа.</p> <p>Основни целеви групи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подкрепата е насочена към цялото население на страната и в частност населението на периферни отдалечени региони, което чрез по-добрата свързаност и възможности за мобилност ще може да се възползва от предлаганите в градските центрове услуги, в контекста на градско-селското сътрудничество. • Дейностите пряко адресират представителите на местния и регионален бизнес, за който ще бъде осигурен по-добър достъп до единния европейски пазар. <p>Обосновка:</p> <p>Концепцията е да бъдат финансирани определен брой пътни отсечки от национално и регионално значение, осъществяващи връзка на второстепенни и третостепенни пътни възли с TEN-T мрежата, предварително определени на базата на разработена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, с които Агенция „Пътна инфраструктура“ ще кандидатства за финансиране по ОПРР 2014-2020 г. Инвестициите по приоритетната ос са предназначени за подобряване на достъпността на българските градове и тяхната свързаност с TEN-T мрежа.</p> <p>При проектирането на приоритизираните пътни участъци по ОПРР 2014-2020 г. ще залегне изпълнение на зелена инфраструктура, във връзка с което ще се осъществяват зелени предложения срещу шума в градска среда, както и мерки свързани с възстановяване на свързаността между хабитатите. Мерките във връзка с изпълнението на зелена инфраструктура ще залегнат в различна степен при проектирането на пътните участъци, в зависимост от това какъв вид строителство на пътни отсечки ще се осъществява.</p> <p>При предвиждане на ново строителство на пътища е задължително условие да се изготви анализ разходи-ползи, като и извършване на</p>	

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
ОВОС, съгласно действащото българско законодателство.	

2.А.6.2 Ръководни принципи за подбора на операциите

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>Финансиране, основано на нуждите:</p> <p>Проектите ще бъдат избрани в съответствие с Методика и критерии за приоритизиране на пътни участъци, разработени от Агенция „Пътна инфраструктура“.</p> <p>Методиката включва следните критерии:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Критерий за допустимост - оценка на пътните отсечки съгласно връзките им с Трансевропейската транспортна мрежа (TEN – T) - пътни участъци, които не осигуряват пряка връзка с TEN – T мрежа, не се оценяват по дадените по-долу критерии. • Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осигурява достъп до друг вид транспорт (воден, сухоземен и въздушен) – по-близкия край на участъка не трябва да бъде на повече от 50 км. от връзката с другия вид транспорт. • Оценка на пътните участъци съгласно стойността на спестеното време в евро/госишно на километър, получено в резултат от рехабилитацията/реконструкцията на участъка; • Оценка на пътните отсечки спрямо това дали осъществяват връзка на граничните контролно-пропускателни пунктове (ГКПП) на Република България с Транс-европейската транспортна мрежа. • Оценка на пътните участъци съгласно приноса им в развитието на регионите; • Оценка на пътните участъци по технико-експлоатационно им състояние; • Оценка на пътните участъци съгласно индикатор за комфорт при движение; • Оценка на пътните участъци спрямо това дали осъществяват връзка на обекти от културното и природно наследство с 	

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>Трансевропейската транспортна мрежа;</p> <p>Критерият за допустимост автоматично поставя пътните участъци, които не осигуряват пряка връзка към TEN-T мрежата, извън финансиране по ОПРР 2014-2020 г.</p> <p>В съответствие с критериите за избор на операции ще бъдат финансирани проекти, комбиниращи най-високи нужди и най-голямо значение за развитието на регионите.</p>	

2.А.6.3 Планирано използване на финансови инструменти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>Не се предвижда използване на финансови инструменти.</p>	

2.А.6.4 Планирано използване на големи проекти (когато е целесъобразно)

Инвестиционен приоритет	7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли
<p>Не се предвижда използване на големи проекти.</p>	

2.A.6.5 Показатели за изпълнението по инвестиционни приоритети и когато е целесъобразно — по категории региони

Таблица 5: Общи и специфични за програмата показатели за изпълнението (по инвестиционни приоритети, разпределени по категории региони за ЕСФ и когато е уместно — за ЕФРР)

Инвестиционен приоритет		7b - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултиmodalни възли							
ID	Показател	Мерна единица	Фонд	Категория региони (когато е уместно)	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
					М	Ж	О		
CO14	Шосеен транспорт: Обща дължина на реконструирани или модернизиращи пътища	километри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			665,00	Публичен ИСУН	Годишно

2.A.7 Социални иновации, транснационално сътрудничество и принос по тематични цели 1—7

Приоритетна ос	7 - Регионална пътна инфраструктура
Н/П	

2.A.8 Рамка на изпълнението

Таблица 6: Рамка на изпълнението на приоритетната ос (по фондове и, за ЕФРР и ЕСФ, по категории региони)

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура											
ID	Вид показател	Показател или основна стъпка за изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Фонд	Категория регион	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)			Източник на данните	Обяснение на съответствието на показателя, когато е целесъобразно
						М	Ж	О	М	Ж	О		
1	Финансов	Сертифицирани средства	евро	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			27428296			223 717 997,00	Публичен ИСУН	Междинният показател е изчислен въз основа на прогноза за сроковете за договаряне на ресурса и очакваното времетраене на проектите
CO14	Изпълнение	Шосеен транспорт: Обща дължина на реконструирани или модернизиращи пътища	километри	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони			38			665,00	Публичен ИСУН	Крайнният показател е представителен за ПО 7 и има отношение към 100% от ресурсите, заделени за ПО.

Допълнителна информация за качествени показатели относно създаването на рамката на изпълнението

Междинната стойност за финансовия показател включва сертифицираните средства за завършените проекти, които имат принос за междинната стойност на показателя за изпълнение, както и сертифицирани средства за незавършените проекти

Междинният показател се основава на поуките, извлечени от програмния период 2007-2013 г. и на прогноза за договорените проекти и за верификация и сертификация на платените суми.

Целевата стойност на показателя за изпълнение се изчислява чрез измерване на ефикасността на аналогичните операции, изпълнени през програмния период 2007-2013 г. Те се пресмятат с отчитане както на националния принос, така и на приноса от ЕФРР. Така междинните показатели и целите ще бъдат прогнозираны реалистично и основани на доказателства от опита в миналото. Водещият принцип на методологията е измерването на средните единични разходи при подобни операции, реално изпълнени през предходния период и на тази основа изчисляване стойността на показателя за изпълнение, който ще имат операциите, изпълнени до края на 2018 г.

Междинната стойност за показателя за изпълнение, заложен в Рамката на изпълнението е определена с отчитане на следното:

- Първата схема за безвъзмездно финансиране ще бъде обявена през 2015 г.
- Срокът на проекта се предвижда да бъде 3 години, с евентуално продължаване при необходимост на договорите за безвъзмездни средства.

2.A.9 Категории интервенции

Категории интервенции, съответстващи на съдържанието на приоритетната ос, въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза.

Таблицы 7 — 11: Категории интервенции

Таблица 7: Измерение 1 Област на интервенция

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	034. Друг реконструиран или ремонтиран път (магистрала, национален, регионален или местен път)	190 160 297,00

Таблица 8: Измерение 2 Форма на финансиране

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	190 160 297,00

Таблица 9: Измерение 3 Вид територия

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	190 160 297,00

Таблица 10: Измерение 4 – Териториални механизми за изпълнение

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
ERDF	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	190 160 297,00

Таблица 11: Измерение 6 — Допълнителна тема за ЕСФ (само ЕСФ и ИМЗ)

Приоритетна ос		7 - Регионална пътна инфраструктура	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро

2.А.10 Резюме на планираното използване на техническа помощ, включващо при необходимост действията за укрепване на административния капацитет на органите, които участват в управлението и контрола на програмите, и на бенефициерите (когато е целесъобразно) (по приоритетни оси)

Приоритетна ос:		7 - Регионална пътна инфраструктура	

2.Б ОПИСАНИЕ НА ПРИОРИТЕТНИТЕ ОСИ, ЗАСЯГАЩИ ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

2.Б.1 Приоритетна ос

ID на приоритетната ос	8
Наименование на приоритетната ос	Техническа помощ

2.Б.2 Обосновка за определяне на приоритетна ос, включваща повече от една категория региони (когато е приложимо)

Н/П

2.Б.3 Фонд и категория региони

Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване (общо допустими разходи или допустими публични разходи)
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични

2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
1	Повишаване ефективността на Управляващия орган	<p>Специфичната цел е насочена към укрепване и повишаване на институционалния капацитет на Управляващия орган на оперативната програма. Търсеният резултат е осъществяване на безпрепятствено изпълнение, наблюдение, оценка, информация и контрол на програмата, осигурявайки по този начин високо ниво на усвояване на фондовете от ЕС.</p> <p>Най-добрите практики от периода 2007-2013 г. ще продължат – като например системата за обучение и квалификация на служителите на Управляващия орган, осигуряване на външно обучение за извършването на проверки на място, осигуряване на добри условия за работа и архивиране, както и необходимото оборудване.</p> <p>Опитът показва, че най-добрите резултати са пряко свързани с мотивацията на служителите, особено когато допълнителното възнаграждение се основава на обективна оценка на резултатите, постигнати от служителя. Този подход ще продължи да бъде прилаган, в съответствие с националното законодателство.</p>

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
		Ще бъде подсилена експертизата в специфични области, като обществени поръчки, държавни помощи и финансови инструменти.

2.Б.5 Показатели за резултатите

Таблица 12: Специфични за програмата показатели за резултатите (по специфични цели) (за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионния фонд)

Приоритетна ос		1 - Повишаване ефективността на Управляващия орган									
ID	Показател	Мерна единица	Базова стойност			Базова година	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
			М	Ж	О		М	Ж	О		
811	Средно време, необходимо за плащане на бенефициента от датата да подаване на искането за възстановяване	дни			50,00	2013			40,00	Оценки на ОПРР	При изготвяне на оценки на ОПРР
812	Усреднено време за одобряване на проект (между подаването на проекта и подписването на договор)	дни			118,00	2011			83,00	Оценки на ОПРР	При изготвяне на оценки на ОПРР

2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
2	Подобряване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 г.	<p>Целта е да бъде подобрен административният капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 г., за да могат ефикасно да я прилагат.</p> <p>В тази връзка в рамките на ОПРР 2007-2013 г. е направен анализ на капацитета на конкретните бенефициенти на ОПРР 2014-2020 г. (министерства и ведомства) и на 36 бенефициенти общини на големите и средните градове, като са подготвени планове за действие за укрепване на капацитета им. Анализът е насочен, както към определяне на нуждите на бенефициентите във връзка с подготовката и изпълнението на проекти през периода 2007-2013 г., така и към оценка на капацитета и готовността на бенефициентите за следващия програмен период.</p> <p>Анализът на капацитета на бенефициентите е структуриран в няколко ключови направления, както следва:</p>

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
		<p>стратегическо планиране; структурни звена, ангажирани с проектите; човешки ресурси; процедури и процеси; предишен опит; финансови ресурси; технически ресурси. В тези направления са определени подходящи области и мерки за подобряване на капацитета. В допълнение са отправени общи препоръки на ниво централна администрация: УО на ОПРР 2014-2020 г., Министерски съвет и други централни ведомства.</p> <p>Основните нужди на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 г. могат да бъдат обобщени в следните категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> • продължаваща необходимост от повишаване компетенциите на служителите, ангажирани с подготовката и управлението на проекти; • необходимост от повишаване на мотивацията и възнагражденията на експертите, участващи в подготовката и управлението на проекти; • необходимост от осигуряване на оборудване за звената, участващи в подготовката и управлението на проекти, в т.ч. компютри, специализиран софтуер и др. <p>В допълнение, предвид силната градска насоченост на ОПРР 2014-2020 г., Приоритетна ос „Техническа помощ“ ще позволи активизиране на мрежи от градове и сътрудничество с европейски мрежи от градове, както и участие в европейски градски форуми.</p> <p>Приоритетната ос има за цел да отговори на тези потребности на бенефициентите, за да се осигури ефикасното използване на ресурсите и качествено изпълнението на проектите.</p>

2.Б.5 Показатели за резултатите

Таблица 12: Специфични за програмата показатели за резултатите (по специфични цели) (за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионния фонд)

Приоритетна ос		2 - Подобряване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 г.									
ID	Показател	Мерна единица	Базова стойност			Базова година	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
			М	Ж	О		М	Ж	О		
813	Ниво на удовлетвореност на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 от техническа помощ и обучения	%			73,70	2014			75,00	Оценки на ОПРР	При изготвяне на оценки на ОПРР

2.Б.4 Специфични цели и очаквани резултати

ID	Специфична цел	Резултати, които държавите членки се стремят да постигнат с подкрепа от Съюза
3	Повишаване на обществената информираност относно ОПРР 2014-2020	<p>Предвид обхвата и броя на потенциалните бенефициенти мерките за публичност и осведомяване са от съществено значение.</p> <p>Целта е насочена към изпълнение на националната комуникационна стратегия на България и изискванията на член 115 от Регламент 1303/2013.</p> <p>Целта е до обществеността да достигне информацията относно финансовата подкрепа от ЕС, което да стимулира по-широко публично участие при формулирането на проекти и мониторинг на качеството на тяхното изпълнение, а също и да бъдат осведомени бенефициентите по програмата за възможностите за финансиране, добри практики, постигнати резултати и т. н.</p>

2.Б.5 Показатели за резултатите

Таблица 12: Специфични за програмата показатели за резултатите (по специфични цели) (за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионния фонд)

Приоритетна ос		3 - Повишаване на обществената информираност относно ОПРР 2014-2020									
ID	Показател	Мерна единица	Базова стойност			Базова година	Целева стойност (2023 г.)			Източник на данните	Честота на отчитане
			М	Ж	О		М	Ж	О		
814	Ниво на обществена осведоменост относно ОПРР 2014-2020 г.	%			15,00	2013			40,00	Оценки на ОПРР	При изготвяне на оценки на ОПРР

2.Б.6 Действия, които ще получат подкрепа, и очакваният им принос за постигането на специфичните цели (по приоритетни оси)

2.Б.6.1 Описание на действията, които ще получат подкрепа, и на очаквания им принос за постигането на специфичните цели

Приоритетна ос	8 - Техническа помощ
<p>Примерни допустими дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предоставяне на техническа подкрепа, консултации, изследвания, анализи, проучвания и др., необходими за правилното управление, изпълнение, наблюдение, оценка и контрол на ОПРР 2014-2020 г.; • Доставка и поддръжка на компютри (хардуер и софтуер) и на офис оборудване, необходимо за управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ОПРР 2014-2020 г.; • Доставка на хардуер и софтуер за бенефициентите във връзка с изпълнението на ОПРР 2014-2020 г. и на плановете за укрепването на капацитета им. • Оценка на изпълнението на ОПРР 2014-2020 г. (включително текущи оценки); • Подкрепа за извършване на мониторинг върху изпълнението на проектите от бенефициентите - проверки на място и свързаните с тях отчети, вътрешни системи за контрол, съблюдаване спазването на процедурите за обществени поръчки, и др.; • Подкрепа за финансовия контрол и одит (включително проверки на място и свързаните с тях отчети, системи за вътрешен контрол, съблюдаване спазването на процедурите за възлагане на обществени поръчки и др.); • Подкрепа за извършване на вътрешен контрол върху дейностите на регионалните отдели на УО – проверки на място, организиране на срещи и т.н. • Подкрепа на процесите на оценка и избор на проекти (организация на оценителни комисии, база данни от независими експерти, притежаващи необходимите технически познания и опит, наемане на експерти, и др.), независими оценки на проекти; • Организиране на работата, текущи разходи и обучение на Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020 г.; 	

- Наемане и поддържане на дълготрайни материални активи за нуждите на УО на ОПРР 2014-2020 г.;
- Осигуряване на подкрепа за дейностите, свързани с приключването на програмния период 2007-2013 г.;
- Подкрепа за разработката и разпространението на анализи, въпросници, изследвания и анкети;
- Консултантска помощ за идентифициране на проектни идеи и т.н.
- Възнаграждения, в т.ч. осигуровки и допълнително материално стимулиране за УО на ОПРР 2014-2020 г. и бенефициентите; обезпечаване на командировки на служители, пряко участващи в планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката и контрола на ОПРР 2014-2020 г.
- Обучение на персонала на УО на ОПРР 2014-2020 г. и бенефициентите (работни срещи, семинари, обмен на добри практики и опит и др.) с конкретна насоченост по обществени поръчки и предварителен контрол при обществени поръчки и изискванията в областта на държавни помощи и финансовите инструменти за интервенциите по ОПРР 2014-2020;
- Участие в програми за обмен на опит и добри практики, както за Управляващия орган, така и за бенефициентите.
- Подкрепа за дейностите, свързани с изпълнение на приложимите предварителни условия.
- Подкрепа за подготовката на документи свързани със следващия програмен период (консултации, проучвания, наръчници и др.);
- Изготвяне и поддръжка на интернет страница, участия в медиите, информационни филми и клипове по телевизията, реклами и други контакти с пресата;
- Публикации, бюлетини, брошури, постери, наръчници и др.;
- Организиране на конференции, „пътуващи“ изложби и семинари, информационни кампании, анализи на общностите, кръгли маси и фокус групи, публикации, анкети, проучвания, семинари за стимулиране на гражданската подкрепа и отговорност за предлаганите инвестиции.
- Подкрепа за подобряване на осведомеността на обществеността за обхвата, целите и резултатите на ОПРР 2014-2020 г. и приноса на Общността ;
- Подкрепа за привличане на интереса на потенциални бенефициенти на ОПРР 2014-2020 г., осведомяване за възможностите за финансиране, предлагани от ЕФРР за 2014-2020 г. чрез ОПРР 2014-2020 и разясняване на критериите за допустимост за финансовите ресурси на програмата;
- Подкрепа за разпространяването на документи, свързани с ОПРР 2014-2020 г. (правила, процедури, указания, методологии и др.);
- Изготвяне и изпълнение на Планове за действие за укрепване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2014-2020 г. на базата на направените оценки;
- Оценка на потребностите от обучение и консултации;

- Предоставяне на техническа помощ за градовете бенефициенти по Приоритетна ос 1 за създаване на градски мрежи и участие в мероприятия на европейско ниво, свързани с устойчивото и интегрирано градско развитие.
- Разработване и изпълнение на програми за обучение (наемане на експерти, организиране на обучения, учебни материали и др.) за улесняване на изпълнението на ОПРР 2014-2020 г.;
- Осигуряване на подкрепа за подготовката на проектите за финансиране в рамките на ОПРР 2014-2020 г.;

Конкретни бенефициенти в смисъла на публични или частни организации, които отговарят за започването или за започването и изпълнението на операции:

- Управляващият орган на ОПРР 2014-2020 г.;
- Бенефициентите на ОПРР 2014-2020 г.;

Обосновка:

За служителите на УО и бенефициентите на ОПРР 2014-2020 г. дейностите, свързани с изграждането на капацитет, са ключов елемент за осигуряването на успешно управление и изпълнение. На базата на резултатите и придобитите знания по проектите, финансирани и изпълнени през предишния програмен период, приоритетна ос „Техническа помощ“ ще продължи да обръща особено внимание на укрепването и развитието на административния капацитет за изпълнение на централно, регионално и местно ниво, в допълнение към акцента, който УО поставя върху развитието на човешките ресурси.

Специално внимание ще бъде отделено на дейности за избягване на административната тежест, свързана с мерките за контрол или издаването на методически указания и тяхното съответствие с Националната стратегия за развитие на сектора обществени поръчки в България за периода 2014-2020 г. и плана за изпълнението ѝ. Ще се подкрепя обучението на служителите на всички заинтересовани страни, на всички териториални нива и във всички етапи – програмиране, управление, наблюдение, контрол, изпълнение и оценка на ОПРР 2014-2020 г., генериране на проекти и набор от проектни предложения, повишаване на информираността, укрепване на капацитета на

Приоритетна ос	8 - Техническа помощ
<p>потенциалните бенефициенти, разпространение на информация, знания и умения в цялата страна.</p> <p>Подкрепата по приоритетната ос ще бъде насочена към дейности, свързани с непрекъснато отчитане на напредъка по управлението и изпълнението на ОПРР 2014-2020 г., извършването на различни видове проучвания, анализи, доклади, улесняващи изпълнението и оценяващи въздействието на предвидените мерки по ОПРР 2014-2020 г. в светлината на ефикасното и ефективното усвояване на средствата по ЕФРР.</p>	

2.Б.6.2 Показатели за изпълнението, които се очаква да допринесат за постигане на резултатите

Таблица 13: Показатели за изпълнението (по приоритетни оси) (за ЕФРР/ЕСФ/Кохезионния фонд)

Приоритетна ос	8 - Техническа помощ					
ID	Показател (име на показателя)	Мерна единица	Целева стойност (2023 г.) (незадължително)			Източник на данните
			М	Ж	О	
8111	Осигурени заплати за служители на пълен работен ден	брой			157,00	Публичен ИСУН
8121	Обучени служители на бенефициентите	брой			4 000,00	Публичен ИСУН
8131	Проведени информационни кампании и дейности за публичност	брой			60,00	Публичен ИСУН

2.Б.7 Категории интервенции (по приоритетни оси)

Съответните категории интервенции въз основа на номенклатура, приета от Комисията, и ориентировъчно разпределение на подкрепата от Съюза

Таблицы 14 — 16: Категории интервенции

Таблица 14: Измерение 1 — Област на интервенция

Приоритетна ос	8 - Техническа помощ		
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	121. Изготвяне, изпълнение, наблюдение и контрол	40 295 000,00
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	122. Оценка и проучвания	640 000,00

Приоритетна ос		8 - Техническа помощ	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	123. Информация и комуникация	3 600 000,00

Таблица 15: Измерение 2 — Форма на финансиране

Приоритетна ос		8 - Техническа помощ	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	01. Безвъзмездни средства	44 535 000,00

Таблица 16: Измерение 3 — Вид територия

Приоритетна ос		8 - Техническа помощ	
Фонд	Категория региони	Код	Сума в евро
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	07. Не се прилага	44 535 000,00

3. ПЛАН ЗА ФИНАНСИРАНЕ

3.1 Финансови бюджетни кредити от всеки фонд и суми за резерва за изпълнение

Таблица 17

Фонд	Категория регион	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2020		Общо	
		Основно разпределение на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределение на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределение на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределение на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределение на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределение на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределение на финансовите средства	Резерв за изпълнение	Основно разпределение на финансовите средства	Резерв за изпълнение
Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	0,00	0,00	197 126 980,00	12 582 573,00	198 041 616,00	12 640 955,00	195 704 357,00	12 491 767,00	202 639 663,00	12 934 447,00	237 610 539,00	15 166 630,00	201 879 350,00	12 885 916,00	1 233 002 505,00	78 702 288,00
Общо		0,00	0,00	197 126 980,00	12 582 573,00	198 041 616,00	12 640 955,00	195 704 357,00	12 491 767,00	202 639 663,00	12 934 447,00	237 610 539,00	15 166 630,00	201 879 350,00	12 885 916,00	1 233 002 505,00	78 702 288,00

3.2 Общи финансови бюджетни кредити по фондове и национално съфинансиране (в евро)

Таблица 18а: План за финансиране

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Основа за изчисляване на подкрепата от Съюза (общо допустими разходи или публични допустими разходи)	Подкрепа от Съюза (а)	Национално участие (b) = (c) + (d)	Ориентировъчно разпределение на националното участие		Обща стойност на финансирането (e) = (a) + (b)	Процент на съфинансиране (f) = (a) / (e) (2)	Участие на ЕИБ (g)	Основно разпределение на финансовите средства		Резерв за изпълнение		Размер на резерва за изпълнение като процент от общата подкрепа от Съюза (l) = (j) / (a) * 100
						Национално публично финансиране (c)	Национално частно финансиране (d) (1)				Подкрепа от Съюза (h) = (a) - (j)	Национално участие (i) = (b) - (k)	Подкрепа от Съюза (j)	Национално участие (k) = (b) * ((j) / (a))	
1	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	670 012 347,00	118 237 474,00	118 237 474,00	0,00	788 249 821,00	84,999998922%	0,00	670 012 347,00	118 237 474,00	0,00	0,00	0,00%
2	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	100 713 933,00	17 773 047,00	17 773 047,00	0,00	118 486 980,00	85,000000000%	0,00	84 268 576,00	14 870 925,00	16 445 357,00	2 902 122,00	16,33%
3	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	100 346 913,00	17 708 279,00	17 708 279,00	0,00	118 055 192,00	84,999998306%	0,00	91 596 349,00	16 164 062,00	8 750 564,00	1 544 217,00	8,72%
4	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	79 749 674,00	14 073 472,00	14 073 472,00	0,00	93 823 146,00	84,999998934%	0,00	66 644 413,00	11 760 779,00	13 105 261,00	2 312 693,00	16,43%
5	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	40 544 130,00	7 154 847,00	7 154 847,00	0,00	47 698 977,00	84,999999056%	0,00	40 544 130,00	7 154 847,00	0,00	0,00	0,00%
6	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	85 642 499,00	15 113 383,00	15 113 383,00	0,00	100 755 882,00	84,999993053%	0,00	80 323 353,00	14 174 710,00	5 319 146,00	938 673,00	6,21%
7	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	190 160 297,00	33 557 700,00	33 557 700,00	0,00	223 717 997,00	84,999997989%	0,00	155 078 337,00	27 366 766,00	35 081 960,00	6 190 934,00	18,45%
8	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Публични	44 535 000,00	7 859 118,00	7 859 118,00	0,00	52 394 118,00	84,999994274%	0,00	44 535 000,00	7 859 118,00			
Общо	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони		1 311 704 793,00	231 477 320,00	231 477 320,00	0,00	1 543 182 113,00	84,999998024%		1 233 002 505,00	217 588 681,00	78 702 288,00	13 888 639,00	6,00%
Общо				1 311 704 793,00	231 477 320,00	231 477 320,00	0,00	1 543 182 113,00	84,999998024%	0,00	1 233 002 505,00	217 588 681,00	78 702 288,00	13 888 639,00	

(1) Попълва се само когато приоритетните оси са изразени в общи разходи.

(2) В таблицата ставката на съфинансиране може да бъде закръглена към най-близкото цяло число. Точният процент, използван за възстановяване на плащания, е съотношението (f).

Таблица 18в: Разпределение на финансовия план по приоритетни оси, фондове, категории региони и тематични цели

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Тематична цел	Подкрепа от Съюза	Национално участие	Обща стойност на финансирането
Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	212 463 239,00	37 493 513,00	249 956 752,00
Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	193 992 364,00	34 233 947,00	228 226 311,00
Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	100 326 333,00	17 704 647,00	118 030 980,00
Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Инвестиране в образованието, обучението, професионалното обучение за придобиване на умения и в ученето през целия живот	163 230 411,00	28 805 367,00	192 035 778,00
Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори	100 713 933,00	17 773 047,00	118 486 980,00
Регионална образователна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Инвестиране в образованието, обучението, професионалното обучение за придобиване на умения и в ученето през целия живот	100 346 913,00	17 708 279,00	118 055 192,00
Регионална здравна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	79 749 674,00	14 073 472,00	93 823 146,00
Регионална социална инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация	40 544 130,00	7 154 847,00	47 698 977,00
Регионален туризъм	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Опазване и защита на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	85 642 499,00	15 113 383,00	100 755 882,00
Регионална пътна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	Насърчаване на устойчивия транспорт и премахване на участъците с недостатъчен капацитет в ключови мрежови инфраструктури	190 160 297,00	33 557 700,00	223 717 997,00
Общо				1 267 169 793,00	223 618 202,00	1 490 787 995,00

Таблица 19: Ориентировъчен размер на подкрепата, която ще бъде използвана за цели във връзка с изменението на климата

Приоритетна ос	Ориентировъчен размер на подкрепата, която ще бъде използвана за цели във връзка с изменението на климата (в евро)	Дял от общо разпределените средства за оперативната програма (%)
1	237 156 753,60	18,08%
2	100 713 933,00	7,68%
Общо	337 870 686,60	25,76%

4. ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

Описание на интегрирания подход за териториално развитие, като се вземат предвид съдържанието и целите на оперативната програма с оглед на споразумението за партньорство и като се представят начините, по които той допринася за постигането на целите на оперативната програма и очакваните резултати

Концепцията на ОПРР 2014-2020 г. подпомага развитието на полицентрична териториална система от една страна, а от друга – териториалното измерение на секторните политики от регионално значение.

В рамките на програмата е включена приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, която има за цел финансиране на проекти за устойчиво градско развитие в 10 града – центрове на растеж – и мрежа от средни градове. Тази Приоритетна ос ще бъде изпълнена в съответствие с член 7 от Регламент (ЕС) № 1301/2013 за ЕФРР. Подходът, който се следва, е да се даде възможност на местната власт да координира секторни политики, като енергийна ефективност, градска среда, дейности за привличане на частни инвестиции, местната социална и образователна политика и устойчив градски транспорт на градско ниво, като се вземат предвид нуждите и потенциала на територията на най-ниско териториално равнище. В този смисъл, основният приоритет на оперативната програма се фокусира върху нуждите и потенциала за развитие от местно значение, идентифицирани в рамките на градските стратегии – Интегрираните планове за градско възстановяване и развитие.

Секторните приоритетни оси на оперативната програма отчитат териториалното измерение на секторните приоритети от Споразумението за партньорство, които допринасят за устойчиво регионално развитие. Секторните приоритети като регионална образователна, здравна и социална инфраструктура, регионален туризъм и регионална пътна инфраструктура, не са ограничени до специфични групи територии и покриват цялата територия на страната поради тяхната по-висока значимост – регионална или национална.

В повечето случаи териториалната насоченост на секторните политики е съсредоточена в мрежата от големи и средни градове, която образува полицентричната система на териториалното развитие поради факта, че в техните рамки е концентрирана основната част от публичните услуги. В тази връзка инвестициите по секторните оси ще бъдат допълващи към устойчивото градско развитие по ПО 1, въпреки че тези секторни политики са от национално и регионално значение и инвестициите ще се изпълняват в съответствие с националните секторни стратегически документи.

Разграничението между секторните приоритети, от една страна, и ПО 1, от друга, ще бъде въз основа на видовете подпомагана инфраструктура – по Приоритетна ос 1 това ще бъде финансирана инфраструктура от местно значение, която в повечето случаи е общинска собственост, а при секторните приоритети – държавна или общинска инфраструктура от по-високо ниво, ясно определена в съответните списъци на приоритетните проекти и секторните стратегически документи.

4.1 Ръководено от общностите местно развитие (когато е целесъобразно)

Описание на подхода за използване на инструментите на ръководеното от общностите местно развитие и принципите за определяне на областите, в които те ще бъдат приложени

Не се предвижда дейности по програмата да се изпълняват чрез Водено от общността местно развитие.

4.2 Интегрирани действия за устойчиво градско развитие (когато е целесъобразно)

Когато е целесъобразно — ориентировъчния размер на подкрепата от ЕФРР за интегрирани действия за устойчиво градско развитие, които трябва да бъдат прилагани в съответствие с разпоредбите на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1301/2013, и ориентировъчния размер на сумата, отпусната като подкрепа от ЕСФ за интегрирани действия.

Интегрираните действия за устойчиво градско развитие ще бъдат изпълнени чрез ПО 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, в съответствие с член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1301/2013. Подходът ще бъде както следва:

1. Участващите градове ще бъдат избрани съгласно полицентричния модел за развитие, възприет в НКПР 2013-2025 г. – 10 големи града – центрове на растеж и мрежа от балансиращи средни градове съгласно Раздел 1.1.1.
2. Финансирането ще се основава на стратегии, които определят интегрирани дейности за преодоляване на икономическите, екологичните, климатичните, демографските и социалните предизвикателства, влияещи на градските райони, а именно **ИПГВР**.
3. Управляващият орган делегира задачата за избор на операции на избраните градове, в качеството им на междинни звена по чл. 123 (б) от Регламент 1303/2013 г.;
4. Градските власти разработват инвестиционни програми, които включват единствено мерките от ИПГВР, които ще бъдат осъществявани, чрез приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020. Инвестиционните програми включват разпоредби за управление и мониторинг въз основа на установения в ИПГВР механизъм на изпълнение.
5. Управляващият орган одобрява инвестиционните програми на градските власти като оценява тяхното и респективно на ИПГВР съответствие със следните критерии:
  - Всяка стратегия следва да се основава на реалните нужди на развитието на въпросния район след провеждане на задълбочен териториален и демографски анализ, определящ силните и слабите страни; възможностите (в конкретния район и в по-широк план) и предизвикателствата, както и стратегия за развитие (примерни дейности, мерки, инвестиции, проекти).
  - Тя следва да съдържа дългосрочна визия (най-малко до 2020 г.).
  - Тя следва да съдържа система от комплексни дейности, целящи постигане на трайно подобрене в икономическите, екологичните, климатичните, социалните и демографските условия на градския район.
  - Тя следва ясно да упоменава и прави връзка с други големи инвестиции във въпросния градски район, в т.ч. инвестиции финансирани от ЕСИ фондове.

- Тя следва да е съгласувана с общите цели на развитието за общината/региона и държавата членка.
- Тя следва да бъде реалистична от гледна точка на капацитета за изпълнението ѝ и наличните финансови ресурси.
- Проектите в стратегията, които ще се финансират от ЕСИ фондове, трябва да бъдат обвързани с целите.
- Тя следва ясно да показва как са включени местните хора, гражданското общество, другите нива на управление в изпълнението на градските стратегии и инвестиционни програми.
- Тя следва да представя ясна управленска структура за изпълнението на всяка инвестиционна програма и да доказва достатъчен административен и технически капацитет за изпълнението и по Приоритетна ос 1. Въз основа на оценката от УО, на бенефициентите ще бъде позволена да кандидатстват за техническа помощ с цел да подобрят административния и техническия си капацитет за изпълнение на инвестиционните програми.

6. В съответствие с член 7, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1301/2013, Управляващият орган може да си запази правото да извършва последна проверка на допустимостта на дейностите, преди да бъдат одобрени.

Таблица 20: Интегрирани действия за устойчиво градско развитие – ориентируващ размер на подкрепата от ЕФРР и ЕСФ

Фонд	Подкрепа по ЕФРР и ЕСФ (ориентируващо) (в евро)	Дял от общите средства, разпределени за програмата по линия на фонда
Общо Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	670 012 347,00	51,08%
ОБЩО ЕФРР+ЕСФ	670 012 347,00	51,08%

4.3 Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) (когато е целесъобразно)

Описание на подхода за използване на интегрираните териториални инвестиции (както е определено в член 36 от Регламент (ЕС) № 1303/2013), различни от случаите по точка 4.2, и ориентируващия размер на сумата, отпусната за тях по всяка приоритетна ос.

ОПРР 2014-2020 г. не предвижда прилагане на подхода на ИТИ, както е определено в член 36 от Регламент (ЕС) № 1303/2013

Таблица 21: Ориентируващо разпределение на финансовите средства за ИТИ, различни от посочените в точка 4.2 (обща сума)

Приоритетна ос	Фонд	Ориентируващо разпределение на финансовите средства (подкрепа от Съюза) (в евро)
Общо		0,00

4.4 Уредба за междурегионалните и транснационалните действия в рамките на оперативната програма с бенефициери, намиращи се в поне още една държава членка (когато е целесъобразно)

4.5 Принос на планираните действия по програмата за осъществяване на макрорегионални стратегии и стратегии за морските басейни в зависимост от потребностите на програмния район, посочени от държавата членка (когато е целесъобразно)

(Когато държавата членка и регионите участват в макрорегионални стратегии и стратегии за морските басейни)

Стратегия на ЕС за Дунавския регион:

Дунавската стратегия ще бъде прилагана на територията на цялата страна. Въпреки това, с оглед фокусиране на ресурса и постигане на ефект от реализираните инвестиции е удачно подкрепата да бъде съсредоточена за развитието на Северозападен и Северен централен район от ниво 2, които граничат непосредствено с река Дунав.

Подкрепяйки развитието на целевите градове по приоритетна ос 1 от Северозападен, Северен Централен и Североизточен райони от ниво NUTS 2, които играят важна роля за Дунавската стратегия, ОПРР 2014-2020 г. ще подпомогне изпълнението на целите на Приоритетна област 6 – „Опазване на биологичното разнообразие, ландшафта и качеството на въздуха и почвата“ и Приоритетна ос 7

„Развитие на общество на знанието чрез научни изследвания, образование и информационни технологии“ на стратегията. ОПРР 2014-2020 г. ще допринесе чрез обновяване на градската среда, възстановяване на изостанали градски райони и мерките за образователна инфраструктура с местно значение.

Логиката на интервенция на ОПРР 2014-2020 г. дава възможност за насочване на помощта по секторни приоритети на програмата в съответствие с Дунавската стратегия, която ще допълва инвестициите, предвидени за градско развитие в рамките на ИПГВР. Принос за Приоритетна област 3 на Дунавската стратегия „Насърчаване на културата и туризма и контактите между хората“, която се координира от България, ще бъде осигурен чрез Приоритетна ос 6 на ОПРР 2014-2020 г. „Регионален туризъм“. В рамките на нея е предвидена подкрепа за реализиране на интегрирани туристически продукти, основаващи се на културното наследство от национално и световно значение.

Приносът на проектите по ОПРР 2014-2020 за постигането на целите на Дунавската стратегията ще бъде отчетан регулярно, като ще бъде подавана необходимата информация в Секретариата на националната група за координация на дейностите по изпълнение на Стратегията.

Координацията на Дунавската стратегия на национално равнище се осъществява чрез национален механизъм за координация. Националният координатор по изпълнение на Дунавската стратегия е МРРБ и се подпомага от дирекция „Европейска координация и международно сътрудничество“ в МРРБ, която играе ролята на Секретариат. Одобрените проекти по приоритетните оси ще бъдат представени на Секретариата на националната група за координация на дейностите по изпълнение на Дунавската стратегия, което ще допринесе за ефикасното изпълнение, наблюдение и отчитане на постигнатите резултати и целите на Стратегията.

5. СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИ РАЙОНИ, КОИТО СА НАЙ-ТЕЖКО ЗАСЕГНАТИ ОТ БЕДНОСТ, ИЛИ НА ЦЕЛЕВИТЕ ГРУПИ С НАЙ-ВИСОК РИСК ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ ИЛИ СОЦИАЛНО ИЗКЛЮЧВАНЕ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)

5.1 Географски райони, които са най-тежко засегнати от бедност/целеве групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване

Основните целеви групи в най-висок риск от дискриминация, които ще бъдат специално подкрепяни по ОПРР 2014 са маргинализираните групи, вкл. роми, в рамките на ИПГВР на големите и средни градове, които са определени за конкретни бенефициенти по ПО 1 на Програмата. Идентифицираните възможни области на интервенции се базират на резултати от анализ на национални стратегически документи, визиращи подкрепа на маргинализираните групи, вкл. роми, както и на анализа на ИПГВР. Обща картина на териториалното разпределение на ромското население в страната и в райони от ниво NUTS 2 и NUTS 3, се базира на данни от последното преброяване на населението от 2011 година.

Въз основа на данните са формирани 3 групи на ниво NUTS 2 в зависимост от дела на ромското население в общото население. Групите се формират по следните критерии: първа група – под 80% от средния за страната дял на ромското население; втора група в границите от 80% до 120% от средния за страната дял на ромското население; трета група – над 120% от средния за страната дял на ромското население. Данните показват, че 2 региона са в първа група – ЮЗР и СЦР, 2 региона са във втора група – ЮЦР и СИР и 2 региона са в трета група – СЗР и ЮИР.

При областите групирането е следното: 8 области са в първа група с дял на ромското население под 3,9% от общото им население; 7 области са във втора група – в тях делът на ромското население е между 3,9% и 5,8%. Трета група е най-многобройна. Тя включва 13 области с дял на ромското население над 5,8%, като водещи са областите Монтана и Сливен със съответно 12,7% и 11,8%.

Като цяло средният дял на ромското население в България от общия брой население е 4,9%. Има големи и средни градове със значително ромско население – Сливен, Монтана, Лом, Видин, Пазарджик.

Основните нужди, които са идентифицирани при изследване на маргинализираните групи, вкл. ромите, са свързани с максимално обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в многокултурна образователна среда, осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми, подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура, подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях, създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.

5.2 Стратегия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване, и когато е приложимо — принос за прилагането на интегрирания подход, определен в споразумението за партньорство

България е изготвила разгърната стратегическа рамка, ориентирана към проблемите на маргинализираните групи от населението и в частност – ромите. Тя се съобразява с изискванията на международни стандарти в областта на правата на човека и правата на лица, принадлежащи към малцинствата. Стратегическите документи на европейско и национално ниво и в частност Националната стратегия за интегриране на ромите 2012-2020, се ръководят от принципите на политическата рамка на Европейския съюз за защита на правата на човека, за съблюдаване на принципа за гарантиране на равни възможности за всички граждани и недопускане на дискриминация въз основа на различни признаци, включително етнически произход.

ОПРР 2014-2020 г. ще работи основно за подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура, което ще окаже и косвено влияние върху останалите формулирани нужди. В този контекст, основните мерки и дейности, които ще продължат да бъдат подкрепяни от ОПРР 2014-2020 г. през програмния период, са свързани с изграждане и рехабилитация на социални жилища за настаняване на уязвими и малцинствени групи и други групи в неравностойно положение, вкл. роми и ще допринесат за постигане на целите, заложи в документите. През програмния период 2007-2013 г. стартира пилотен модел за интегрирани интервенции по линия на ОПРР в ремонт и изграждане на социални жилища, допълнени с мерки по линия ОПРЧР за осигуряване на образование, заетост, здравеопазване и социално приобщаване на представители на маргинализирани групи, настанени в обновените/новопостроените социални жилища. Тази инициатива ще бъде надградена през програмния период 2014-2020 г.

Стратегията на ПО 1 на ОПРР 2014-2020 г. в тази посока е отделяне на специално внимание на развитието на социалните зони за въздействие от ИПГВР с оглед максимално посрещане на нуждите на маргинализираните групи от обществото и по-специално на ромите, които в по-голямата си част са концентрирани именно в тези зони. В рамките на ИПГВР всяка една община задължително ще задели минимум 5 % за мерки в подкрепа на подходяща социална инфраструктура, вкл. социални жилища. Прилаганите интервенции по Програмата ще спомогнат за постигане на целите на по-общата стратегия за борба с бедността и социалното изключване.

В подкрепа на избраната стратегия са и горепосочените данни от извършените анализи, като обхватът на одобрените зони за въздействие по ИПГВР показва, че общините считат за приоритетно включването в зоните за въздействие на квартали с компактно ромско население. Това е така, тъй като в много от градовете има райони с компактно ромско население, които живеят в най-лоши условия. Планираните интервенции ще допринесат за осигуряване на адекватни условия на живот за това население, както и за социалната интеграция на ромите чрез интегрирането на гетата в рамките на по-широките социални зони за въздействие на големите и средните градове.

Северозападен регион

В Северозападния регион се наблюдават редица други неблагоприятни характеристики на българските региони, като силно влошена демография, риск от бедност, висока миграция, проблеми със заетостта и ползването на качествени социални услуги.

България предвижда прилагане на Стратегия за целенасочено подпомагане в Северозападен район (СЗР) (NUTS II). Целенасоченото подпомагане на СЗР ще се осъществява въз основа на Интегрираната стратегия за териториално развитие на Северозападен район. За целенасоченото подпомагане на СЗР ще бъде осигурено финансиране от няколко ЕСИ фонда, като се предвидят различни операции, които ще дадат своя принос съобразно тяхната специфика и логика на действие.

В тази връзка ОПРР 2014-2020 г. ще допринесе за целенасоченото подпомагане на СЗР, като подкрепи градове за интегрирано и устойчиво градско развитие по ПО 1. Механизмът за интегрирано развитие на градските райони е описан в точка 4.2. В рамките на СЗР са идентифицирани 2 градски центъра от регионално значение от йерархично ниво 2 (Видин и Плевен) и 4 града от йерархично ниво 3, които ще могат да ползват предлаганата подкрепа по ПО 1.

В допълнение към инвестициите в устойчиво градско развитие на големи и средни градове по Приоритетна ос 1, въз основа на Споразумението за партньорство ОПРР 2014-2020 г. ще осигури подкрепа за СЗР и по секторните приоритетни оси – пътна инфраструктура, туризъм, социална и здравна инфраструктура съобразно приоритетите и допустимите дейности по програмата.

Таблица 22: Действия за работа по специалните потребности на географските райони, които са най-тежко засегнати от бедност /целевите групи с най-висок риск от дискриминация или социално изключване

Целева група/географски район	Основни видове планирани действия като част от интегрирания подход	Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Инвестиционен приоритет
Маргинализирани групи, вкл. Роми/Градски райони	<p>Част от интегрирания подход са следните планирани дейности по инфраструктурата:</p> <ul style="list-style-type: none"> - осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, чрез строителство, реконструкция, ремонт и разширение на социалните жилища, в които да бъдат настанени представители на целевата група; - Основен ремонт/реконструкция/изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за възрастни хора и хора с увреждания извън държавната политика за деинституционализация – дневни центрове, приюти, кризисни центрове, социални общежития и др, включително прилежащото дворно място; - Основен ремонт/реконструкция/ изграждане на подходяща общинска инфраструктура за предоставяне на услуги в общността за деца извън държавната политика за деинституционализация – центрове за работа с деца на улицата, кризисни центрове, дневни центрове, консултативни центрове и др., включително прилежащото дворно място. 	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Северозападен район (NUTS II)	<p>Приоритети за СЗР, подкрепени от ЕФРР, съгласно Споразумението за партньорство:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мерки за устойчиво интегрирано градско развитие, в т. ч. за устойчив градски транспорт и енергийна ефективност 	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	

Целева група/географски район	Основни видове планирани действия като част от интегрирания подход	Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Инвестиционен приоритет
Северозападен район (NUTS II)	<ul style="list-style-type: none"> • Мерки за подобряване на регионална здравна инфраструктура 	4 - Регионална здравна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Северозападен район (NUTS II)	<p>Приоритети за СЗР, подкрепени от ЕФРР, съгласно Споразумението за партньорство:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мерки за подобряване на регионална социална инфраструктура 	5 - Регионална социална инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността
Северозападен район (NUTS II)	<p>Приоритети за СЗР, подкрепени от ЕФРР, съгласно Споразумението за партньорство:</p> <p>Мерки за развитие на културния туризъм</p>	6 - Регионален туризъм	Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)	По-слабо развити региони	6с - Съхраняване, опазване, популяризиране и развитие на природното и културното наследство
Северозападен район (NUTS II)	<p>Приоритети за СЗР, подкрепени от ЕФРР, съгласно Споразумението за партньорство:</p> <p>Мерки за подобряване на регионалната пътна</p>	7 - Регионална пътна инфраструктура	Европейски фонд за регионално развитие	По-слабо развити региони	7б - Подобряване на мобилността на регионално равнище посредством свързването на второстепенни и

Целева група/географски район	Основни видове планирани действия като част от интегрирания подход	Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Инвестиционен приоритет
	инфраструктура		развитие (ЕФРР)		третостепенни възли с инфраструктурата на TEN-T, включително мултимодални възли

6. СПЕЦИФИЧНИ ПОТРЕБНОСТИ НА ГЕОГРАФСКИТЕ РАЙОНИ, КОИТО СТРАДАТ ОТ ТЕЖКИ И ПОСТОЯННИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ ПРИРОДНИ И ДЕМОГРАФСКИ УСЛОВИЯ (КОГАТО Е ЦЕЛЕСЪОБРАЗНО)

Н/П

7. ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИИ, КОИТО ОТГОВАРЯТ ЗА УПРАВЛЕНИЕТО, КОНТРОЛА И ОДИТА И РОЛЯ НА СЪОТВЕТНИТЕ ПАРТНЬОРИ

7.1 Съответни органи и организации

Таблица 23: Съответни органи и организации

Орган/организация	Наименование на органа/организацията и отдела или звеното	Име на лицето, отговарящо за органа/организацията (позиция или длъжност)	Адрес	Електронна поща
Управляващ орган	Главна дирекция "Стратегическо планиране и програми за регионално развитие" в Министерство на регионалното развитие и благоустройството	Деница Николова – зам.-министър и ръководител на Управляващия орган		DNikolova@mrrb.government.bg
Сертифициращ орган	Дирекция "Национален фонд", Министерство на финансите	Мануела Милошева – директор на Дирекция "Национален фонд"		natfund@minfin.bg
Одитен орган	ИА "Одит на средствата от ЕС"	Людмила Рангелова - Изпълнителен директор		aeuf@minfin.bg
Организация, към която Комисията прави плащания	Дирекция "Национален фонд", Министерство на финансите	Мануела Милошева – директор на Дирекция "Национален фонд"		natfund@minfin.bg

7.2 Привличане на съответните партньори

7.2.1 Предприети действия за привличане на съответните партньори в подготовката на оперативната програма и ролята на партньорите в изпълнението, мониторинга и оценката на програмата

Съгласно чл. 2 б) от РМС 328/25.04.2012 г. за одобряване на списък с тематичните цели, които да бъдат включени в договора за партньорство на Република България за програмния период 2014-2020 г., списък с програми и водещо ведомство за разработването на всяка програма, Министерство на регионалното развитие и благоустройството е определено за водещо ведомство по разработване на Оперативната програма за регионално развитие за периода 2014-2020 г., чието наименование е Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. (ОПРР 2014-2020 г.). Отговорна дирекция в рамките на МРРБ по разработване на ОПРР 2014-2020 г. е Главна дирекция „Програмиране на регионалното развитие“, съгласно чл. 30, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на МРРБ. Считано от 22.08.2017 г., Главна дирекция "Стратегическо планиране и програми за регионално развитие" изпълнява функциите на управляващ орган на Оперативна програма "Региони в растеж", съгласно чл. 28 от актуализирания Устройствен правилник на МРРБ.

При разработване на оперативната програма се използва опитът, който дирекцията има в програмирането, управлението и изпълнението на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г. в качеството си на Управляващ орган.

ОПРР 2014-2020 г. е разработена в сътрудничество и консултации с административните, социалните и икономическите партньори.

Включването на заинтересованите страни, както и изготвянето на ОПРР 2014-2020 г. се основава на ПМС № 5/18.01.2012 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете по Общата стратегическа рамка на Европейския съюз за програмния период 2014-2020 г. В тази връзка със заповед No РД-02-14-1884/25.07.2012 г. е сформирана тематична работна група за разработване на ОПРР 2014-2020 г.

Сформирането на ТРГ за изготвяне на ОПРР 2014-2020 г. се извърши при спазване на принципа на партньорство, както е посочен в националните документи. Процесът на партньорство в програмирането на ОПРР 2014-2020 г. се осъществи в тясно взаимодействие с публичните органи на национално и регионално равнище, както и с частния и неправителствения сектор. В ТРГ бяха включени представители на публични органи на национално равнище, които са задължително посочени в ПМС № 5/18.01.2012 г. и биха имали съществен принос, както за определяне на разграничението между въпросната ОП и други оперативни програми, така и по отношение на експертния им опит по отделните части на Оперативната програма.

Бяха поканени и представители от Националното сдружение на общините в Република България и Регионалните съвети за развитие, с оглед осигуряване на широка представителност и практически опит. Социалните партньори също участват с представители в ТРГ в лицето на организации на работниците като КТ „Подкрепа“ и КНСБ, както и организации на работодателите като Конфедерация на работодателите и индустриалците в България. Икономическите партньори, които са ключови фактори при стимулиране на развитието, иновациите и конкурентоспособността, участват в ТРГ с организации като Българска стопанска камара и Българска търговско промишлена палата. В ТРГ бяха включени и представители на религиозни организации. С оглед осигуряване на равнопоставеност, е включен и представител на Дирекцията по вероизповедания в Министерски съвет, който да представлява интересите и на останалите религиозни общности в България.

Съгласно Механизма за избор на неправителствените организации, чиито представители да участват в състава на работните групи за разработване на Споразумението за партньорство и програмите на Република България за програмен период 2014 – 2020 г., е проведен избор на неправителствени организации. На основата на този механизъм, в ТРГ на ОПРР 2014-2020 участват членове на РГ, които са представители на неправителствения сектор в следните групи НПО – социални, екологични, работещи в сферата на образованието, науката и културата, работещи в сферата на политиките за развитие. Общият брой на НПО, представени в ТРГ, е 23.

Не на последно място, проведен е също така избор на представители на академичната общност, в съответствие с методиката и със съдействието на Министерство на образованието и науката.

Партньорите участват равнопоставено в процеса на подготовка на оперативната програма. В рамките на програмния процес представяха становища и коментари от техните компетенции и участваха с право на глас в заседанията на ТРГ. С оглед коректното отразяване на всички постъпили становища и коментари, се изготвяше съгласувателна таблица, в която се регистрират всички становища и се представя позицията на УО на програмата.

Проведени са 11 присъствени и едно неприсъствено заседание на работната група при ясна организация, регламентирана във вътрешните правила на място с осигурен удобен достъп, вкл. за хора с увреждания.

Всички най-важни решения по отношение на програмата са взети в резултат на сериозна дискусия или по предложение на членовете на ТРГ. За това спомогна и предварителното запознаване с всички документи и материали за заседанията, които се изпращаха най-малко 5 работни дни преди датата на заседанието чрез официална кореспонденция и/или по електронен път.

С цел информиране на партньорите и заинтересованите лица извън ТРГ, презентациите и взетите решения, направени по време на заседания се публикуват на страницата на управляващия орган www.bgregio.eu, и на единния информационен портал на управление на Структурните и Кохезионния фонд на ЕС – www.eufunds.bg.

Принципът на партньорство ще се прилага и по отношение на изпълнението, мониторинга и оценката на ОПРР 2014-2020 г. Участието на административните, социалните и икономическите партньори, определени в процеса на разработка на програмата, е осигурено в Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020 г. Последният наблюдава напредъка в постигането на целите и стратегията на оперативната програма, осигурявайки по този начин ефикасното и качествено изпълнение.

7.2.2 Глобални субсидии (за ЕСФ, когато е приложимо)

7.2.3 Отпускане на средства за изграждане на капацитет (за ЕСФ, когато е приложимо)

8. КООРДИНАЦИЯ МЕЖДУ ФОНДОВЕТЕ, ЕЗФРСР И ЕФМДР И КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ, НАЦИОНАЛНИ И НА СЪЮЗА, КАКТО И С ЕИБ

Механизмите за осигуряване на координация между фондовете, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) и други инструменти за финансиране, национални и на Съюза, както и с Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), като се вземат под внимание съответните разпоредби, определени в общата стратегическа рамка.

ОПРР предвижда координирано и допълващо се изпълнение с други оперативни програми, вкл. съфинансирани от ЕСИФ, за постигане на интегриран подход и добавена стойност от реализираните инвестиции от фондовете на целевите територии.

Координация с други програми по ОСР:

ОПОС:

Дейностите, свързани с възстановяване на градската среда, включително улици и други открити пространства и инфраструктурни съоръжения, подкрепяни по ОПРР, се допълват от и ще бъдат координирани с дейностите, свързани с изграждане, рехабилитация и реконструкция на ВиК мрежата, финансирана по ОПОС, в рамките на зоните за въздействие в големите и средните градове, както и в цялата градска територия по отношение на дейности за интегриран градски транспорт.

Инвестициите по ОПРР 2014-2020 г. в сградни ВиК инсталации паралелно с мерките за енергийна ефективност ще подкрепят интервенции за насърчаване намаляването на потреблението на вода в обществени (публични) и частни жилищни сгради и в предприятия, както и въвеждане на други водоспестяващи методи: разработване и прилагане на технологии за рециклиране на води и повторната им употреба (в приложимите дейности).

ОПОС подкрепя мерки за превенция на риска от свлачища и наводнения.

Ще бъде осъществявана координация и по отношение на мерките за градски транспорт по ОПРР и мерките за подобряване на качеството на атмосферния въздух по ОПОС.

ОПТТИ:

ОПРР е насочена към подобряване на свързаността с ТЕН-Т мрежата. Финансира първи, втори и трети клас пътища, извън ТЕН-Т мрежата, предварително определени на база методология за тяхната приоритизация. ОПТТИ финансира проекти за развитие на пътната инфраструктура по протежение на ТЕН-Т мрежата.

Инвестициите в устойчива градска мобилност по ПО 1 на ОПРР ще бъдат координирани с проекта за изграждане на столичното метро, подкрепян по ОПТТИ.

ОПИК

ОПРР 2014-2020 г. подкрепя развитието на зони с потенциал за икономическо развитие в рамките ИПГВР.

Координация между двете оперативни програми ще се търси по отношение на дейности за зони с потенциал за икономическо развитие в ИПГВР, тъй като ОПРР 2014-2020 г. ще подкрепя подобряване/модернизация и реконструкция на съществуваща или изграждане/развитие на нова техническа инфраструктура, свързана с насърчаването на бизнеса и предприемачеството. Допълнителен приоритет по ОПИК може да бъде даван за допустими предприятия, които развиват стопанска дейност или възнамеряват да инвестират в определените зони с потенциал за икономическо развитие по ИПГВР.

Допълняемост ще бъде постигната и в областта на енергийната ефективност, тъй като ОПРР подкрепя мерки за ЕЕ в жилищни сгради, студентски общежития, административни сгради на държавната и общинската администрация, както и общински обекти на социалната, културната и образователната инфраструктура в опорните центрове в периферни райони, а ОПИК подкрепя мерки за ЕЕ в МСП.

ОПРЧР:

Инвестициите в социална и здравна инфраструктура по линия на ОПРР ще се допълват с осъществяването на дейностите, свързани с предоставяне на социални и здравни услуги, предвидени по ОПРЧР.

През програмния период 2007-2013 г. беше приложен пилотен модел за интегрирани интервенции за подкрепа на маргинализирани групи от обществото, включващи инвестиции за социални жилища по ОПРР (схема „и по ОПРЧР („Интегра“)). Този модел е отчетен като добър пример за координация и допълняемост между двете програми, който ще бъде надграден през периода 2014-2020 г., като опитът показва, че е по-удачно „меките“ мерки по ОПРЧР да стартират на по-ранен етап, преди интервенциите в инфраструктурата по ОПРР.

По аналогичен модел ще се подходи и при мерките за деинституционализация, когато през 2007-2013 г. по ОПРР и ОПРЧР бяха подпомагани общи целеви групи и бенефициенти, с оглед постигане на допълняемост на инвестициите и осигуряване на качествени социални услуги в общността. Допълняемост ще се осигури и гарантира чрез междуведомствена работна група, която наблюдава цялостната политика в сферата на деинституционализацията, в т.ч. и координираното обявяване и изпълнение на схемите по двете програмите.

ОПРЧР ще осигури финансови ресурси за подпомагане на устойчивото градско развитие чрез допълнително финансиране на социални проекти в ИПГВР. Тези ресурси ще се използват за финансиране на проекти чрез „меки“ мерки, надграждане на инвестициите в социална инфраструктура, включени в ИПГВР и изпълнявани по ОПРР.

Допълняемост в здравния сектор ще бъде постигната, като основната демаркационна линия между двете програми са видовете дейности, които ще бъдат подкрепени, а именно: по ОПРЧР – „меки“ мерки за развитие на човешките ресурси и подобряване на институционалния капацитет в здравния сектор.

Инвестициите по ОПРЧР в развитие на човешките ресурси в промишлените зони и високотехнологичните предприятия може да допълват инвестициите по ОПРР в бизнес и индустриална инфраструктура.

ОПНОИР:

ОПРР 2014-2020 г. финансира държавна и общинска образователна инфраструктура от национално и регионално значение и университетска инфраструктура на територията на цялата страна и общинска образователна инфраструктура от местно значение в рамките на ИПГВР на големите и средните градове и мерки за енергийна ефективност в общинска образователна инфраструктура в малки градове опорни центрове в периферни райони

ОПНОИР осигурява финансиране чрез ЕСФ за „меки“ мерки за институциите от системата на образованието, които са обекти на образователната инфраструктура, подкрепени по ОПРР.

ОПРР ще финансира образователна инфраструктура в държавните университети с изключение на сгради и помещения, които се обновяват по проекти за създаване и развитие на центрове за върхови постижения и компетентност по ОПНОИР. Подкрепата по ОПРР ще бъде съсредоточена върху мерки за ЕЕ и подобряване на материалната база в университетите, свързана с организацията и провеждането на учебния процес, а не с научната им дейност. В тази връзка по ОПРР ще се финансира оборудване, свързано с учебната среда в университетите, а не специфично научно-изследователско оборудване.

В рамките на ПО 1 от ОПНОИР финансирането за научната и изследователската инфраструктура се осигурява чрез ЕФРР. ОПРР няма да финансира научна и изследователска инфраструктура.

Оборудването за бенефициенти по проектите, финансирано по ОПНОИР, ще бъде свързано с логиката на изпълнение на „меките“ мерки в обхвата на отделните проекти, а именно учебни пособия, спортно оборудване и няма да бъде основен фокус на финансовите интервенции.

ОПНОИР може да надгражда проекти от ИПГВР с дейности за подобряване на качеството и достъпа до образование.

В рамките на ПО 3 на ОПНОИР ще бъдат финансирани проекти на общини, училища и неправителствени организации за образователна интеграция и реинтеграция. Ще бъдат насърчавани общини, които посредством ОПРР инвестират в материалната база на включените по ОПНОИР училища и детски градини.

ОПДУ:

ОПРР ще подкрепя интервенции в инфраструктурата на системата за спешна медицинска помощ.

ОПДУ ще подкрепя развитието на системи и регистри за е-здравеопазване.

ОПДУ ще финансира разработването на общински планове за развитие.

ПРСР:

Двете програми ще бъдат координирани в териториален и в секторен аспект.

ПО 1 на ОПРР финансира инфраструктура от местно значение (общинска образователна, социална, спортна и културна) и мерки за енергийна ефективност в административните сгради на държавната и общинската администрация и градската среда в рамките на градовете от 1-во до 3-то ниво на националната полицентрична система. Финансиране на функционалните връзки на града с неговата периферия е допустимо за градовете от 1-во до 3-то ниво за общинска образователна, социална, спортна и културна инфраструктура и зони с потенциал за икономическо развитие.

Средствата по ПРСР са огледални на мерките в градските райони по ПО 1 на ОПРР – насочени към общинска образователна, културна, социална и спортна инфраструктура, градска среда и мерки за енергийна ефективност в селските райони извън планираните инвестиции по ОПРР.

ОПРР ще подкрепя мерки за ЕЕ в жилищни и административни сгради на държавната и общинска администрация и общински сгради от образователната, културната и социалната инфраструктура в опорните центрове от 4-то ниво в периферни райони. Секторните приоритети, които не са териториално ограничени по ОПРР, подпомагат инфраструктура с по-висока (регионално или национална) значимост, която не попада в обхвата на ПРСР.

ОПРР подкрепя републикански пътища от първи, втори и трети клас, извън TEN-T мрежата, а ПРСР подкрепя общински пътища.

ОПРР подкрепя инфраструктурни мерки за опазване, популяризиране и развитие на културното наследство от национално и световно значение, а ПРСР ще подкрепя дребномащабна туристическа инфраструктура, свързана с местното природно и културно наследство.

ОПРР финансира инфраструктурни мерки за деинституционализация на деца и възрастни хора, здравна инфраструктура и образователна инфраструктура от регионално и национално значение на цялата територия на България, а ПРСР не предвижда финансиране на подобни мерки.

ОПМДР:

ОПРР подкрепя дейности за възстановяване на градската среда в големите и средните градове, както и инвестиции за подобряване на зони с потенциал за икономическо развитие.

ПМДР фокусира своята подкрепа за рехабилитация на пристанища, кейове, сгради, строеж и обновяване на закрити лодкостоянки и благоустрояване на терени.

Мерките за ЕЕ по ОПРР касаят жилищни и обществени сгради и студентски общежития, а тези по ПМДР ще се реализират на територията на рибарските пристанища, предприятията от сектор аквакултура и рибопереработвателните предприятия.

В случай, че Местните инициативни рибарски групи обхващат общини, на чиито територии се изпълняват ИПГВР, при прилагане на стратегиите на рибарските групи се спазва гореописаната демаркация.

ПТС:

Интервенциите по ПТС допълват предвидените по ОПРР инвестиции чрез подкрепа на „меки“ мерки и дребномащабни дейности. Основната демаркационна линия при тях е силно изразеният трансграничен характер на проектите, които се изготвят и се изпълняват от партньори от двете граничещи страни, и които имат ясно изразено трансгранично въздействие. ОПРР финансира инфраструктурни мерки и извършва дългосрочни инвестиции въз основа на списъци с предварително определени проекти по секторните приоритетни оси. Всички официално приети и одобрени списъци с проекти ще бъдат представени на ГД „УТС“ в качеството ѝ на УО, което ще послужи при подготовката на документите и обявяване на съответните схеми по ПТС.

На етапа на програмиране координацията, разграничението и допълняемостта между ОПРР и ПТС се осигурява чрез участие на представители на ГД „УТС“ в ТРГ за разработване на ОПРР и участие на представители на ГД „ПРР“ в Съвместните работни групи за разработка на ПТС.

Координацията на етапа на изпълнение ще се осигури чрез участие на представители на УО в съответните Комитети за наблюдение на програмите.

ПРОГРАМА LIFE: Програма за действия по околната среда и климата за периода 2014-2020 г.

При изпълнението на дейности, свързани с опазването, популяризирането и развитието на културното наследство от световно и национално значение ще се търси синергия с програма LIFE. Това ще бъде постигнато като в информационните и рекламни материали за подкрепения културен обект, включен в туристическия продукт, финансиран по ОПРР се съдържа и информация за съответната природна област, в която той се реализира. В контекста на реализиране на интегрирани проекти, постигане на добавена стойност и ефективен регионален туристически продукт, подкрепата за културното наследство, при необходимост, ще бъде допълнена с мерки за възстановяване или изграждане на екопътеки, беседки, места за отдих до най-близко разположения природен обект.

Координация и разграничение с Националната програма за енергийна ефективност

Националната програма за ЕЕ в многофамилни жилищни сгради е приета с ПМС № 18 от 2 февруари 2015 г. Тя има следните основни характеристики:

- Програмата ще се изпълни в 265 общини в страната;
- Всяка община отговаря за изпълнението на целия процес по обновяване на жилищните сгради на нейна територия.
- Програмата ще се изпълни с финансов ресурс в размер на 1 млрд. лв.
- Заявления по програмата ще се приемат без прекъсване през 2015 и 2016 г.
- Допустими за подпомагане са всички многофамилни жилищни сгради, строени по индустриален способ: едропанелно жилищно строителство; пакетно-повдигани плочи; едроплощен кофраж; пълзящ кофраж, състоящи се от най-малко 36 самостоятелни обекта с жилищно предназначение.
- Сградите, чиито заявления за подпомагане на мерки за ЕЕ бъдат одобрени, ще получат до 100% безвъзмездно финансиране.

Основните принципи за осигуряване на допълняемост с Националната програма за ЕЕ в многофамилни жилищни сгради наред с другите ще включват следните критерии:

- Подкрепа по ОПРР може да се предоставя за многофамилни жилищни сгради (масивни сгради), проектирани преди 26 април 1999 г., които са

извън обхвата на Националната програма за ЕЕ на многофамилни жилищни сгради.

- жилищни сгради с до 36 самостоятелни обекта с жилищно предназначение, строени по индустриален способ.

9. ПРЕДВАРИТЕЛНИ УСЛОВИЯ

9.1 Предварителни условия

Информация за оценката на приложимостта и изпълнението на предварителни условия (незадължително)

Списъкът с действия, срокове и отговорни институции за изпълнението на предварителните условия се приема от Министерския съвет. Процесът на оценка на предварителните условия се координира от заместник министър-председателя по европейските фондове и икономическата политика, който регулярно предоставя на Министерски съвет доклади за напредъка. Със заповед на ресорния заместник министър-председател е създадена междуведомствена работна група, която да отговаря за наблюдение и докладване на процеса на изпълнението на предварителните условия по Европейските структурни и инвестиционни фондове за програмния период 2014-2020 г., в т.ч. осигуряване на изпълнението на Плана за действие по проследяване на неизпълнените приложими предварителни условия, който е част от Споразумението за партньорство, включително тези относно ОПРР 2014-2020 г. Отговорните институции за всяка от предварителните условия са представени в подгрупа за предварителни условия в рамките на работната група за изготвяне на Споразумение за партньорство. Задачите на подгрупата включват мониторинг на статуса на предварителни условия и предвидените задачи, свързани с изпълнението им, както и подготовка на информация за оценка и План за действие до 2016 г. за изпълнението на неизпълнените приложими предварителни условия. По-голямата част от приложимите предварителните условия по отношение на ОПРР 2014-2020 г. са вече изпълнени.

Таблица 24: Приложими предварителни условия и оценка на тяхното изпълнение

Предварително условие	Приоритетни оси, за които се прилагат условия	Изпълнени предварителни условия (да/не/частично)
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоефективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	Да
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	7 - Регионална пътна инфраструктура	Частично
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 5 - Регионална социална инфраструктура	Да
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Частично

Предварително условие	Приоритетни оси, за които се прилагат условия	Изпълнени предварителни условия (да/не/частично)
	5 - Регионална социална инфраструктура	
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	4 - Регионална здравна инфраструктура	Частично
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 отДФЕС.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 3 - Регионална образователна инфраструктура	Да
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 отДФЕС.	3 - Регионална образователна инфраструктура	Да
G.1 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на правото и политиката на Съюза за борба с дискриминацията в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони 3 - Регионална образователна инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура 6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ	Да
G.2 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на правото и политиката на Съюза за равенството между половете в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони 3 - Регионална образователна инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура	Да

Предварително условие	Приоритетни оси, за които се прилагат условия	Изпълнени предварителни условия (да/не/частично)
	6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ	
G.3 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове в съответствие с Решение на Съвета 2010/48/ЕО.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони 3 - Регионална образователна инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура 6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ	Да
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони 3 - Регионална образователна инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура 6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ	Частично
G.5 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за държавните помощи в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони 3 - Регионална образователна	Да

Предварително условие	Приоритетни оси, за които се прилагат условия	Изпълнени предварителни условия (да/не/частично)
	<p>инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура 6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ</p>	
<p>G.6 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза относно околната среда, свързано с ОВОС и СООС.</p>	<p>1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони 3 - Регионална образователна инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура 6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ</p>	<p>Да</p>
<p>G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.</p>	<p>1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие 2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони 3 - Регионална образователна инфраструктура 4 - Регионална здравна инфраструктура 5 - Регионална социална инфраструктура 6 - Регионален туризъм 7 - Регионална пътна инфраструктура 8 - Техническа помощ</p>	<p>Частично</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
<p>T.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоэффективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоэффективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради.</p>	<p>1 - Действията са: мерки, които да гарантират, че са въведени минималните изисквания във връзка с енергийните характеристики на сградите, в съответствие с членове 3, 4 и 5 от Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета;</p>	<p>Да</p>	<p>България е приела методология за изчисляване на енергийните характеристики на сградите, която е регламентирана в чл.15 от Закон за енергийната ефективност, обн. в ДВ 24, от 12.03.2013 г., както и в разпоредбите на Наредба № РД-16-1058 за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите на МИЕ и МРР и в разпоредбите на Наредба № 7 за енергийна ефективност, топлосъхранение и икономия на енергия в сгради на МИП, както и Приложение № 3 от Наредба № 7.</p>	<p>Съгласно методологията за изчисляване на енергийните характеристики на сградите, последните са определят на базата на изчислената или премерена стойност на необходимата енергия за посрещане на енергийните нужди, свързани с типична консумация за сградата, която включва затопляне, охлаждане, вентилация, топла вода и осветление. Енергийните характеристики на една сграда се изразяват по прозрачен начин и включват</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				<p>индикатор за енергийната експлоатация и цифров индикатор за използването на първичната енергия.</p> <p>Методологията отчита аспектите, влияещи върху енергийните характеристики, както следва:</p> <p>параметри на сградата и енергийните инсталации: отопление, подаване на топла вода, климатици, вентилация, осветление, слънчеви системи и защита, вътрешни климатични условия и др.; аспекти, които биха повлияли</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				положително на енергийните характеристики: местно слънчево изложение, активни слънчеви системи, други отоплителни и електрически системи в базата на възобновяеми енергийни източници, електроенер
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на ефективността при крайното потребление на енергия и разходоефективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или	2 - Действията са: мерки, необходими за създаването на система за сертифициране на енергийните характеристики на сградите, които са в съответствие с член 11 от Директива 2010/31/ЕС;	Да	В Раздел II от Закон за енергийната ефективност, обн. ДВ 24, 12.03.2013 г. е регламентирана системата за сертифициране на енергийните характеристики на сгради, както и в Наредба №16-1594 от 13.11.2013 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, с приложенията към нея. http://www.seea.government.bg/index.php?option=com_content&view=article&id=9250&Itemid=227&lang=bg	Съгласно цитираните нормативни актове, които регламентират системата за сертифициране на сградите, са налице сертификати за енергийните характеристики, за да може собствениците или наемателите на сграда или сградна част да сравняват и

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
реновирането на сгради.				оценяват енергийните и характеристики.
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на енергийната ефективност при крайното потребление на енергия и разходоефективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради.	3 - Действията са: мерки за осигуряване на стратегическото планиране в областта на енергийната ефективност в съответствие с член 3 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета;	Да	Стратегическото планиране на енергийната ефективност е осъществено с Енергийната стратегия на Република България. http://www.mi.government.bg/bg/themes/energiina-strategiya-na-republika-balgariya-do-2020-g-147-295.html http://www.minfin.bg/bg/page/573 - р.36 По отношение на жилищния сектор има действаща Национална жилищна стратегия и Национална програма за обновяване на жилищния фонд в Република България.	България е определила национална цел за 25% повишаване на енергийната ефективност до 2020 г. в съответствие с изискванията на чл. 3 от Директива 2012/27/EU
Т.04.1 - Извършени са действия за насърчаване на разходоефективни подобрения на енергийната ефективност	4 - Действията са: мерки, съвместими с член 13 от Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно	Да	Чл. 39 (4) от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), Чл. 120, член 150 и член 195 от Закона за енергетиката, Гл. 7 от Наредбата за топлоснабдяване Нормативни актове: Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ) и Наредба № 16-334 за топлоснабдяване За електрическа енергия - чл. 120 от Споразумението за ЗЕЕ За централно отопление - чл. 139 (1), чл. 140 (1), чл. 140а до 145, чл. 156 от Споразумението за ЗЕЕ; чл. 43, чл. 52 (1.5), чл. 62 от Наредбата и Методиката за разпределение на топлинна енергия за сгради	Отоплителните инсталации в многофамилните сгради с централно отопление на територията на България до

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
при крайното потребление на енергия и разходоэффективни инвестиции в енергийната ефективност при изграждането или реновирането на сгради.	ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги, с цел на крайните клиенти да се осигури предоставянето на отделни измервателни уреди, доколкото това е технически възможно, разумно от финансова гледна точка и съразмерно на потенциалните икономии на енергия.			1995г. са изпълнявани изключително като двутръбни, вертикални. При тези инсталации, отоплителните тела от различни имоти, разположени във вертикала едни над други, се присъединяват към вертикални части от сградната инсталация. За този тип преобладаващи в страната сгради, единствената техническа възможност за отчитане на потребената в жилищата топлинна енергия и нейното разпределение е чрез монтиране на индивидуални разпределители

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				<p>на всяко отоплително тяло в многофамилната сграда. За новоизгражданите многофамилни сгради, значително преди въвеждането на изискванията на Директивата, в националната нормативна уредба е въведено изискването за проектиране и изграждане на хоризонтални отоплителни инсталации (Наредба № 15 от 28.07.2005 г.) За този тип отоплителни инсталации, захранването на отоплителните тела за отделните имоти е с</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				хоризонтални тръбопроводи, за всеки отделен имот и е налична те
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T	1 - Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) за транспорта или рамка(и) за инвестиции в транспорта, който(които) спазва(т) правните изисквания за стратегическа оценка на околната среда и определя(т):	Не		За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, който съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
всеобхватната и основната мрежи.				
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и	2 - приноса към Единното европейско транспортно пространство в съответствие с член 10 от Регламент (ЕС) № .../2013 на Европейския парламент и на Съвета, включително приоритети за инвестиции в:	Не		За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, които съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
основната мрежи.				
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и	3 - основната мрежа TEN-T и всеобхватната мрежа, където се предвиждат инвестиции от ЕФРР и Кохезионния фонд; както и	Не		За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, които съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
основната мрежи.				
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и	4 - във второстепенната свързаност;	Не		За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, които съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
основната мрежи.				
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и	5 - портфейл от реалистични и концептуално изчистени проекти, за които се предвижда подкрепа от ЕФРР и Кохезионния фонд;	Не		За ОПРР 2014-2020 е изготвена Методика и критерии за приоритизиране на пътните отсечки, който съответства на Проект на Стратегията за развитие на пътна инфраструктура в Република България 2014-2020 и списък с приоритетни пътни отсечки, които ще се подкрепят по ОПРР 2014-2020 и са приоритизирани съгласно методиката.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
основната мрежи.				
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и	6 - мерки, гарантиращи капацитета на междинните звена и на бенефициерите за реализиране на портфейла от проекти.	Да	Проект BG161PO001 / 5-01 / 2008/059 "Оптимизиране на Агенция Пътна инфраструктура за управление на програми и проекти, финансирани с европейските фондове". Проект BG161PO001 / 5-01 / 2008/052 "Разработване на планове за действие за укрепване на административния капацитет на бенефициентите на ОПРР 2007-2013" Проекти по ОПРР 2007-2013 г. за подготовката на проектите за програмен период 2014-2020 г. и за повишаване на административния капацитет на бенефициентите по програмата.	Проект BG161PO001 / 5-01 / 2008/059 подкрепя укрепването на капацитета на Агенцията за пътна инфраструктура за управление и изпълнение на проекти по ОПРР 2007-2013 г. и ОПРР 2014-2020 г. и за подготовка на зрели проекти, които да бъдат финансирани през следващия програмен период. С проект BG161PO001/5-01/2008/052 са изготвени детайлни анализи на АПИ като специфичен

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
основната мрежи.				бенефициент по ОПРР 2007-2013, както и план за действие за подобряване на капацитета на АПИ за подготовка и изпълнение на проекти по ОПРР 2007-2013 / ОПРР 2014-2020 Допълнителни мерки ще бъдат предвидени за изпълнение в ОПРР 2014-2020.
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на	1 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване, която:	Да	Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г. Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014 Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г. Национален план за действие по заетостта през 2014г.	Тези стратегически документи съдържат мерки, които подпомагат постигането на националните цели за борба с бедността и социалното изключване (както са определени в

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
труда, с оглед на насоките относно заетостта.				Националната програма за реформи), вкл. насърчаване на устойчиви и качествени възможности за заетост за хората във висок риск от социално изключване, в т.ч. такива от маргинализирани общности.
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	2 - осигурява достатъчна база от данни за разработване на политики за намаляване на бедността и наблюдаване на настъпващите промени;	Да	Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г. Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014 Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г. Национален план за действие по заетостта през 2014г.	Тези стратегически документи съдържат мерки, които подпомагат постигането на националните цели за борба с бедността и социалното изключване (както са определени в Националната програма за реформи), вкл. насърчаване на

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				устойчиви и качествени възможности за заетост за хората във висок риск от социално изключване, в т.ч. такива от маргинализирани общности.
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	3 - съдържа мерки в подкрепа на постигането на националната цел за борба с бедността и социалното изключване (определена в националната програма за реформи), която включва насърчаване на устойчиви и качествени възможности за заетост на хора, изложени на най-висок риск от социално изключване,	Да	Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г. Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014 Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г. Национален план за действие по заетостта през 2014г.	Тези стратегически документи съдържат мерки, които подпомагат постигането на националните цели за борба с бедността и социалното изключване (както са определени в Националната програма за реформи), вкл. насърчаване на устойчиви и качествени възможности за заетост за хората

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
	включително хора от маргинализирани общности;			във висок риск от социално изключване, в т.ч. такива от маргинализирани общности.
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	4 - включва в борбата с бедността съответните заинтересовани лица;	Да	Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г. Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014 Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г. Национален план за действие по заетостта през 2014г.	Тези стратегически документи съдържат мерки, които подпомагат постигането на националните цели за борба с бедността и социалното изключване (както са определени в Националната програма за реформи), вкл. насърчаване на устойчиви и качествени възможности за заетост за хората във висок риск от социално изключване, в т.ч. такива от

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				маргинализирани общности.
<p>T.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.</p>	<p>5 - в зависимост от установените нужди включва мерки за преминаването от система на институционални грижи към грижи в общността;</p>	<p>Да</p>	<p>Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2020 одобрена от МС през февруари 2013 г. Националната стратегия за дългосрочна грижа приета Решение на Министерски съвет № 2/07.01.2014 Актуализирана стратегия по заетостта на Р България 2013-2020 г. Национален план за действие по заетостта през 2014г.</p>	<p>Тези стратегически документи съдържат мерки, които подпомагат постигането на националните цели за борба с бедността и социалното изключване (както са определени в Националната програма за реформи), вкл. насърчаване на устойчиви и качествени възможности за заетост за хората във висок риск от социално изключване, в т.ч. такива от маргинализирани общности.</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.09.1 - Наличието и прилагането на национална стратегическа рамка на политиката за намаляване на бедността с цел активно приобщаване на лица, изключени от пазара на труда, с оглед на насоките относно заетостта.	6 - При поискване и когато това е оправдано, съответните заинтересовани лица ще получават подкрепа за подаването на заявления за проекти и за изпълнението и управлението на избраните проекти.	Да	Подобни мерки са заложи в наръчника, описващ вътрешните правила и процедури за управление на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”, които се прилагат от УО и МЗ в рамките на настоящия програмен период. Мерки, свързани с информиране на потенциални бенефициенти и публичност са заложи и в комуникационния план на ОП РЧР 2007-2013 г. (http://ophrd.government.bg/view_file.php/14408) Предвижда се практиката да бъде продължена и през следващия период 2014-2020 г.	
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	1 - Въведена е стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите, която:	Не	НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР. Функционират две работни групи: за ресурсно подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР.. На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.	ОПРР 2014-2020 г.: Предвидена е конкретна концентрация на ресурси към социалните услуги и социалното включване. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	2 - определя постижими национални цели за интегриране на ромите за намаляване на разликите с останалата част от населението. Тези цели следва да	Не	НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР. Функционират две работни групи: за ресурсно подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР.. На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.	ОПРР 2014-2020 г.: Предвидена е конкретна концентрация на ресурси към социалните услуги и социалното включване.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
	обхванат четирите цели на ЕС за интегриране на ромите, свързани с достъпа до образование, трудовата заетост, здравеопазването и жилищното настаняване;			Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за	3 - идентифицира, когато е целесъобразно, микрорегионите в неравностойно положение или	Не	НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР. Функционират две работни групи: за ресурсно подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР.. На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в	ОПРР 2014-2020 г.: Предвидена е конкретна концентрация на ресурси към

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
приобщаване на ромите.	сегрегирани квартали, в които общностите са в най-неравностойно положение, като се използват вече наличните социално-икономически и териториални показатели (т.е. много ниско образователно равнище, дългосрочна безработица и т.н.);		приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.	социалните услуги и социалното включване. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
<p>T.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.</p>	<p>4 - включва солидни методи за наблюдение, с които да се оценява въздействието на действията за интегриране на ромите, както и механизъм за преразглеждане, чрез който да се адаптира стратегията;</p>	<p>Не</p>	<p>НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР. Функционират две работни групи: за ресурсно подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР.. На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.</p>	<p>ОПРР 2014-2020 г.: Предвидена е конкретна концентрация на ресурси към социалните услуги и социалното включване. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				през програмен период 2014-2020 г.
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	5 - е замислена, изпълнява се и се наблюдава в тясно сътрудничество и постоянен диалог с ромското гражданско общество, регионалните и местните органи;	Не	НСРБИР 2012-2020, одобрена от МС на 5.01.2012. Приет План за действие. На 1.3.2012 Народното събрание прие НСРБИР. Функционират две работни групи: за ресурсно подпомагане интеграцията на ромите със средства от фондовете на ЕС и за мониторинг на изпълнението на НСРБИР.. На 23.9.2014 г. - заседание на НССЕИВ за преглед на напредъка по изпълнението на Плана за действие по НСРБИР в приоритетите образование и заетост; както и процеса на изготвяне на втория период на Плана за действие за 2014-2020 г.	ОПРР 2014-2020 г.: Предвидена е конкретна концентрация на ресурси към социалните услуги и социалното включване. Понастоящем се реализират пилотни интегрирани мерки за изграждане на социални жилища (ЕФРР) за представители на групи в неравностойно положение и предоставяне на интегрирани услуги. След анализ на изпълнението и резултатите от

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				този пилотен модел, същият ще бъде мултиплициран през програмен период 2014-2020 г.
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	6 - При поискване и когато това е основателно, съответните заинтересовани лица ще получават подкрепа за подаването на заявления за проекти и за изпълнението и управлението на избраните проекти.	Да	Приета е Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012г. – 2020г. Служителите от Секретариата на НССЕИВ подпомагат и подкрепят регионалните и общински експерти по етнически и интеграционни въпроси - както по подготовката на методически указания така и чрез посещения на място - например по време на разработването на местни планове за действие. Тази практика ще продължи и в разработването на общинските планове за действие до 2020 г..	Съответните заинтересовани страни по мерките по ОПРР 2014-2020 са общините. Предвидени са мерки за подкрепа на бенефициентите за подготовка и изпълнение на проекти по оперативната програма.
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените	1 - Въведена е национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване, която съдържа:	Да	С Протокол № 52 от 21.12.2013 г. МС е одобрил Националната здравна стратегия 2014-2020. В Плана за действие към нея са определени конкретни срокове за изпълнение на предвидените мерки, източниците за финансиране и отговорните институции. В Политика 4 ясно е посочена приоритизацията и времевата рамка за изпълнение на конкретните мерки. Към Здравната стратегия е разработена индикативна финансова рамка. Един от разделите е „Изпълнение и мониторинг“	През май 2014 г. в Народното събрание е внесен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
от член 168 ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.				<p>Проектозаконът предвижда :</p> <ul style="list-style-type: none"> - създаване на законовата база за изграждането и поддържането от министъра на здравеопазването на Национална здравна информационна система и въвеждането на електронна здравна карта за пациента. - промени в нормативния механизъм за създаването и актуализирането на Националната здравна карта, чрез която да се определят и планират на териториален принцип потребностите на населението от достъпна извънболнична и

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				болнична медицинска помощ. - въвеждането на правила за създаването и функционирането на структури, които да предоставят интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда;
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	2 - координирани мерки за подобряване на достъпа до здравни услуги;	Да	С Протокол № 52 от 21.12.2013 г. МС е одобрил Националната здравна стратегия 2014-2020. В Плана за действие към нея са определени конкретни срокове за изпълнение на предвидените мерки, източниците за финансиране и отговорните институции. В Политика 4 ясно е посочена приоритизацията и времевата рамка за изпълнение на конкретните мерки. Към Здравната стратегия е разработена индикативна финансова рамка. Един от разделите е „Изпълнение и мониторинг“	През май 2014 г. в Народното събрание е внесен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето. Проектозаконът предвижда : - създаване на законовата база за изграждането и поддържането от министъра на здравеопазването

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				<p>на Национална здравна информационна система и въвеждането на електронна здравна карта за пациента..</p> <p>- промени в нормативния механизъм за създаването и актуализирането на Националната здравна карта, чрез която да се определят и планират на териториален принцип потребностите на населението от достъпна извънболнична и болнична медицинска помощ.</p> <p>- въвеждането на правила за създаването и функционирането на</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				структури, които да предоставят интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда;
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	3 - мерки за стимулиране на ефективността в здравния сектор чрез внедряване на модели за доставка на услуги и инфраструктура;	Да	С Протокол № 52 от 21.12.2013 г. МС е одобрил Националната здравна стратегия 2014-2020. В Плана за действие към нея са определени конкретни срокове за изпълнение на предвидените мерки, източниците за финансиране и отговорните институции. В Политика 4 ясно е посочена приоритизацията и времевата рамка за изпълнение на конкретните мерки. Към Здравната стратегия е разработена индикативна финансова рамка. Един от разделите е „Изпълнение и мониторинг“	През май 2014 г. в Народното събрание е внесен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето. Проектозаконът предвижда : - създаване на законовата база за изграждането и поддържането от министъра на здравеопазването на Национална здравна информационна система и въвеждането на електронна здравна карта за пациента..

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				<p>- промени в нормативния механизъм за създаването и актуализирането на Националната здравна карта, чрез която да се определят и планират на териториален принцип потребностите на населението от достъпна извънболнична и болнична медицинска помощ.</p> <p>- въвеждането на правила за създаването и функционирането на структури, които да предоставят интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда;</p>

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	4 - система за мониторинг и преглед.	Да	С Протокол № 52 от 21.12.2013 г. МС е одобрил Националната здравна стратегия 2014-2020. В Плана за действие към нея са определени конкретни срокове за изпълнение на предвидените мерки, източниците за финансиране и отговорните институции. В Политика 4 ясно е посочена приоритизацията и времевата рамка за изпълнение на конкретните мерки. Към Здравната стратегия е разработена индикативна финансова рамка. Един от разделите е „Изпълнение и мониторинг“	През май 2014 г. в Народното събрание е внесен проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравето. Проектозаконът предвижда : - създаване на законовата база за изграждането и поддържането от министъра на здравеопазването на Национална здравна информационна система и въвеждането на електронна здравна карта за пациента.. - промени в нормативния механизъм за създаването и актуализирането на Националната здравна карта,

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
				<p>чрез която да се определят и планират на териториален принцип потребностите на населението от достъпна извънболнична и болнична медицинска помощ.</p> <p>- въвеждането на правила за създаването и функционирането на структури, които да предоставят интегрирани здравно-социални грижи в домашна среда;</p>
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване	5 - Държавата членка или регионът са приели рамка, определяща ориентировъчно наличните бюджетни ресурси и	Не		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
в предвидените от член 168 ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	разходоефективно съсредоточаване на ресурси в приоритетни потребности от здравеопазване.			
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	1 - Въведена е система за събиране и анализ на данни и информация относно преждевременното напускане на училище на съответните равнища, която:	Да	Регистър на движение на деца и ученици	От учебната 2012/ 2013 година е въведен уеб-базиран регистър на движението на децата и учениците, който проследява броя на учениците в детските градини, общообразователните и професионалните училища, училищата по културата и специалните училища.
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на	2 - предоставя достатъчна база от данни за разработване на целенасочени	Да	Регистър на движение на деца и ученици	От учебната 2012/ 2013 година е въведен уеб-базиран регистър на

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	политики и наблюдава настъпващите промени.			движението на децата и учениците, който проследява броя на учениците в детските градини, общообразователните и професионалните училища, училищата по културата и специалните училища.
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	3 - Въведена е стратегическа рамка на политиката относно преждевременното напускане на училище, която:	Да	Стратегия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система 2013-2020 Стратегията е приета от МС - 30.10.2013 г. Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020 Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г., Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и План за действие Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства Национална стратегия за младежта 2010-2020. Одобрена от МС - 06.10.2010	Тези документи дават обща картина на образователния сектор.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	4 - се основава на данни;	Да	Стратегия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система 2013-2020 Стратегията е приета от МС - 30.10.2013 г. Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020 Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г., Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и План за действие Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства Национална стратегия за младежта 2010-2020. Одобрена от МС - 06.10.2010	Тези документи дават обща картина на образователния сектор.
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	5 - включва в обхвата си съответните образователни сектори, включително развитието в ранна детска възраст, насочена е по-специално към най-уязвимите групи, изложени на най-висок риск от преждеременно напускане на	Да	Стратегия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система 2013-2020 Стратегията е приета от МС - 30.10.2013 г. Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020 Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г., Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и План за действие Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства Национална стратегия за младежта 2010-2020. Одобрена от МС - 06.10.2010	Тези документи дават обща картина на образователния сектор.

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
	училище, включително хора от маргинализирани общности, и позволява да се предприемат подходящи мерки във връзка с превенцията, интервенцията и компенсирането;			
Т.10.1 - Преждевременното напускане на училище: Наличие на стратегическа рамка на политиката за намаляване на преждевременното напускане на училище в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	б - включва всички сектори на политиката и заинтересовани лица, които могат да подпомогнат борбата срещу преждевременното напускане на училище.	Да	Стратегия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система 2013-2020 Стратегията е приета от МС - 30.10.2013 г. Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020 Десетилетие на ромското включване 2005-2015 г., Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 и План за действие Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства Национална стратегия за младежта 2010-2020. Одобрена от МС - 06.10.2010	Тези документи дават обща картина на образователния сектор.
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална	1 - Въведена е национална или регионална стратегическа	Да	Национална стратегия за младежта 2010-2020 г., одобрена с Решение на МС на 06.10.2010 г., извлечение от Протокол № 35. Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г., одобрена с РМС №	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
<p>стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.</p>	<p>рамка на политиката за областта на висшето образование със следните елементи:</p>		<p>683/2.10.2014 г. и приета от НС на 26.02.2015 г.</p>	
<p>Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността</p>	<p>2 - при необходимост мерки за увеличаване на броя на следващите и завършващите висше образование, които:</p>	<p>Да</p>	<p>Национална стратегия за младежта 2010-2020 г., одобрена с Решение на МС на 06.10.2010 г., извлечение от Протокол № 35. Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г., одобрена с РМС № 683/2.10.2014 г. и приета от НС на 26.02.2015 г.</p>	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.				
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	3 - увеличават броя на следващите висше образование сред групите с ниски доходи и други слабо представени групи със специално внимание към уязвимите хора, включително хора от маргинализирани общности;	Да	Национална стратегия за младежта 2010-2020 г., одобрена с Решение на МС на 06.10.2010 г., извлечение от Протокол № 35. Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г., одобрена с РМС № 683/2.10.2014 г. и приета от НС на 26.02.2015 г.	
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа	4 - намаляват процента на отпадналите/повишават процента на завършилите;	Да	Национална стратегия за младежта 2010-2020 г., одобрена с Решение на МС на 06.10.2010 г., извлечение от Протокол № 35. Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г., одобрена с РМС № 683/2.10.2014 г. и приета от НС на 26.02.2015 г.	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.				
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето	5 - насърчават иновативното съдържание и структура на програмите;	Да	Национална стратегия за младежта 2010-2020 г., одобрена с Решение на МС на 06.10.2010 г., извлечение от Протокол № 35. Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г., одобрена с РМС № 683/2.10.2014 г. и приета от НС на 26.02.2015 г.	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.				
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	6 - мерки за повишаване на пригодността за заетост и на предприемачеството, които:	Да	Национална стратегия за младежта 2010-2020 г., одобрена с Решение на МС на 06.10.2010 г., извлечение от Протокол № 35. Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г., одобрена с РМС № 683/2.10.2014 г. и приета от НС на 26.02.2015 г.	
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на	7 - насърчават развиването на "напречни" умения, включително на предприемачество,	Да	Национална стратегия за младежта 2010-2020 г., одобрена с Решение на МС на 06.10.2010 г., извлечение от Протокол № 35. Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г., одобрена с РМС № 683/2.10.2014 г. и приета от НС на 26.02.2015 г.	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.	в съответните програми за висше образование;			
Т.10.2 - Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за увеличаване на броя на завършващите висше образование и за повишаване на качеството и ефикасността на висшето образование в	8 - намаляват разликите между половете от гледна точка на академичния и професионалния избор.	Да	Национална стратегия за младежта 2010-2020 г., одобрена с Решение на МС на 06.10.2010 г., извлечение от Протокол № 35. Стратегия за развитието на висшето образование в Република България за периода 2014-2020 г., одобрена с РМС № 683/2.10.2014 г. и приета от НС на 26.02.2015 г.	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
границите, предвидени в член 165 от ДФЕС.				
G.1 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на правото и политиката на Съюза за борба с дискриминацията в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Уредба в съответствие с институционалната и правната рамка на държавите членки за осигуряване на участието на органите, отговарящи за насърчаването на равното третиране на всички лица, през цялото време на изготвянето и изпълнението на програмите, включително предоставянето на консултации по въпросите на равенството в рамките на дейностите, свързани с европейските структурни и инвестиционни	Да	Закон за защита от дискриминация Комисия за защита от дискриминация	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
	фондове.			
G.1 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на правото и политиката на Съюза за борба с дискриминацията в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	2 - Уредба за обучение на персонала на органите, които участват в управлението и контрола на европейските структурни и инвестиционни фондове, в областите на правото и политиката на Съюза за борба с дискриминацията.	Да	Този критерий се изпълнява на няколко равнища: чрез Плана за обучение на Учебния център на МТСП, проектните дейности на КЗД, които се осъществяват, дейностите на АХУ, Омбудсмана, НПО, социалните партньори и останалите заинтересовани страни, насочени към повишаване на осведомеността и капацитета в областта на законодателството и политиката за антидискриминацията	
G.2 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на правото и политиката на Съюза за равенството между половете в областта на	1 - Уредба в съответствие с институционалната и правната рамка на държавите членки за осигуряване на участието на органите, отговарящи за равенството между половете, през	Да	Законът за защита от дискриминация (в сила от 01.01.2004 г.) напълно транспонира европейските директиви за равенство не на осведомеността и капацитета в областта на законодателството и политиката за антидискриминацията	

Предварително условие	Критерии	Изпълнение и критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
европейските структурни и инвестиционни фондове	цялото време на изготвянето и изпълнението на програмите, включително предоставянето на консултации по въпросите на равенството между половете в рамките на дейностите, свързани с европейските структурни и инвестиционни фондове.			
G.2 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на правото и политиката на Съюза за равенството между половете в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове	2 - Уредба за обучение на персонала на органите, които участват в управлението и контрола на европейските структурни и инвестиционни фондове, в областите на правото и политиката на Съюза за равенството между	Да	В Плана за действие за изпълнение на заключителните препоръки към Република България, отправени от Комитета на ООН за премахване на дискриминацията по отношение на жените са предвидени съответните мерки съгласно отправените препоръки.	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
	половете, както и интегрирането на принципа на равенство между половете.			
G.3 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове в съответствие с Решение на Съвета 2010/48/ЕО.	1 - Уредба в съответствие с институционалната и правната рамка на държавите членки за консултиране и осигуряване на участието на органите, отговарящи за защитата на правата на хората с увреждания, или представителни организации на хората с увреждания и други заинтересовани страни през цялото време на изготвянето и изпълнението на програмите.	Да	На 26.01.2012 г. Народното събрание на Република България прие Закон за ратификация на Конвенцията за правата на хората с увреждания. С Решение № 868 от 19 октомври 2012 г., Министерския съвет прие План за действие, съдържащ мерки за привеждане от Република България на нормативната уредба и политики в областта на хората с увреждания в съответствие с разпоредбите на Конвенцията за правата на хората с увреждания (2013-2014 г.).	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
G.3 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове в съответствие с Решение на Съвета 2010/48/ЕО.	2 - Уредба за обучение на персонала на органите, които участват в управлението и контрола на европейските структурни и инвестиционни фондове, в областите на приложимите право и политика на Съюза и на държавите членки, включително достъпността и практическото прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, както е отразена в законодателството на Съюза и на държавите членки, по целесъобразност.	Да	В плана за действие, с оглед прилагане на чл. 8 от Конвенцията е заложена оперативна цел „Повишаване на капацитета на местната, областната и централната администрация и др. относно разпоредбите на Конвенцията на ООН“. В тази връзка са заложили семинари за служители на държавната администрация, правосъдната система, медицински специалисти, педагогически персонал, форми за хора с увреждания и пр.	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
G.3 - Наличие на административен капацитет за въвеждането и прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове в съответствие с Решение на Съвета 2010/48/ЕО.	3 - Уредба за осигуряване на мониторинг на изпълнението на член 9 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания във връзка с европейските структурни и инвестиционни фондове през цялото време на изготвянето и изпълнението на програмите.	Да	В плана за действие, с оглед прилагане на чл. 8 от Конвенцията е заложена оперативна цел „Повишаване на капацитета на местната, областната и централната администрация и др. относно разпоредбите на Конвенцията на ООН“. В тази връзка са заложени семинари за служители на държавната администрация, правосъдната система, лекари и медицински специалисти, семинари за педагогически персонал, форми за хора с увреждания и пр.	
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за обществените поръчки посредством подходящи механизми.	Не		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	2 - Уредба, гарантираща прозрачни процедури за възлагане на договори.	Да	ЗОП и Правилник за неговото прилагане. Портал за обществени поръчки към АОП. Регистър на обществените поръчки (РОП).	
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	3 - Уредба за обучение на персонала, който участва в провеждането на европейските структурни и инвестиционни фондове в действие, и за разпространение на информация до този персонал.	Не		
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за	4 - Уредба, гарантираща административния капацитет за въвеждане и прилагане на	Не		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	правилата на Съюза за обществените поръчки.			
G.5 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за държавните помощи в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за държавните помощи.	Да	Национално законодателство във връзка с Държавните помощи е достъпно на: http://stateaid.minfin.bg/	
G.5 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за държавните помощи в областта на европейските структурни и инвестиционни	2 - Уредба за обучение на персонала, който участва в привеждането на европейските структурни и инвестиционни фондове в действие, и за разпространение на информация до	Да	Източници на специализирана информация: http://stateaid.minfin.bg/ http://minimis.minfin.bg/ http://www.minfin.bg/en/page/12 Всички УО са преминали обучения по държавни помощи, в Школата за публични финанси към Министерството на финансите, а част от тях и в рамките на техническата помощ на програмите.	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
фондове.	този персонал.			
G.5 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за държавните помощи в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	3 - Уредба, гарантираща административния капацитет за въвеждане и прилагане на правилата на Съюза за държавните помощи.	Да	Националното и европейското законодателство във връзка с държавните помощи е достъпно на: http://stateaid.minfin.bg/ . Съгласно националната правна рамка МФ е националният орган, който отговаря за наблюдението, прозрачността и координацията на държавните помощи на национално, областно и общинско равнище, с изключение на схеми на помощ или индивидуални помощи в областта на земеделието и рибарството, където компетентността е на МЗХ.	
G.6 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза относно околната среда, свързано с ОВОС и СООС.	1 - Уредба за ефективното прилагане на Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета (ОВОС) и на Директива 2001/42/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (СООС).	Да	Закон за опазване на околната среда. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка.	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
G.6 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза относно околната среда, свързано с ОВОС и СООС.	2 - Уредба за обучение на персонала, който участва в прилагането на директивите за ОВОС и СООС, и за разпространение на информация до този персонал.	Да	Проведени са обучения, работни срещи, семинари. Изготвени са указания. Осигурен е достъп до указанията и издадените ръководства по електронен път и официална поща. Създадена е електронна мрежа на експертите по ОВОС и ЕО в системата на МОСВ.	
G.6 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза относно околната среда, свързано с ОВОС и СООС.	3 - Уредба за осигуряване на достатъчен административен капацитет.	Да	В 16-те РИОСВ, като компетентни органи по околна среда по процедурата по ОВОС и ЕО, има създадени структурни звена по ОВОС и ЕО с назначени експерти, чиито длъжностни характеристики включват координиране на процедурата по ОВОС и ЕО.	
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от	1 - Въведена е уредба за своевременно събиране и агрегиране на статистически данни със следните елементи: идентифициране на източници и механизми за осигуряване на	Да	Кодекс на европейската статистическа практика Декларация за качеството на националната статистическа система на Република България Закон за статистиката Национална статистическа програма за 2013 година Правилник за разпространение на статистически продукти и услуги	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	статистическо валидиране.			
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за	2 - Въведена е уредба за своевременно събиране и агрегиране на статистически данни със следните елементи: уредба относно публикуването и публичната достъпност на агрегираните данни.	Да	Кодекс на европейската статистическа практика Декларация за качеството на националната статистическа система на Република България Закон за статистиката Национална статистическа програма за 2013 година Правилник за разпространение на статистически продукти и услуги	

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
<p>подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.</p>				
<p>G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно</p>	<p>3 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: подбор на показатели за резултатите за всяка програма, които предоставят информация за обосновката на подбора на свързани с политиката действия, финансирани от програмата.</p>	<p>Не</p>		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.				
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните	4 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: определяне на цели за тези показатели.	Не		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.				
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към	5 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: съгласуваност на всеки показател със следните реквизити: солидност и статистическо валидиране, яснота на тълкуването на нормите, реагиране на предприетите мерки на ниво политика, своевременно събиране на данните.	Не		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.				
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване	6 - Въведени са процедури, които гарантират, че всички операции, финансирани от програмата, възприемат ефективна система от показатели.	Не		

Предварително условие	Критерии	Изпълнени критерии (Да/Не)	Референтен номер	Обяснения
на оценка на въздействието.				

9.2 Описание на действията за изпълнение на предварителните условия, отговорните органи и графика

Таблица 25: Действия, необходими за изпълнението на приложимите общи предварителни условия

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	1 - Уредба за ефективното прилагане на правилата на Съюза за обществените поръчки посредством подходящи механизми.	<p>Действие 1. Установяване на кодифицирано, устойчиво и опростено законодателство в областта на обществените поръчки чрез приемане на нов Закон за обществените поръчки и подзаконовни актове по прилагането му.</p> <p>Действие 2 Въвеждане на мерки за засилване на системите за управление и контрол на европейските фондове, вкл. ефективно сътрудничество с цел гарантиране на съгласуваност между действията при предварителния и последващия контрол</p> <p>Действие 3: Преглед на системата за обжалване и предложения за нейното оптимизиране (напр. гаранции срещу злоупотреба с правото на обжалване и др.).</p>	31.01.2016	<p>За действие 1: МИ, АОП</p> <p>За действие 2: УО на ОП, ЦКЗ, ИА „ОСЕС“, АОП, СП, АДФИ</p> <p>За действие 3: КЗК, ВАС, АОП</p>

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	3 - Уредба за обучение на персонала, който участва в провеждането на европейските структурни и инвестиционни фондове в действие, и за разпространение на информация до този персонал.	<p>Действие 1. Изработване и изпълнение на програма за обучение и развитие на персонала, който участва в управлението на европейските фондове (включително обучения по обществените поръчки в рамките на Обучителната академия по ЕСИФ); В каталога на ИПА за 2015 г. са включени два нови курса относно провеждането на обществените поръчки – базов и за напреднали – които ще се провеждат в сътрудничество с АОП.</p> <p>Действие 2 Преразглеждане и актуализиране на съществуващите системи за разпространение и обмен на информация между персонала от Управляващите органи и бенефициентите и останалите заинтересовани страни по отношение правилата за обществените поръчки с оглед установяване на единна практика.</p>	31.12.2016	<p>За Действие 1: ИПА, УО, АОП</p> <p>За Действие 2: УО, ЦКЗ, ИА „ОСЕС“, АОП, СП, АДФИ</p>
G.4 - Наличие на уредба за ефективното прилагане на законодателството на Съюза за обществените поръчки в областта на европейските структурни и инвестиционни фондове.	4 - Уредба, гарантираща административния капацитет за въвеждане и прилагане на правилата на Съюза за обществените поръчки.	<p>Действие 1-до 31.12.2015 Укрепване и стабилитет на административния капацитет на АОП чрез увеличаване на персонала и провеждане на специализирани обучения.</p> <p>Действие 2-до 31.12.2016 Осигуряване на техническа помощ за лицата, които прилагат правилата за възлагане на обществените поръчки чрез организиране и провеждане на текущи обучения и други необходими мерки/действия, определени след</p>	31.12.2016	<p>За Действие 1: МИ, АОП</p> <p>За Действие 2: ИПА, УО, АОП</p>

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
		проучване и консултация със съответните целеви групи		
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	3 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: подбор на показатели за резултатите за всяка програма, които предоставят информация за обосновката на подбора на свързани с политиката действия, финансирани от програмата.	Действие 1 - срок: В двумесечен срок след приемане на всяка ОП. Избор на показатели за резултатите за всяка оперативна програма. Сформирана е целева работна група в НСИ за работа по подготовката и мониторинга по оперативните програми.		НСИ съвместно с УО по оперативните програми.
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	4 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: определяне на цели за тези показатели.	Действие 1 - срок: В двумесечен срок след приемане на всяка ОП. Избор на показатели за резултатите за всяка оперативна програма. Сформирана е целева работна група в НСИ за работа по подготовката и мониторинга по оперативните програми.		НСИ съвместно с УО по оперативните програми
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.	5 - Ефективна система от показатели за резултатите, включително: съгласуваност на всеки показател със следните реквизити: солидност и статистическо валидиране, яснота на тълкуването на нормите, реагиране на предприетите мерки на ниво политика, своевременно събиране на данните.	Действие 1 - срок: В двумесечен срок след приемане на всяка ОП. Избор на показатели за резултатите за всяка оперативна програма. Сформирана е целева работна група в НСИ за работа по подготовката и мониторинга по оперативните програми.		НСИ съвместно с УО по оперативните програми
G.7 - Наличие на статистическа база, необходима за оценяване на ефективността и въздействието на програмите. Наличие на система от показатели за резултатите, необходими за подбора на действия, които най-	6 - Въведени са процедури, които гарантират, че всички операции, финансирани от програмата, възприемат ефективна система от показатели.	Действие 1 - срок До два месеца след приемането на всяка ОП Разработка на процедури за събиране и обработка на микроданните, необходими за оценка на приноса на операциите към		НСИ съвместно с УО по оперативните програми.

Общо предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
ефективно допринасят за постигане на желаните резултати, за наблюдение на напредъка към постигане на резултатите и за извършване на оценка на въздействието.		специфичните цели на всяка ОП. В НСИ е сформирана специална работна група, която да работи по подготовката и наблюдението на оперативните програми.		

Таблица 26: Действия, необходими за изпълнението на приложимите тематични предварителни условия

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	1 - Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) за транспорта или рамка(и) за инвестиции в транспорта, който(които) спазва(т) правните изисквания за стратегическа оценка на околната среда и определя(т):	Действие: Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – по отношение на инвентаризация на наличните финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България, като при изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа	30.06.2015	МТИТС, МРРБ
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт	2 - приноса към Единното европейско транспортно пространство в съответствие с член 10 от Регламент (ЕС) № .../2013 на Европейския парламент и на Съвета, включително приоритети за инвестиции	Действие: Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – по отношение на	30.06.2015	МТИТС, МРРБ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	в:	инвентаризация на наличните финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България, като при изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа		
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	3 - основната мрежа TEN-T и всеобхватната мрежа, където се предвиждат инвестиции от ЕФРР и Кохезионния фонд; както и	Действие: Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – по отношение на инвентаризация на наличните финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България, като при изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа	30.06.2015	МТИТС, МРРБ
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществения транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и	4 - във второстепенната свързаност;	Действие: Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – по отношение на инвентаризация на наличните финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България, като при	30.06.2015	МТИТС, МРРБ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
основната мрежи.		изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа		
Т.07.1 - Транспорт: Наличие на всеобхватен(ни) план(ове) или рамка(и) за инвестиции в транспорта в съответствие с институционалното устройство на държавите членки (включително обществен транспорт на регионално и местно равнище), подпомагащи развитието на инфраструктурата и подобряващи свързаността с TEN-T всеобхватната и основната мрежи.	5 - портфейл от реалистични и концептуално изчистени проекти, за които се предвижда подкрепа от ЕФРР и Кохезионния фонд;	Действие: Приемане на Стратегия за развитие на пътната инфраструктура в България 2014-2020 Със Стратегията ще се актуализира частично и Общия генерален план за транспорта – по отношение на инвентаризация на наличните финансови средства, административен капацитет, стъпки и срокове за изпълнение на транспортните цели на България, като при изпълнението на Действие 1 ще бъде съобразена и тази Стратегия. Със стратегията ще бъде приета и Средносрочна оперативна програма за изпълнение на Стратегията. Изготвени са проектите на двата документа	30.06.2015	МТИТС, МРРБ
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	1 - Въведена е стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите, която:	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020	31.12.2015	НССЕИВ
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	2 - определя постижими национални цели за интегриране на ромите за намаляване на разликите с останалата част от населението. Тези цели следва да обхванат четирите цели на ЕС за интегриране на ромите, свързани с	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020	31.12.2015	НССЕИВ

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
	достъпа до образование, трудовата заетост, здравеопазването и жилищното настаняване;			
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	3 - идентифицира, когато е целесъобразно, микрорегионите в неравностойно положение или сегрегирани квартали, в които общностите са в най-неравностойно положение, като се използват вече наличните социално-икономически и териториални показатели (т.е. много ниско образователно равнище, дългосрочна безработица и т.н.);	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020	31.12.2015	НССЕИВ
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	4 - включва солидни методи за наблюдение, с които да се оценява въздействието на действията за интегриране на ромите, както и механизъм за преразглеждане, чрез който да се адаптира стратегията;	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020	31.12.2015	НССЕИВ
Т.09.2 - Въведена е национална стратегическа рамка на политиката за приобщаване на ромите.	5 - е замислена, изпълнява се и се наблюдава в тясно сътрудничество и постоянен диалог с ромското гражданско общество, регионалните и местните органи;	Разработване на основни функционалности на Система за мониторинг и контрол за изпълнението на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020	31.12.2015	НССЕИВ
Т.09.3 - Здраве: Наличие на национална или регионална стратегическа рамка на политиката за здравеопазване в предвидените от член 168ДФЕС граници, която осигурява икономическа устойчивост.	5 - Държавата членка или регионът са приели рамка, определяща ориентировъчно наличните бюджетни ресурси и разходоэффективно съсредоточаване на ресурси в приоритетни потребности от здравеопазване.	Действие 1. Разработване на механизъм за изпълнение, мониторинг и отчетане на Националната здравна стратегия Със заповед на министъра на здравеопазването е създаден Постоянен комитет за мониторинг и оценка на изпълнението на Националната здравна стратегия 2014-2020 г. Действие 2.	31.12.2015	Министерство на здравеопазването

Тематично предварително условие	Неизпълнени критерии	Действия, които ще бъдат предприети	Краен срок (дата)	Отговорни органи
		Разработване на нов модел за спешна медицинска помощ. Част от действието е изпълнено.		

10. НАМАЛЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНАТА ТЕЖЕСТ ЗА БЕНЕФИЦИЕРИТЕ

Резюме на оценката на административната тежест за бенефициерите и когато е необходимо — на планираните действия за намаляване на тази тежест, придружено от ориентируващ график за тяхното изпълнение.

Намаляването на административната тежест за бенефициентите е хоризонтален приоритет, който ще бъде в центъра на вниманието на Управляващия орган, не само на етапа на подготовка на програмата и процедурите за нейното изпълнение, но и през целия период на изпълнение.

Основните фактори, които пораждаат административна тежест, са идентифицирани в рамките на програмния период 2007-2013 г. и се полагат сериозни усилия за тяхното преодоляване. През програмния период 2007-2013 г. бенефициентите по ОПРР за пръв път изпълняваха проекти, финансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС. Административната тежест за бенефициентите бе сред основните фактори за забавените темпове на изпълнение на програмата в началото на програмния период. Оценката на административната тежест в периода 2007-2013 показва, че са допуснати следните фактори, влияещи негативно на цялостното функциониране на системата:

- Разходите, предвидени за контрол, като човешки ресурси и време, не отговарят като цяло на възможния финансов риск. Този извод беше потвърден също и от средносрочната оценка на ОПРР 2007-2013 г., която отбелязва, че административните изисквания трябва да бъдат съразмерни на възможния риск при интервенциите.
- През периода 2007-2013 г. тежестта, дължаща се на административните процеси (например предварителния контрол на обществените поръчки), значително възпрепятства плащанията в планираните срокове. Тежестта в тази област може да се редуцира, чрез рационализация на процеса на верификация на исканията за плащания и избягване на припокриването между проверките, извършвани от регионалните отдели на УО и централните структури.
- Небалансираният брой на проверките на място във връзка с междинните плащания също са сред факторите, водещи до висока административна тежест за бенефициентите през периода 2007-2013 г. Възможно е да бъде намалена административната тежест в тази сфера, чрез намаляване броя на проверките на място за всеки проект, като в по-голяма степен се разчита на оценката на риска.
- В периода 2007-2013 г. ОП „Регионално развитие“ предоставя финансова подкрепа, както чрез схеми за конкретни бенефициенти, така и чрез схеми на конкурентен подбор. Предвид характера на мерките по ОПРР 2007-2013, бенефициенти по отделните схеми са публични институции и основно общини, при което подходът с прилагане на схеми за конкурентен подбор се оказва част от факторите за увеличаване на административната тежест за бенефициентите, поради завишените изисквания при подготовката на пакета документи за кандидатстване. Този подход доведе и до друг отрицателен ефект във вид на небалансирано отпускане на помощта на териториално ниво, в зависимост по-скоро от капацитета на администрацията на дадена община, а не от нуждите на общината и нейните жители от гледна точка на постигане на устойчив и балансиран растеж.

Въз основата на гореописаните констатации за завишената административна тежест са предприети мерки за намаляването ѝ, които вече са въведени и ще се прилагат и по отношение на периода 2014-2020 г., както следва:

- Оптимизация на процесите с цел ускоряване на проверките:
  - използване на външни експерти за осъществяване на контрол при проверките на място;
  - използване на външна експертиза за юридически услуги, водеща до ускоряване процеса на обработка на сигнали за нередност;
  - Оптимизиране на структурата на УО, чрез обособяване на отдел „Последващ контрол“ за по-фокусиран и ефективен контрол и по-бърза и ефективна работа;
- Оптимизация на процесите в етапа на кандидатстване:
  - Обединяване на етапите на административна оценка и оценка на допустимостта, увеличаване на срока за набиране на проектни предложения за инфраструктурни проекти;
  - Въвеждане на задължение за предварително публично обсъждане на насоките за кандидатстване.

През периода 2014-2020 г. ще се предприемат допълнителни мерки за постигане на оптималния баланс между ефективния контрол и ограничаването на административната тежест. Предвиждат се следните конкретни мерки:

- По-широко използване на форми на подкрепа, алтернативни и/или допълващи безвъзмездната финансова помощ. Значителна част от средствата по програмата ще се предоставят чрез финансови инструменти, в чиито цикъл на управление изискуемите документи и процедурите са значително по-облекчени;
- По-широко ще бъдат използвани възможностите за прилагане на единни ставки по отношение на непреките разходи;
- В рамките на процедурите по предоставяне и отчитане на финансовата помощ няма да се изискват документи, които вече са предоставени и са валидни;
- Безвъзмездна финансова помощ от приоритетната ос за техническа помощ ще се предоставя чрез бюджетни линии в рамките на одобрен от УО финансов план, който ще се актуализира на годишна база, вместо кандидатстване чрез проекти със съответната документация;
- Електронно отчитане и подаване на проекти.
- Подготовка на проекти в пълна проектна готовност със средства по линия на ОПРР 2007-2013.

В допълнение към описаните по-горе мерки, при ОПРР 2014-2020 г. е приложен подход за предварително определяне на конкретни бенефициенти по програмата,

както и за финансиране на база на предефинирани проекти. Намаляване на административната тежест ще се търси и в посока облекчаване на изискванията за осигуряване на финансов ресурс от бенефициентите за предварително финансиране/ съфинансиране и обезпеченията за авансовите плащания.

Електронното кандидатстване чрез ИСУН беше въведено през 2012 г., като по ОПРР 2007-2013 г. бяха обявени 4 схеми за безвъзмездна помощ с подаване на проектни предложения само по електронен път. Освен това, УО на ОПРР проведе 3 практически обучения по електронно кандидатстване за бенефициентите по програмата.

УО възнамерява проектните предложения по всички схеми за безвъзмездна помощ по ОПРР 2014-2020 г. да бъдат подавани по електронен път (след осигуряване на такава възможност в ИСУН 2020).

В процеса на изпълнение на програмата ще бъдат въведени допълнителни мерки за намаляване на административната тежест за бенефициентите, които произтичат от Националната стратегия за развитие на сектора обществени поръчки в България за периода 2014-2020 г. Стратегията предвижда до януари 2016 г. да бъде въведено кодифицирано, устойчиво и опростено законодателство по обществени поръчки, като се приеме нов Закон за обществените поръчки и правилник за прилагането му. Освен това, не по-късно от декември 2016 г. ще бъдат прегледани и осъвременени наличните системи за разпространение и обмен на информация между служителите на УО и бенефициентите и другите заинтересовани страни по отношение на правилата по провеждане на обществените поръчки, с цел да се установи единна практика в съответствие с ангажиментите, поети от България в Споразумението за партньорство.

11. ХОРИЗОНТАЛНИ ПРИНЦИПИ

11.1 Устойчиво развитие

Описание на конкретните действия, с които при избора на операциите се отчитат изискванията за опазване на околната среда, ефективно използване на ресурсите, смекчаване на изменението на климата и адаптация към него, устойчивост при бедствия, както и превенция и управление на риска.

Проектите по ОПРР 2014-2020 г. ще бъдат финансирани само в случаи на спазване и провеждане на процедури по реда на Закона за опазване на околната среда и Закона за биологичното разнообразие.

Съответствие на ОПРР 2014-2020 г. с насоките за интеграция на политиката по околна среда (ПОС) и политиката по изменение на климата (ПИК)

В изпълнение на новите изисквания за интеграция на ПОС и ПИК във фондовете на ЕС за програмния период, ОПРР 2014-2020 г. прилага принципа на интегриране на ПОС и ПИК в процеса на програмиране, чрез избора на тематични цели и инвестиционни приоритети, попадащи в областта на околната среда и климата.

Конкретно, чрез своите мерки, ОПРР 2014-2020 г. допринася за изпълнение на следните интервенции от насоките:

Интервенция 1. „Необходими интервенции за по-добро управление на водите за постигане на по-добър екологичен статус, по-висока ефективност на този ресурс и справяне с последствията върху водите от изменението на климата“:

По Направление „По-ефективно използване на водите, вкл. екоинновации, нови технологии в областта на водите и методи в областта на оценките на състоянието, мониторинга и управлението, пречистването на водите“, ОПРР 2014-2020 г. ще има принос, когато става въпрос за мерки, които са част от ремонта и реконструкцията на сгради обект на финансиране.

Интервенция 4 „Необходими интервенции за действия по климата: енергийната ефективност и ВЕИ“:

По Направления 4.1. „Повишаване на енергийната ефективност и смяна на горивната база в: 4.1.1. Публични сгради (държавни и общински), 4.1.2. многофамилни жилищни сгради и 4.1.3. здравни и социални заведения (търговски дружества)“ ОПРР 2014-2020 г. допринася чрез Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, Приоритетна ос 2: „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“, Приоритетна ос 3: „Регионална образователна инфраструктура“, Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“ и Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“ посредством изпълнението на мерки за енергийна ефективност в публични и в жилищни сгради.

Интервенция 5 „Необходими интервенции за действия по климата: подобряване качеството на въздуха и намаляване емисиите на парникови газове“:

По Направление 5.1. Изпълнение на мерки за подобряване на качеството на атмосферния въздух: 5.1.1. „Подновяване и разширяване на системите за устойчив градски транспорт“ и 5.1.2. „Други мерки, съгласно общинските програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на установените норми“, ОПРР 2014-2020 г. допринася чрез изпълнение на проекти за развитие и подобряване на интегриран градски транспорт в рамките на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

По направление 5.5. „Реконструиране и модернизиране на пътната и улична мрежа, както и тротоарните настилки на територията на населените места; изграждане на велоалеи“ ОПРР 2014-2020 г. допринася чрез изпълнението на проекти за подобряване на градската среда в рамките на определените зони за въздействие от ИПГВР по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

Съответствие на ОПРР 2014-2020 г. с документа „Анализ и оценка на риска и уязвимостта на секторите в българската икономика от климатичните промени“.

Документът представлява първи етап от разработката на Национална стратегия за адаптация към климатичните промени, като следва да се отбележи, че в документа са направени анализ и оценка на риска и уязвимостта в секторите градска околна среда, пътен транспорт, здравеопазване и туризъм, които са обхванати за подкрепа по ОПРР 2014-2020 г.

Интервенциите по ОПРР 2014-2020 г. ще спомогнат за намаляване на отрицателните последици в съответните сектори, вследствие на изменението на климата, определени в рамковия документ. По ОПРР 2014-2020 г., като инфраструктурна програма, ще бъде осигурена устойчивост на бедствия на обектите на интервенция. В тази връзка, при подготовката на инфраструктурни проекти, при строителството и в периода на експлоатация на съответната инфраструктура, се предвиждат и мерки, насочени към повишаване на устойчивостта на природни рискове. За пример:

- Интервенциите за енергийна ефективност в жилищни сгради ще спомогнат за приспособяване на градската жизнена среда към очакваните изменения на климата и ще отговорят на нуждите от енергийно обновяване на жилищния фонд, както е описано в рамковия документ;

Интервенциите в градската среда ще отговорят на нуждите от допълнително финансиране за подобряване на асфалтовите настилки на градските улични мрежи. Рисковете от сърдечно-съдови заболявания и удари, както и от респираторни заболявания, ще бъдат намалени с помощта на ОПРР 2014-2020 г., като разширяването на зелените площи ще спомогне за филтрирането на замърсителите

в околната среда. За това ще допринесат и интервенциите за подобряване на градския транспорт. Ползите от интервенциите в градската среда и в градския транспорт се свързват и с намаляване на енергийното потребление и на емисиите на парникови газове.

11.2 Равни възможности и недопускане на дискриминация

Описание на конкретните действия за насърчаване на равните възможности и предотвратяване на дискриминация на основата на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация по време на подготовката, разработването и изпълнението на оперативната програма и по-специално във връзка с достъпа до финансиране, като се отчитат потребностите на различните целеви групи, изложени на риск от такава дискриминация, и по-специално изискванията за осигуряване на достъпност за хората с увреждания.

Прилагането на принципите на равенство между половете, недискриминация и достъпност са залегнали в българската законодателна и институционална системи и касаят всички сфери на социалния живот, включително заетост, образование и обучение, здравеопазване, имуществено състояние, социална защита, достъп до социални услуги, икономически дейности и др. Тези принципи са спазени и при подготовката на ОПРР 2014-2020 г.

ОПРР 2014-2020 предвижда специални мерки за насърчаване на равните възможности и недопускане на дискриминация. Всички подприоритети и приоритети на програмата, насочени към строителство, ремонт и реконструкция на сгради, както и мерките за подобряване на градската среда, включват задължителна хоризонтална дейност „Подобряване достъпа за хора с увреждания до гореспоменатите сгради“.

Програмата има силна насоченост към социалното включване, като следните приоритети ще допринесат конкретно за постигане на целта за намаляване на бедността и социално включване:

Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“.

Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“

Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“

При изпълнение на тези направления на оперативната програма ще бъдат залагани специални критерии по отношение на групи в риск от социална изолация.

В съответствие със Становището на ЕК относно разработването на Споразумение за партньорство и програми в България за периода 2014—2020 г., в ОПРР 2014-2020 е отделено специално внимание на подкрепа за осигуряване на съвременни социални жилища за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби

групи от населението и други групи в неравностойно положение, както и на деинституционализация на услугите за деца в риск и възрастни хора с увреждания.

Основните целеви групи в най-висок риск от дискриминация, които ще бъдат специално подпомогнати по ОПРР 2014-2020 г., са маргинализираните групи от населението, вкл. роми, в рамките на ИПГВР на целевите градове за подкрепа по Приоритетна ос 1. Всички ИПГВР разглеждат проблемите на маргинализираните групи в градовете, като в някои от тях са обособени специални раздели като „Социална сфера с насоченост върху предоставянето на социални услуги и проблеми на маргинализираните социални групи“.

Анализът на обхвата на зоните за въздействие в големите и в средните градове показва, че общините разглеждат като приоритет включването на квартали с компактно ромско население в зоните за въздействие. Най-често тези квартали се включват в зони с преобладаващ социален характер, но има и примери за включване в зони с потенциал за икономическо развитие (Бургас) или в зони с обществени функции и висока обществена значимост (Варна), което показва стремеж за тяхното социално включване и интеграция към останалото население. Типичен пример в тази връзка е гр. Варна, където компактното ромско население в кв. „Владислав Варненчик“ е включено в зона с преобладаващ социален характер, а ромският квартал „Максуда“ е включен в зона с обществени функции и висока обществена значимост.

Основните потребности, които са определени в изследване на маргинализираните общности, в т.ч. роми, са свързани с максимално обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда, осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми, подобряване на жилищните условия, включително и на прилежащата техническа инфраструктура, подобряване на достъпа на ромите до пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях, създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.

За решаване на всеки от упоменатите проблеми се изискват, както специфични мерки, така и комплексни подходи, доколкото те се пораждат и допълват взаимно. Постигането на интегриран подход ще се осъществи чрез по-добър достъп до пазара на труда, до социални, образователни и здравни услуги, в т.ч. подпомагане на семейства в риск, грижи за децата и изграждане на родителски капацитет, записване на децата от ранна възраст в детски градини за ранна социализация и подобряване на професионалната квалификация на маргинализираните групи, в т.ч. роми. Тези мерки могат да бъдат подпомогнати по ОПРЧР, но изграждането на техническа и друга публична инфраструктура, вкл. в ромските квартали и осигуряването на съвременни социални жилища за нуждаещите се семейства, в т.ч. роми, са предмет на ОПРР 2014-2020 г.

Принципите на равните възможности и недискриминация ще бъдат спазвани при сформирани на комитет за наблюдение и оценителни комисии и при изпълнение на всички проекти, финансирани от ОПРР 2014-2020 г.

11.3 Равенство между половете

Описание на приноса на оперативната програма за насърчаване на равенството между мъжете и жените и — когато е целесъобразно — описание на уредбата, с която се гарантира отчитането на социалния аспект на пола на ниво оперативна програма и ниво операции.

Дейностите, които ще бъдат подкрепени от ОПРР 2014-2020 г., са най-вече инфраструктурни и свързани с интервенции по публична инфраструктура, сгради и съоръжения. В тази връзка, оперативната програма ще допринесе за насърчаване на равенството между мъжете и жените, като няма да се насърчават или въвеждат ограничения във връзка с достъпността.

Освен това, в процеса на изпълнение на програмата, принципите за равенството на половете ще се спазват, когато е приложимо (напр. при подготовката на документации за възлагане на обществени поръчки от бенефициенти).

Принципите на равните възможности и недискриминацията се спазват при сформирани комитет за наблюдение и оценителни комисии и при изпълнение на всички проекти, финансирани от ОПРР 2014-2020 г.

Въздействието на ОПРР 2014-2020 г. върху хоризонталните принципи, както и тяхното спазване, в т.ч. от гледна точка на равенството между мъжете и жените, ще бъдат предмет на оценки през програмния период

12. ОТДЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ

12.1 Големи проекти, които ще бъдат изпълнявани в рамките на програмния период

Таблица 27: Списък на големите проекти

Проект	Планирана дата на нотифициране/предаване (година, тримесечие)	Планирано начало на изпълнението (година, тримесечие)	Планирана дата на завършване (година, тримесечие)	Приоритетни оси/инвестиционни приоритети
Интегриран Столичен градски транспорт – Фаза II	2018 г., второ тримесечие	2018 г., първо тримесечие	2021 г., трим. 1	1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие / 4е - Насърчаване на стратегии за нисковъглеродно развитие във всички видове територии, по специално в градските райони, включително насърчаване на устойчива мултимодална градска мобилност и мерки за приспособяване, свързани със смекчаването на изменението на климата
Подобряване на системата за спешна медицинска помощ	2018 г., четвърто тримесечие	2018 г., второ тримесечие	2021 г., трим. 2	4 - Регионална здравна инфраструктура / 9а - Инвестиране в здравна и социална инфраструктура, която допринася за националното, регионалното и местното развитие, намаляването на неравнопоставеността по отношение на здравния статус, насърчаването на по-добро социално приобщаване чрез подобряване на достъпа до социални, културни и развлекателни услуги и преминаването от услуги, предоставяни в институции, към услуги, предоставяни в общността

12.2 Рамка на изпълнението на оперативната програма

Таблица 28: Рамка на изпълнението по фонд и категория регион (обобщена таблица)

Приоритетна ос	Фонд	Категория регион	Показател или ключов етап на изпълнението	Мерна единица, когато е целесъобразно	Етапна цел за 2018 г.			Крайна цел (2023 г.)		
					М	Ж	О	М	Ж	О
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1 - Сертифицирани средства	евро			173352614			788 24 9 821, 00
2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1 - Сертифицирани средства	евро			11923488			118 48 6 980, 00
3 - Регионална образователна инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1 - Сертифицирани средства	евро			17431228			118 05 5 192, 00
4 - Регионална здравна инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1 - Сертифицирани средства	евро			3929074			93 823 146,0 0
5 - Регионална социална инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1 - Сертифицирани средства	евро			7170933			47 698 977,0 0
6 - Регионален туризъм	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1 - Сертифицирани средства	евро			4735526			100 75 5 882, 00
7 - Регионална пътна инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1 - Сертифицирани средства	евро			27428296			223 71 7 997, 00
4 - Регионална здравна инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1 - Одобряване на голям проект със започване на строителните работи и доставките за някои от инвестициите	брой			1			1,00
6 - Регионален туризъм	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	2 - Създаване на финансов инструмент за развитие на туризма. Разработен механизъм за съчетаване на подкрепата чрез ФИИ и безвъзмездни средства. Започнали строителни работи за някои от инвестициите	брой			1			1,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	1421 - Население, ползващо подобрени социални услуги	лица			2 753			13 843 ,00
5 - Регионална социална инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	5111 - Брой подкрепени обекти на социалната инфраструктура в процеса на деинституционализация	обекти			8			214,00
4 - Регионална здравна инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	4121 - Закупени съвременни санитарни превозни средства (линейки)	брой			0			400,00
7 - Регионална пътна инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	CO14 - Шосеен транспорт: Обща дължина на реконструирани или модернизирани пътища	километри			38			665,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	CO35 - Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица			14 395			118 79 4,00
3 - Регионална образователна инфраструктура	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	CO35 - Грижи за децата и образование: Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование	лица			6 304			132 98 6,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	CO38 - Градско развитие: Незастроени площи, създадени или рехабилитирани в градските райони	квадратни метри			598 728			4 045 455,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	CO39 - Градско развитие: Обществени или търговски сгради, построени или обновени в градските райони	квадратни метри			4 060			94 910 ,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	CO40 - Градско развитие: Рехабилитирани жилища в градските райони	жилища			52			632,00
1 - Устойчиво и интегрирано градско развитие	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	CO32 - Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година			3 986 051			17 636 242,0 0
2 - Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони	Европейски регионално (ЕФРР) фонд за развитие	По-слабо развити региони	CO32 - Енергийна ефективност: Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради	kWh/година			5 140 348			70 357 538,0 0

12.3 Съответни партньори, участващи в подготовката на програмата

Работната група за разработване на ОПРР 2014-2020 г. включва представители на следните ведомства и организации:

Сертифициращи органи,

- Държавен фонд „Земеделие“ – Сертифициращ орган на разходите по ОП за развитие на сектор „Рибарство“ и Програмата за развитие на селските райони
- Дирекция „Национален фонд“, Министерство на финансите;

Одитиращи органи, Министерство на финансите

- Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“ - Министерство на финансите

Министерския съвет

- Дирекция „Координация по въпросите на ЕС“
- Дирекция „Програмиране на средствата от ЕС“
- Дирекция „Оперативна програма „Техническа помощ“
- Дирекция „Системи за управление на средствата от ЕС“
- Дирекция „Икономическа и социална политика“
- Национален съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси
- Дирекция „Вероизповедания“

Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията

- Дирекция „Координация на програми и проекти“
- Дирекция „Информационни технологии и електронно управление“

Министерството на икономиката

- Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“
- Дирекция „Икономически политики за насърчаване“

Министерството на туризма

- Главна дирекция „Туристическа политика“

Министерството на енергетиката

- Дирекция „Енергийни стратегии и политики за устойчиво енергийно развитие“

Министерство на околната среда и водите

- Оперативна програма „Околна среда“
- Изпълнителна агенция по околната среда

Министерство на труда и социалната политика

- Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти“
- Агенция по заетостта
- Агенция за социално подпомагане
- Държавна агенция за закрила на детето
- Агенция за хората с увреждания
- Национално сдружение на работодателите на хората с увреждания

Министерство на финансите

- Дирекция „Оперативна програма „Административен капацитет“
- Дирекция „Икономическа и финансова политика“

Министерство на земеделието и храните

- Дирекция „Развитие на селските райони“
- Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
- Държавен фонд „Земеделие“

Министерство на образованието и науката

- Дирекция „Държавна собственост и обществени поръчки“

Министерство на здравеопазването

- Дирекция „Медицински дейности и управление при кризи“

Министерство на културата

- Дирекция „Европейски програми и проекти“

Министерство на младежта и спорта

- Дирекция „Европейски програми, проекти и международно сътрудничество“

Министерство на вътрешните работи

- Дирекция „Защита на финансовите интереси на ЕС (АФКОС)“
- Дирекция „Международни проекти“

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

- Главна дирекция "Програмиране на регионалното развитие"
- Главна дирекция „Стратегическо планиране на регионалното развитие и административно-териториалното устройство“
- Главна дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“
- Дирекция „Благоустройство и геозащита“
- Дирекция „Жилищна политика“
- Дирекция „Технически правила и норми“
- Дирекция „Устройствено планиране и национална експертиза“
- Дирекция „Водоснабдяване и канализация“
- Агенция „Пътна инфраструктура“
- Агенция по геодезия, картография и кадастър

Национален статистически институт

- Дирекция „Демографска и социална статистика“

Агенция за обществени поръчки

- Дирекция „Методология, анализ и контрол на обществените поръчки“

Регионални съвети за развитие

- Регионален съвет за развитие – Северозападен район
- Регионален съвет за развитие – Северен централен район
- Регионален съвет за развитие – Североизточен район
- Регионален съвет за развитие – Югозападен район
- Регионален съвет за развитие – Южен централен район
- Регионален съвет за развитие – Югоизточен район

Представители на академичната общност

- Българска академия на науките
- Софийски университет „Св. Кл. Охридски“
- Университет за национално и световно стопанство
- Университет по архитектура, строителство и геодезия
- Технически университет – София

Неправителствени организации

- **Група 1 „Социални организации“**
  - Сдружение „Форум гражданско общество“
  - Национална пациентска организация
- **Група 2 „Екологични организации“**
  - Фондация „Информация и природозащита“
  - Алианс за околна среда
  - Асоциация на еколозите от общините в България
  - Българско дружество за защита на птиците (БДЗП)
  - Сдружение „За земята“
  - Фондация „Енергийна агенция Пловдив“
- **Група 3 „Организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата“**
  - СНЦ „Институт за Европейски ценности“
  - Агенция за развитие на човешките ресурси
  - Агенция за устойчиво развитие и евроинтеграция – Екорегioni /АУРЕ/
- **Група 4 „Организации, работещи в сферата на политиките за развитие“**
  - Сдружение за партньорство и подкрепа на гражданската активност „Болкан асист“
  - Сдружение „Национална мрежа за бизнес развитие“
  - Българска асоциация на консултантите по европейски програми
  - Бизнес център за подпомагане на малки и средни предприятия – Русе
  - Българска асоциация на агенции за регионално развитие (БАРДА)
  - Фондация „Европейски институт“
  - Агенция за регионално икономическо развитие – Стара Загора
  - Фондация „Регионални инициативи“
  - Български съвет за устойчиво развитие
  - Българска асоциация за геопространствени информационни системи
  - Агенция за икономическо развитие – Варна
- **Група 5 „Други организации, чиято дейност има отношение към тематичните цели и мерки“**

- Фондация „Подслон за човечеството”

Други

- Национално сдружение на общините в Република България
- Български съюз на частните предприемачи „Възраждане“
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България
- Асоциация на индустриалния капитал в България
- Българска търговско-промишлена палата
- Българска стопанска камара
- Съюз за стопанска инициатива
- Конфедерация на независимите синдикати в България
- Конфедерация на труда „Подкрепа“
- Българска агенция за инвестиции
- Комисия за защита от дискриминация
- Българска православна църква
- Католическа църква в България

ДОКУМЕНТИ

Заглавие на документа	Вид документ	Дата на документа	Локален референтен номер	Референтен номер на Комисията	Файлове	Дата на изпращане	Изпратено от
Таблица с обосновка и изчисления на индикаторите	Допълнителна информация	17.01.2020		Ares(2020)376529	Таблица с обосновка и изчисления на индикаторите	21.01.2020	nnikdits

Подадени приложения съгласно регламента за изпълнение на Комисията, в които се установява моделът на програмата

Заглавие на документа	Вид документ	Версия на програмата	Дата на документа	Локален референтен номер	Референтен номер на Комисията	Файлове	Дата на изпращане	Изпратено от
Доклад за предварителна оценка	Доклад за предварителната оценка	1.3	09.06.2015		Ares(2015)2401103	Доклад за предварителна оценка Ex-ante evaluation report	09.06.2015	nstanasy
Programme Snapshot of data before send 2014BG16RFOP001 6.1	Снимка на данните преди изпращане	6.1	21.01.2020		Ares(2020)376529	Programme Snapshot of data before send 2014BG16RFOP001 6.1 bg	21.01.2020	nnikdits

ПОСЛЕДНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ВАЛИДИРАНЕТО

Тежест	Код	Съобщение
Информация		Версията на програмата бе валидирана.
Внимание	2.19.3	Сумата на годишната подкрепа от Съюза по категория региони "По-слабо развити региони" и по година "2020" трябва да бъде по-малка или равна на съответната подкрепа от Съюза, посочена във финансовите перспективи: "823 530 174,00", "813 870 156,00".
Внимание	2.65	Общият размер на разпределените средства за ЕСФ (общо + резерв за изпълнение от таблица 17) за всички програми за инвестиции за растеж и заетост на държава "BG" не е равен на общия размер на разпределените средства за ЕСФ в таблица 1.4.1 от споразумението за партньорство с ССИ "2014BG16M8PA001": "1 532 123 056,00", "1 520 127 776,00".